

Vlaams
Parlement

vergadering **8**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 9 november 2011

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	7
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	7
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	7
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	8
ACTUELE VRAAG van de heer Filip Dewinter tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het aantal sociale huurwoningen dat toegewezen wordt aan niet-EU-burgers	8
ACTUELE VRAAG van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de decretale omkadering van de studieduurverkorting voor de artsenopleiding	11
ACTUELE VRAAG van de heer Lode Vereeck tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering van de Vlaamse Regering om nog langer de adviezen van de Inspectie van Financiën systematisch over te maken aan het parlement	
ACTUELE VRAAG van de heer Filip Watteeuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering van de Vlaamse Regering om nog langer de adviezen van de Inspectie van Financiën systematisch over te maken aan het parlement	
ACTUELE VRAAG van de heer Erik Tack tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering van de Vlaamse Regering om nog langer de adviezen van de Inspectie van Financiën systematisch over te maken aan het parlement	13
ACTUELE VRAAG van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de opvolging van de problematiek van de voedselbedelingen via voedselbanken en het mogelijk wegvallen van de Europese subsidiëring ervan	16
ACTUELE VRAAG van de heer Lode Ceyskens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het terugvorderen van de subsidies voor het geflopte pretpark Land van Ooit door Europa	19
ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het gebrek aan succes van elektrische auto's en van de maatregelen die de Vlaamse Regering ter ondersteuning ervan heeft genomen	
ACTUELE VRAAG van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het uitblijven van de doorbraak van de elektrische auto en de maatregelen die de minister ter zake neemt	21

ACTUELE VRAAG van de heer Sas van Rouveroij tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de nieuwe cao voor de Vlaamse ambtenaren	25
ACTUELE VRAAG van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het afslanken van het personeelsbestand bij de Vlaamse overheid met 5 procent	28
ACTUELE VRAAG van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de vermindering van het aantal Vlaamse ambtenaren tegen 2014	28
ACTUELE VRAAG van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de taalproblemen bij de hulpdiensten in de Vlaamse Rand, naar aanleiding van een recent verkeersongeval met dodelijke afloop	32
ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het verlies van de erkenning van het adoptiebureau De Vreugdezaaiers en het uitwerken van een overgangsmaatregel tot de inwerkingtreding van het nieuwe Adoptiedecreet	34
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	37
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid – 1144 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 6	
Algemene bespreking	37
Artikelsgewijze bespreking	58
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	58
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, wat betreft de adviesorganen – 1186 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	59
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 17 december 1997 betreffende de rustpensioenen, toegekend aan de vastbenoemde en tot de stage toegelaten personeelsleden van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, en betreffende de overlevingspensioenen, toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden – 1184 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	59
Artikelsgewijze bespreking	60
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de medewerking van de lokale overheden bij de toepassing van sommige bepalingen van dat decreet betreft – 1236 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	60

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 – 1239 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	62
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed – 1240 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	62
Artikelsgewijze bespreking	62
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de beroepsmogelijkheden – 1250 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	64
VOORSTEL VAN DECREET van de dames Kathleen Helsen, Kathleen Deckx en Vera Celis, de heer Paul Delva en de dames Fatma Pehlivan, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn betreffende het inschrijvingsrecht – 1042 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 13	
Algemene bespreking	65
Artikelsgewijze bespreking	95
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde betreffende de noodzaak van een gecoördineerd beleid rond (onvervulde) kinderwens en fertiliteitsbehandelingen – 1031 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Vera Jans, Katrien Schryvers, Helga Stevens, Else De Wachter, Tinne Rombouts en Lies Jans en de heer John Crombez betreffende een preventief en ondersteunend beleid rond fertiliteitsbehandelingen en kinderwens – 1127 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	96
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Katrien Schryvers, Daniëlle Godderis-T'Jonck, Else De Wachter, Vera Jans en Helga Stevens en de heren John Crombez en Tom Dehaene betreffende de opvolging van de aanbevelingen van de bijzondere Kamercommissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk – 1148 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	98
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	99
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid – 1144 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 6	
Hoofdelijke stemming	99

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 17 december 1997 betreffende de rustpensioenen, toegekend aan de vastbenoemde en tot de stage toegelaten personeelsleden van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, en betreffende de overlevingspensioenen, toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden – 1184 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	100
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, wat betreft de adviesorganen – 1186 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	100
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de medewerking van de lokale overheden bij de toepassing van sommige bepalingen van dat decreet betreft – 1236 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	100
ONTWERP VAN DECREET tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 – 1239 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	101
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed – 1240 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	101
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de beroepsmogelijkheden – 1250 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 5 Aangehouden stemmingsen Hoofdelijke stemming	102 102
VOORSTEL VAN DECREET van de dames Kathleen Helsen, Kathleen Deckx en Vera Celis, de heer Paul Delva en de dames Fatma Pehlivan, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn betreffende het inschrijvingsrecht – 1042 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 13 Hoofdelijke stemming	103
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde betreffende de noodzaak van een gecoördineerd beleid rond (onvervulde) kinderwens en fertiliteitsbehandelingen – 1031 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	103

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Vera Jans, Katrien Schryvers, Helga Stevens, Else De Wachter, Tinne Rombouts en Lies Jans en de heer John Crombez betreffende een preventief en ondersteunend beleid rond fertiliteitsbehandelingen en kindermens	
– 1127 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	103
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Katrien Schryvers, Danielle Godderis-T'Jonck, Else De Wachter, Vera Jans en Helga Stevens en de heren John Crombez en Tom Dehaene betreffende de opvolging van de aanbevelingen van de bijzondere Kamercommissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk	
– 1148 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	104
MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Joris Van Hauthem, Felix Strackx, Erik Tack en Christian Verougstraete tot besluit van de op 18 oktober 2011 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake het deelakkoord rond BHV, in het licht van het Vlaamse regeerakkoord en de Octopusnota	
– 1301 (2011-2012) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	104
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	105
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	108
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	108

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Patricia De Waele, Liesbeth Homans, Dirk Peeters, Christian Van Eyken: gezondheidsredenen.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 7 november 2011 vraagt mevrouw Marijke Dillen om de agenda aan te vullen met het voorstel van resolutie van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde betreffende de noodzaak van een gecoördineerd beleid rond (onvervulde) kinderwens en fertiliteitsbehandelingen, dat in de commissie samen is besproken met het voorstel van resolutie van de dames Vera Jans, Katrien Schryvers, Helga Stevens, Else De Wachter, Tinne Rombouts en Lies Jans en de heer John Crombez betreffende een preventief en ondersteunend beleid rond fertiliteitsbehandelingen en kinderwens.

Het voorstel van resolutie van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde werd door de commissie echter verworpen.

Ik stel voor in te gaan op het verzoek van mevrouw Marijke Dillen tot aanvulling van de agenda, met dien verstande evenwel dat wij ons conform artikel 69, punt 5, van het Reglement van het Vlaams Parlement straks nog zullen moeten uitspreken over het al dan niet aanvatten van de bespreking.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

■

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de Open Vld-fractie zijn in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand mevrouw Gwenny De Vroe als vast lid vervangen door mevrouw Irina De Knop en mevrouw Irina De Knop als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Gwenny De Vroe.

■

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St. Vl. Parl. 2011-12, nr. 60/6*)

■

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, iedereen heeft een brief ontvangen van de voorzitter van het parlement waarin de spelregels voor het stellen van actuele vragen nog eens duidelijk zijn beschreven. Er zijn meer actuele vragen. We gaan dus nog strenger toezien op enerzijds het tijdsgebruik en anderzijds het niet gebruiken van welk stuk dan ook.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Filip Dewinter tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het aantal sociale huurwoningen dat toegewezen wordt aan niet-EU-burgers

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Voorzitter, minister, de cijfers zijn intussen bekend. Een kwart van de sociale woningen in Vlaanderen zijn in 2010 toegewezen aan vreemdelingen, ongeveer 4 procent aan EU-vreemdelingen en net geen 20 procent aan niet-EU-vreemdelingen. Er staan 70.000 mensen op de wachtlijsten. Ook hiervoor blijken dezelfde cijfers te gelden: een vijfde tot een vierde aan EU- en niet-EU-vreemdelingen.

Ik heb gezien dat uw woordvoerder en ook u vandaag in de pers verklaren dat er een doorlichting zal komen. Als men doorlicht, heeft men toch ook de bedoeling om de criteria enigszins te wijzigen zodat we voor het verwerven van een sociale woning voorrang kunnen geven aan mensen met de Belgische nationaliteit.

Minister, u bent daar blijkbaar geen groot voorstander van, of althans uw woordvoerder niet. Misschien zult u dat straks enigszins nuanceren, wat ik hoop. U hebt de intentie om 43.000 nieuwe woningen te bouwen, wat een goede zaak is. Het is te weinig, maar het is wat het is. Indien men de woningnood, zeker bij het eigen volk, wil lenigen, dan zal men er toch moeten voor zorgen dat ook hier het leeuwenaandeel van de 43.000 nieuwe woningen niet naar vreemdelingen, binnen of buiten de EU, gaat.

Minister, wat wordt het met die doorlichting? Is die er alleen maar om uw geweten te sussen of gaat u er ook conclusies uit trekken? Conclusies trekken uit de cijfers die toch wel choquerend zijn en duidelijk aantonen dat we heel veel belastinggeld investeren in sociale woningen die helaas niet naar het eigen volk maar wel naar vreemd volk gaan. U kent mijn parool ter zake: sociale huisvesting voor eigen volk eerst. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Inderdaad, ik deel uw ‘eigen volk eerst’-doctrine niet. Niet alleen wil ik ze niet volgen, ik zou ze ook niet kunnen of mogen volgen, ze druist in tegen de wet. Daar wil ik u toch even aan herinneren, dat is niet onbelangrijk.

Ik leg u de toelatingsvoorwaarden uit, eerst die tot de wachtlijst en daarna die tot de sociale woning. De kandidaat moet ingeschreven zijn in het bevolkings- of het vreemdelingenregister. Tot 2008 konden ook mensen die niet waren ingeschreven in het vreemdelingenregister, met andere woorden mensen met een tijdelijke verblijfsvergunning, zich op de wachtlijst inschrijven. Dat kan niet meer sedert 2008, een wijziging die de vorige regering aanbracht.

De steden en gemeenten kunnen de ‘lokale binding’ toepassen. Heel wat gemeenten doen dat ook. Dat betekent dat de kandidaat-huurder drie jaar van de afgelopen zes jaar in de gemeente moet hebben gewoond. Ook sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen regels van sociale binding toepassen. Overigens kan de gemeente eventueel beslissen om dat te laten variëren al naargelang de wijk en de specificiteit van de wijk. De steden en gemeenten passen dat zo toe, op die manier is er een zekere sturing mogelijk. Maar nogmaals, een verschil maken tussen

recht op wonen op basis van de nationaliteit of afkomst van de kandidaten, zal of wil ik niet doen.

De evaluatie van het kaderbesluit Sociale Huur gaat in zijn algemeenheid over de toelatingsvoorwaarden tot de wachtlijst en de sociale woning. Het zou best kunnen dat meer of andere vereisten zinvol zijn; vandaag is er een taalvereiste, een inburgeringsvereiste, misschien zijn er nog andere mogelijkheden. Ze moeten gelden voor alle kandidaten voor sociale woningen, onafhankelijk van hun afkomst. Ik sta zeker open voor nieuwe vereisten. Voor het 'eigen volk eerst'-principe sta ik niet open, dat hebt u goed ingeschat, mijnheer Dewinter. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Filip Dewinter: Minister, laten we er vooral geen ideologisch debat van maken. Het gaat vooral over heel praktische zaken. Dat betekent dat eigen mensen, mensen met onze nationaliteit, die hier hebben bijgedragen tot de sociale zekerheid en belastingen betalen, uiteindelijk op wachtlijsten terechtkomen: 70.000 staan erop. Dat komt gedeeltelijk doordat vreemdelingen hun plaats innemen. Eén op vier van de sociale woningen in dit land werd in 2010 toegewezen aan EU- of niet-EU-vreemdelingen. Hoe u het ook draait of keert, elke woning die naar een vreemdeling gaat, gaat niet naar iemand van onze eigen nationaliteit. Ik vind het spijtig dat u de criteria niet wilt verstrengen, want ze zijn onvoldoende streng.

In het buitenland kan het wel. Kijk maar naar Denemarken. Wij vragen zeven jaar legaal verblijf in het land en drie jaar bijdrage aan de sociale zekerheid voor iemand over bepaalde faciliteiten in de sociale zekerheid en over een sociale woning kan beschikken. Wat in Denemarken kan, een Europees en democratisch land, moet hier ook kunnen.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Ik wil er ook geen ideologisch debat van maken. De heer Dewinter legt wel de vinger op de wonde. Alleen vergist hij zich van doelwit, een van de grootste oorzaken van de situatie is het falende immigratie- en asielbeleid, en dat is federaal. *(Rumoer)*

Minister, kunt u er bij de lokale huisvestingsmaatschappijen en besturen sterk op aandringen dat ze de mogelijkheden toepassen die ze hebben, onder meer die lokale binding? Gaat u werk maken van de taalbereidheid en inburgeringsvoorwaarden die we kunnen stellen aan sociale huurders?

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, minister, mij interesseren vooral de taal- en inburgeringsvoorwaarden binnen de sociale huisvesting. Blijkbaar geeft de Vlaamse Regering er geen prioriteit aan. Dat blijkt nog eens uit een vraag van mevrouw De Waele aan u in augustus. Ze vroeg om resultaten en die waren niet voorhanden.

Minister, het is mij ter ore gekomen dat de huisvestingsmaatschappijen de raad krijgen van lokale politici om mensen die geen Nederlands spreken, te beschouwen als zwakbegaafd. *(Rumoer)*

Dat zou blijkbaar informeel de ronde doen binnen de huisvestingsmaatschappijen om die mensen zo vrij te stellen van taaltesten of cursussen. Is u dat bekend, ja of neen?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, ik wil in dezen de minister graag steunen, maar zonder er een ideologisch debat van te maken.

Mijnheer Dewinter, u stelt deze vraag op het verkeerde niveau. Het recht op wonen staat in onze Grondwet en de Grondwet is nog altijd een federale bevoegdheid. In de Grondwet staat niet dat het recht op wonen alleen geldt voor mensen die wit zijn, voor mensen die zwart zijn, voor mensen die Nederlands kennen of die Frans kennen. Het is een basisrecht dat in onze Grondwet staat.

Ik erger me bovendien mateloos aan de bruggetjes die u steeds maakt door te zeggen dat die woningen allemaal naar niet-EU-burgers gaan die niet hebben bijgedragen aan onze sociale zekerheid. Alsof per definitie alle niet-EU-allochtonen niet werken, niet bijdragen aan onze sociale zekerheid en geen belastingen zouden betalen!

Ik herhaal dat het recht op wonen een basisrecht is in onze Grondwet. Zolang dat recht erin staat, geldt het voor elke inwoner van België.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, ik zou me willen aansluiten bij de steun aan de minister.

In verband met de inburgeringsvoorwaarden en het Nederlands, stelt zich eerder het probleem dat heel wat mensen wel bereid zijn om die cursussen te volgen, maar dat er zich effectief een probleem stelt voor het volgen van de cursussen, want op dit moment zijn die diensten overbelast.

Minister Freya Van den Bossche: Mijnheer Hendrickx, op uw vraag om er streng op toe te zien dat de lokale overheden en sociale huisvestingsmaatschappijen de mogelijkheden tot lokale binding gebruiken, kan en wil ik niet ingaan. Ik ben niet voor het bevoogden van de lokale overheden of van de huisvestingsmaatschappijen, maar ik geef hen de mogelijkheden daartoe. Het valt nog altijd onder de autonomie van de lokale overheid om te beslissen om daar wel of niet gebruik van te maken. Ik ga niet vanuit Brussel dicteren wat zij moeten doen. Het spijt me dat u dat wel wilt doen, maar ik zal u daar niet in volgen.

Vanzelfsprekend is het belangrijk dat er daadwerkelijk iets gebeurt met de bestaande vereisten. Ik heb eerder ook gesignaleerd aan de diensten van minister Bourgeois dat we signalen krijgen dat niet elke cursus even makkelijk toegankelijk is voor de mensen die de cursus willen volgen. Het is natuurlijk heel belangrijk dat dit effectief kan gebeuren. Wij moeten eisen opleggen aan mensen, daarover ben ik het eens. Het zijn geen eisen op basis van de kleur die ze hebben of van hun afkomst, maar wie de taal niet goed kent moet simpelweg inspanningen doen om die taal te leren. Ik vind dat een heel eenvoudige vraag die leidt naar beter samenleven. Dit soort vragen moeten we blijven stellen. Ik wil in de evaluatie van het kaderbesluit ook bekijken of het de juiste vragen zijn, of er nog andere vragen gesteld moeten worden en hoe we er in de praktijk mee omgaan. Ik wil dus zeker steunen wat een aantal mensen hebben gezegd.

Ik kan zeker niet bevestigen dat er huisvestingsmaatschappijen zijn die de tip krijgen om mensen als zwakbegaafd te beschouwen wanneer ze geen Nederlands spreken. Ik zou dat ook een bijzonder jammerlijke zaak vinden. Geen enkel signaal in die zin is me ter ore gekomen, maar mocht u daar op een dag meer dan een signaal van krijgen, mocht u daar werkelijk een bewijs van in handen krijgen, dan zal ik dat vanzelfsprekend zeer ernstig nemen.

Ik meen dat ik hiermee op alle vragen heb geantwoord, voorzitter, en ik dank mevrouw Vogels om ons eraan te herinneren dat de Grondwet de Grondwet is en dat er vooralsnog geen meerderheid is om die op dit vlak te wijzigen. (*Applaus bij CD&V, sp.a en Groen!*)

De heer Filip Dewinter: Minister, het is altijd hetzelfde verhaal. Wanneer men de feiten aanklaagt, wordt men rond de oren geslagen met het recht op wonen en met het feit dat we niet mogen kijken naar de huidskleur en de afkomst. Ik doe dat ook niet, ik kijk naar de nationaliteit. En nationaliteit heeft nog altijd inhoud. Op basis van de nationaliteit kunnen we oordelen, het kan als een criterium worden gebruikt.

Minister, ik begrijp natuurlijk dat groenen en socialisten onze voorstellen niet zien zitten. Dat is heel erg logisch, want de vreemdelingen die u nu allemaal netjes een sociale woning geeft, dat zijn natuurlijk uw kiezers, nu of in de toekomst. U doet aan cliëntenbinding als socialist, net zoals ook de groenen dat doen. Het is niet meer dan dat, laat dat ook even gezegd zijn.

Aan de woordvoerder van N-VA wil ik het volgende zeggen. Het is een beetje gemakkelijk om u weg te steken achter het federale niveau. Hier zit u in de regering! Hier moet u ervoor

zorgen dat u een beleid voert voor het eigen volk! Dat moet u doen in plaats van u te blijven verbergen achter het federale niveau, want dat komt heel onverantwoordelijk over. Neem hier uw verantwoordelijkheid en zorg ervoor dat het beleid in die zin aangepast wordt dat Vlamingen als eerste over een sociale woning kunnen beschikken. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de decretale omkadering van de studieduurverkorting voor de artsopleiding

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Voorzitter, minister, collega's, gisteren konden we in de pers een open brief lezen van het Vlaams Geneeskundig Studenten Overleg (VGSO), dat zich zorgen maakt over het uitblijven van de nodige regelgevende beslissingen om de studieduurverkorting van de basisopleiding geneeskunde terug te brengen van zeven naar zes jaar.

Er zijn drie aspecten aan verbonden. Een is federaal, want de minimale studieduur wordt federaal vastgelegd. Daar zijn de nodige maatregelen genomen. In Vlaanderen moet de zaak natuurlijk worden ingevuld.

Minister, blijkbaar hebt u aan de universiteiten twee ontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering overgezonden, en hen uitgenodigd daar commentaar op te geven om daar invulling aan te geven. Zo kan die regeling van start gaan en kunnen de studenten die in de komende jaren beginnen te studeren, weten of ze zes of zeven jaar moeten studeren voor de basisopleiding.

Minister, hoe staat het daarmee? Sommige universiteiten hebben al opmerkingen ingestuurd en andere niet. Bent u van plan om die besluiten te laten goedkeuren door de Vlaamse Regering voor het einde van het jaar, zodat de universiteiten tijd hebben om dit te implementeren?

Minister, het tweede aspect is het decretale aspect. Het financiële aspect moet decretaal worden geregeld. In het verleden zijn er beloftes gedaan door de kabinetschef van uw voorganger en ook door uw eigen kabinetschef, dat het totale bedrag voor die opleiding gelijk zou blijven. De financiële invulling zou dus door de inkorting van de basisduur van zeven naar zes jaar niet verminderen. De studenten maken zich daar zorgen over, en de universiteiten ook. Vergeleken met het eerste jaar is het zevende veel zwaarder, en wordt het ook veel beter gefinancierd.

Minister, bent u van plan – aangezien u binnenkort met een financieringsdecreet komt – om de nodige decretale bepalingen met betrekking tot de financiering van de geneeskundeopleiding zoals ze nu zal zijn, daarin op te nemen? Blijft de hoeveelheid geld voor die opleiding gelijk?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het was inderdaad een merkwaardig bericht in de krant. Studenten hebben ondertussen ook al iets geleerd van wat er is gebeurd. De federale overheid heeft haar regelgeving op mijn uitdrukkelijk verzoek aangepast. Ik heb aan mijn collega's Marcourt en Onkelinx gevraagd om ons te conformeren aan de Europese regels in het kader van Bologna, namelijk van zeven naar zes jaar. Dat was een uitdrukkelijke vraag van mezelf namens de Vlaamse Gemeenschap. Ze hebben dat ook gedaan.

We zitten nog altijd op schema. We hebben nog altijd de bedoeling om vanaf het academiejaar 2012-13 de verkorting voor de basisopleiding van zeven naar zes door te voeren. We hebben er meteen bij gezegd dat er een verlenging zal komen van het aantal studiepunten van 120 naar 180 voor een master in de huisartsenopleiding.

Het klopt dat we voorstellen hebben gedaan in oktober en een bepaald aantal instellingen hebben gevraagd om dat nog niet op de agenda te zetten van de Vlaamse Regering. We hebben dat ook niet gedaan. Ze wilden intern nog een en ander uitklaren en met ons overleggen. Dat overleg zal er over ongeveer tien dagen komen. Het is de bedoeling dat we deze maand of begin december afronden en dat we in december de nodige legistische stappen zetten om de nodige beslissingen op tijd te kunnen nemen.

Er is dus niets aan de hand. Er is geen vertraging. Er is discussie en bezorgdheid over de financiering. De werkelijke gevolgen van de financiering zullen zich pas in 2021 doen voelen. Als we dat in het academiejaar 2012-13 invoeren, zal er niet meteen een groot probleem ontstaan in de financiering. De gevolgen, en dan nog maar voor 20 procent, zullen zich pas voordoen in 2021. Er is dus geen reden tot paniek. Laten we het geplande overleg voeren. Dan zullen we nog dit jaar de nodige besluiten en decretale aanpassingen voorbereiden.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, u hebt niet geantwoord op mijn tweede vraag. Bevestigt u hier als politiek verantwoordelijk minister, de belofte gedaan door de kabinetschef van uw voorganger en blijkbaar ook door uw eigen kabinetschef, dat de totale financiering voor de geneeskundeopleidingen, bachelor, master en manama, dezelfde zal blijven, en dat er geen vermindering zal zijn omdat de basisopleiding met een jaar wordt ingekort?

De optelsom blijft gelijk, want er wordt van 120 naar 180 studiepunten gegaan. Bevestigt u hier dit engagement?

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij ten volle aan bij de vraag van mevrouw Moerman. Minister, het is zeer begrijpelijk dat in de sector onrust heerst, want de studieduurverkorting voor geneeskunde heeft veel implicaties. Dat vergt een serieuze reorganisatie van de universiteit. In het jaar 2018-2019 zullen tezelfdertijd twee lichten van geneesheren afstuderen, wat betekent dat het aantal stageplaatsen zal moeten verdubbelen. Om te kunnen anticiperen op deze niet geringe problemen, moet er zo snel mogelijk duidelijkheid komen over de decretale verankering en de financiering.

Minister Pascal Smet: Wij zijn klaar. Op uitdrukkelijke vraag van de instellingen is dat nog niet geagendeerd. In onderwijs bestaat een heel mooie traditie van lang overleg, en dat overleg is ook gepland. Op dit ogenblik duurt een master in de geneeskunde zeven jaar. Als die opleiding zes jaar zal duren, zal men één jaar minder lang lesgeven. Het is dan toch logisch dat men minder geld nodig heeft om het onderwijs aan te bieden. Tezelfdertijd stijgt het aantal te behalen studiepunten om huisarts te worden van 120 naar 180, wat dus neerkomt op het aanbieden van een manama. Voor geneeskunde financieren wij de manama's. Wij hebben dat beloofd en ik bevestig die belofte: daarvoor wordt geld uitgetrokken. De rest is het onderwerp van de gesprekken die wij binnen tien dagen met de instellingen zullen opstarten.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik dank u voor de toelichting. Ik noteer dat de besluiten van de Vlaamse Regering er uiterlijk tegen het eind van het jaar zullen zijn. Ik noteer ook dat u het engagement inzake de financiering bevestigt, en dat de totale omvang van de financiering gelijk zal blijven. Ik heb wel niet gehoord dat u dit zult opnemen in het decreet over de algemene financiering dat binnenkort in het Vlaams Parlement wordt ingediend. Uw argument is dat die maatregel pas in het jaar 2020-2021 zal worden gevoeld. Dat snijdt echter geen hout. Wij weten allemaal dat men in het onderwijs op de lange termijn denkt. U doet dat

ook voor wat betreft de academisering. U kijkt vooruit, zelfs tot een eind in het volgende decennium. U moet dat ook doen inzake dit dossier, en dan is niets zo eenvoudig als dat in het decreet over de algemene financiering op te nemen. Ik heb dat van u echter niet gehoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Lode Vereeck tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering van de Vlaamse Regering om nog langer de adviezen van de Inspectie van Financiën systematisch over te maken aan het parlement

ACTUELE VRAAG van de heer Filip Watteeuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering van de Vlaamse Regering om nog langer de adviezen van de Inspectie van Financiën systematisch over te maken aan het parlement

ACTUELE VRAAG van de heer Erik Tack tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de weigering van de Vlaamse Regering om nog langer de adviezen van de Inspectie van Financiën systematisch over te maken aan het parlement

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, minister-president, collega's, ik richt me eerst tot de collega's, want mijn actuele vraag over de weigering van de Vlaamse Regering om de adviezen van de Inspectie van Financiën nog langer systematisch aan het Vlaams Parlement over te maken, overstijgt de grenzen van meerderheid en oppositie. Ik vind het persoonlijk een uitholling van het parlementaire controlerecht.

Ik richt me ook tot u, voorzitter, als emanatie van het parlement. Naar aanleiding van een concreet voorval heb ik u schriftelijk op de hoogte gebracht en ik reken op uw steun. U hebt mij in het verleden nog nooit teleurgesteld.

U, minister-president, wil ik dit vragen: waarom beslist de Vlaamse Regering wat zij heeft beslist? Waarom stelt u deze adviezen niet langer op eenvoudig verzoek ter beschikking? Waarom maakt u zichzelf ongewild verdacht? Waarom staat u mij niet toe om mijn parlementair controlerecht uit te oefenen?

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister-president, waar bent u bang voor? Waarom wilt u geen volledige openheid geven in dossiers die ons aanbelangen? Ik ken u als een zeer verstandige man die weet waarom hij bepaalde zaken naar voren schuift en andere niet. U hebt daar argumenten voor. Ik ben het er vaak niet mee eens, maar u hebt wel altijd argumenten.

Wanneer u dan adviezen krijgt van bijvoorbeeld de Inspectie van Financiën, ga ik er ook van uit dat u argumenten hebt waarom u wel of niet ingaat op die adviezen. Als u dat inderdaad goed weet, lijkt het me logisch dat u die adviezen ook ter beschikking stelt van het parlement.

Ik wil even illustreren hoe belangrijk dit is. Er staat een actuele vraag op de agenda over het Land van Ooit. U moet 1,7 miljoen euro terugbetalen. Weet u dat vier à vijf jaar geleden de voorzitter van dit parlement, toen nog gewoon parlamentslid, storm liep tegen dit project? Hij kon heel goed argumenteren dat dit een dossier was dat niet klopte aan de hand van de adviezen van de Inspectie van Financiën.

Een ander voorbeeld is het dossier van I-Cleantech. We hebben daar de voorbije maanden veel over gedebatteerd. Het oorspronkelijke voorstel van decreet is bijgespijkerd. Dat heeft te maken met het feit dat de oppositie gebruik kon maken van het advies van de Inspectie van Financiën.

Het mooiste voorbeeld is dat van de Oosterweelverbinding en BAM. De oppositie die daar is gevoerd, had tot resultaat dat er openheid is gekomen over alle constructies. Er zijn voortgangsrapportages afgedwongen op basis van de adviezen van de Inspectie van Financiën. Minister-president, in hoeverre blijft u erbij dat die adviezen niet meer ter beschikking worden gesteld?

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Minister-president, u verrast me, u verbaast me. Ik heb altijd gedacht dat u de indruk had dat u vanuit uw positie met zeer veel argumentatie, argumenten van de oppositie probeerde te weerleggen. Nu lijkt het erop alsof u een beetje schrik krijgt.

De voorzitter van het Vlaams Parlement heeft ons in het begin van het jaar meegedeeld dat die adviezen van de Inspectie van Financiën op de databank DORIS II beschikbaar zouden zijn voor ons. Nu merken wij dat die daar helemaal niet meer te vinden zijn. Dat heeft wellicht te maken met het feit dat er eind vorig jaar een besluit was van de Vlaamse Regering waarbij de werkwijze van de Inspectie van Financiën is aangepast. Die inspectie moest zich concentreren op bepaalde dossiers en haar adviezen een meer preventief karakter geven. Zij moest dus wel eens negatief of op zijn minst heel kritisch uit de hoek komen. U hebt niet graag dat de oppositie die adviezen leest. Ik verwijs net als de heer Watteeuw naar het dossier van I-Cleantech en naar de ontwerpbeheersovereenkomst van De Lijn.

Waarom zijn die documenten niet meer beschikbaar op de site voor de parlementsleden? Zult u van mening veranderen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik betreur een beetje de sfeer die hier wordt gecreëerd als zou de Vlaamse Regering zaken achterhouden omdat ze bang is van de oppositie. Het tegendeel is waar.

De Vlaamse Regering hecht veel belang aan de optimale relatie tussen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering. We nemen daarvoor concrete initiatieven onder meer via DORIS II. Op die manier proberen wij op een performante manier de beslissingen van de Vlaamse Regering digitaal over te maken aan het Vlaams Parlement. Vijftig parlementsleden zijn piloot in dit project. De griffier heeft er nog meer gevraagd. Dit is een duidelijk voorbeeld waarin de Vlaamse Regering op een transparante en snelle manier informatie bezorgt aan het parlement, in overleg met de voorzitter van dit parlement.

Ik wil u er eveneens op wijzen dat u uw eigen decreten moet kennen, voor u op een populistische wijze stelt dat de Vlaamse Regering een niet-transparante houding heeft. Ik verwijs naar het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur. Natuurlijk is het eerste algemeen principe van dat decreet dat bestuursdocumenten openbaar moeten zijn. Ik deel uw mening dat de adviezen van de Inspectie van Financiën onder de bestuursdocumenten vallen.

Ik ga er echter van uit dat u uw eigen decreten kent, namelijk artikel 13, ten derde, artikel 14, ten eerste, en artikel 14, ten derde. De vraag is of adviezen van de Inspectie van Financiën hieronder vallen. Mijn antwoord luidt dat het niet automatisch zo is dat die adviezen onder de uitzonderingen te rangschikken vallen. Dat betekent niet dat alle adviezen van de Inspectie van Financiën moeten worden geweigerd indien ernaar wordt gevraagd. Het is echter al evenmin zo dat die adviezen van de Inspectie van Financiën altijd moeten worden gegeven: in bepaalde omstandigheden vallen die adviezen immers onder die uitzonderingen van uw eigen decreet. U hebt daar waarschijnlijk ook juridisch advies over ingewonnen.

Ik denk dat dit de juiste houding is: de adviezen kunnen niet automatisch altijd worden geweigerd, maar ze kunnen niet altijd automatisch worden gegeven. In dat licht, met respect voor het decreet en voor de uitzonderingen, moeten we bekijken hoe we verder omgaan met het Vlaams Parlement wat die adviezen van de Inspectie van Financiën betreft.

Dan is er nog de bijzondere wet van 16 januari 1989. Ik vermoed dat u die ook kent. Ik citeer artikel 51 van die bijzondere wet: “De Gemeenschappen en de Gewesten organiseren een eigen administratieve- en begrotingscontrole en doen daartoe een beroep op inspecteurs van Financiën die hun ter beschikking worden gesteld en onder hun gezag staan. De inspecteurs van Financiën stellen hun verslagen op in volle onafhankelijkheid, en delen deze alleen mee aan de Regering waaronder zij ressorteren.”

We moeten dus een weg vinden tussen enerzijds het decreet, dat heel duidelijk is wat de algemeenheid betreft, maar een aantal uitzonderingen bevat, en anderzijds dat artikel 51, dat heel duidelijk stelt dat de adviezen van de Inspectie van Financiën in eerste instantie voor de ministers, voor de beraadslaging door de Vlaamse Regering bestemd zijn. Voorzitter, ik sta ervoor open om, bijvoorbeeld via ontwerpen van decreet, sowieso de adviezen van de Inspectie van Financiën toe te voegen. Ik hoop echter dat dit parlement zijn eigen decreten erkent, en ook het feit dat wij in bepaalde omstandigheden met recht en reden kunnen stellen dat iets valt onder de in het decreet bepaalde uitzonderingen. (*Applaus bij CD&V*)

De heer Lode Vereeck: Minister-president, uiteraard hebben wij dat juridisch laten uitvloeien. Ik maak me sterk, op basis van de juridische adviezen die wij hebben gekregen, dat een doorsnee burger gewoon op basis van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur aan die bestuursdocumenten kan komen. Het gaat niet over een automatisme. Dat is evident. Het gaat er echter over dat, als een parlamentslid die documenten opvraagt, u die nu, sinds de zomer, echt wel doelbewust weigert. Minister Vandeurzen was daar zeer expliciet over: er is een omslag geweest, de Vlaamse Regering heeft het geweer van schouder veranderd. Er is dus duidelijk iets veranderd in uw houding ter zake.

Wat is het probleem? Neen, u hoeft me niet alle adviezen ter beschikking te stellen, zeker niet als het gaat over adviezen ex ante, adviezen in voorbereiding van een beslissing die eventueel niet wordt genomen. Als die beslissing er echter is, en ik krijg een nota van de Vlaamse Regering, dan bevat die vaak replieken op het advies van de Inspectie van Financiën. Dan mag ik toch wel het oorspronkelijke document bekijken zeker. Dat lijkt me de evidentie zelf.

Ik mag hopen dat u niet bang bent van de oppositie. Dat zou nogal raar zijn. Dit gebeurt natuurlijk echter omdat uw eigen regering zo verdeeld is dat u niet meer naar buiten durft te komen met die adviezen.

De heer Filip Watteuw: Minister-president, het is voor ons enorm belangrijk dat wij over alle gegevens beschikken die nodig zijn om uw beleid te controleren. Dat is nodig. Als u voorstellen doet, als u ontwerpen voorlegt waarin wordt verwezen naar onder meer het advies van de Inspectie van Financiën, dan vind ik het logisch dat wij over het volledige dossier kunnen beschikken, dat we niet bijkomend allerlei procedures moeten doorlopen om die gegevens te krijgen. U weet zeer goed dat het in een gemeenteraad niet mogelijk zou zijn dat een gemeentebestuur verwijst naar een bepaald document en dat dit document niet ter beschikking zou zijn van de gemeenteraadsleden. Welnu, wij zijn in dit parlement slechter af.

De heer Erik Tack: Minister-president, u hoeft van ons geen schrik te hebben. Wij hebben in elk geval geen schrik van u. Dat is dan meteen ook gezegd.

Er is duidelijk een omslag in het beleid van de Vlaamse Regering. Eerst zouden die documenten op de DORIS II-databank worden geplaatst. Nu kunnen we ze plots niet meer inzien. Die verandering komt niet zo maar uit de lucht gevallen. Eerst is het geen probleem. Nu is plots niets meer beschikbaar.

U schermt met alle mogelijke argumenten. Indien ik het goed heb begrepen, gaat het hier nog steeds om een ontwerp van decreet. De meerderheid zal dit ontwerp van decreet goedkeuren, maar de oppositie zal dat niet noodzakelijk ook doen.

Ik herhaal mijn vraag: waarom is uw houding omgeslagen?

Minister-president Kris Peeters: Ik wil dit punt afronden. We willen in grote transparantie met het Vlaams Parlement en met zijn voorzitter in het bijzonder blijven samenwerken. Dit punt is hier al een aantal keren aan bod gekomen.

We zullen openbaar maken wat openbaar moet worden gemaakt. Ik hoop dat het Vlaams Parlement ook respect kan opbrengen voor argumenten die op basis van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuursdocumenten steek blijken te houden. We moeten hier niet naar de gemeenteraad verwijzen. Volgens mij klopt die verwijzing overigens niet. Het Vlaams Parlement moet respect voor de eigen decreten opbrengen. Dat is het eerste wat iedereen, zelfs de Vlaamse Regering, mag vragen.

De heer Lode Vereeck: Ik ben absoluut niet tevreden met het antwoord. There's something rotten in the republic of Flanders. Dit gebeurt systematisch. De fractieleiders van de meerderheidspartijen en de minister hebben exclusief bevestigd dat het hier een omslag in het beleid betreft.

Ik wil erop wijzen dat het Rekenhof een half jaar geleden een vlamme brief heeft verstuurd om aan te klagen dat het Rekenhof opnieuw de verslagen van de Inspectie van Financiën niet te zien kreeg. Hierop hebben de minister van Begroting en het Rekenhof overleg gepleegd. Gisteren heeft de voorzitter van het Rekenhof in een brief aan de voorzitter van het Vlaams Parlement verklaard dat het Rekenhof opnieuw niet over de verslagen van de Inspectie van Financiën kan beschikken. Dit is niet tolereerbaar in een democratie. De Vlaamse volksvertegenwoordigers en hun budgettaire waakhond, het Rekenhof, moeten hun parlementair controlerecht kunnen uitvoeren. (*Applaus bij LDD*)

De heer Filip Watteuw: De minister-president hecht blijkbaar veel belang aan de samenwerking met de voorzitter van het Vlaams Parlement. Ik meen echter dat de voorzitter ook niet echt tevreden was met deze omslag in het beleid. Ik vraag me dan ook af waarom de minister-president niet op onze vraag wil ingaan. Voor mij is het duidelijk waarom hij de adviezen niet wil bekendmaken. Hij bouwt een verdedigingslinie op voor een kwetsbare en hopeloos verdeelde Vlaamse Regering. (*Applaus bij Groen! en bij LDD*)

De heer Erik Tack: Het is duidelijk dat de minister-president zich in alle mogelijke bochten wringt om hier onderuit te komen. Hij heeft verklaard dat alle informatie in de databank direct beschikbaar wordt gesteld. Dat klopt niet. Het gaat enkel om de informatie die hij kwijt wil. Hij beslist wat hij kwijt wil. To be read or not to be read. Daar komt het voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers op neer. De minister-president beslist wat we wel en niet kunnen lezen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de opvolging van de problematiek van de voedselbedelingen via voedselbanken en het mogelijk wegvallen van de Europese subsidiëring ervan

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, op 19 oktober 2011 heeft het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd die aandacht voor het Europees programma voor voedselhulp vraagt.

Het is immers mogelijk dat het budget voor dit programma met 80 procent zal dalen, van 500 miljoen euro tot 113 miljoen euro. In Vlaanderen doen 200.000 mensen een beroep op de voedselbanken en 41 procent van de middelen is uit dit Europees programma afkomstig.

Minister-president, ik heb u op woensdag 23 oktober in de commissie Landbouw al ondervraagd over dit punt. Toen bleek dat een aantal andere Europese lidstaten ferm dwarsliggen. Ondertussen is er ook in het Europees Parlement hiervoor aandacht geweest. Ook daar heeft men gesteld dat er in de toekomst voldoende middelen moeten worden vrijgemaakt voor de voedselbedeling.

Minister-president, welke contacten zult u de komende dagen en weken nog nemen om eventueel dit punt opnieuw op de agenda te krijgen zodat vooralsnog een oplossing kan worden bereikt? Mocht dit niet het geval zijn, is de vraag: wat gaat Vlaanderen doen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, deze problematiek is al een paar keer in de commissie Landbouw aan bod gekomen. Terecht, want het gaat voor ons land over meer dan 200.000 mensen die voedselpakketten krijgen, verstrekt door de OCMW's en de voedselbanken. 41 procent van de voedselbedeling in ons land gebeurt via het Europees gefinancierd programma.

Mijnheer De Meyer, u hebt er in het verleden reeds op gewezen dat Europa daaromtrent problemen geformuleerd heeft. We hebben dat aangekaart op Europees niveau. Ik heb voorzitter Barroso aangeschreven. Hij heeft me vrij recent geantwoord dat er een probleem is op Europees niveau waar hij blijkbaar nog geen afdoende oplossing voor heeft kunnen vinden. Er zijn met name een aantal landen, meer bepaald Denemarken, Duitsland, Nederland, Zweden, Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk, die zeggen dat dit niet thuishoort in het budget van landbouw, maar bij het sociale budget, en dat dat moet worden gestopt. Er is geen consensus, ook al hebben we geprobeerd om het punt opnieuw op de agenda te krijgen van de Raad van afgelopen maand. Die landen hebben dat geblokkeerd. Ze zeggen, daarin gesteund door het Europees Hof van Justitie, dat dit niet behoort bij landbouw. Ze gaan niet akkoord om dat verder te financieren.

Om toch nog een oplossing te forceren, maar dan niet meer op het Europese niveau maar wel op het Belgische federale niveau, omdat de winter voor de deur staat en heel wat mensen een beroep zullen doen op de voedselbedeling, heb ik federaal minister Laruelle gecontacteerd om te kijken of we in uitvoering van het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau, dat spijtig genoeg nog altijd federaal is, niet op korte termijn een overleg kunnen hebben en bekijken wat we kunnen doen om aan die 200.000 mensen alsnog een voedselpakket te verstrekken.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik dank u voor het duidelijke en geëngageerde antwoord. Waar de middelen juist vandaan komen, is niet het belangrijkste, wel dat de nodige middelen effectief aanwezig zullen zijn zodat het nuttige en zinvolle werk van de voedselbanken niet in het gedrang komt.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, ons voorstel van resolutie werd vorige keer in de plenaire zitting unaniem goedgekeurd. Minister-president, ik dank u omdat de Vlaamse Regering al stappen heeft gezet naar Europa om een oplossing te krijgen voor deze problematiek.

Ik vind de situatie vrij dramatisch. Ik deel de bezorgdheid van de heer De Meyer. Om in 2012 een efficiënte voedselbedeling te kunnen doen, zou het programma moeten hebben kunnen starten in oktober. Aangezien men geen oplossing heeft gevonden op de Europese ministerraad en dat er niet weinig landen – u hebt ze opgesomd – geen enkele opening meer laten om een oplossing te vinden, is de situatie vrij dramatisch.

Als er een oplossing kan worden gevonden met de federale overheid, zoveel te beter, anders wil ik er werkelijk op aandringen dat men in Vlaanderen de nodige middelen vindt. Het gaat

over niet weinig middelen, 3 miljoen euro, maar de mensen hebben dit nodig. We moeten dat budget vrijmaken. Er mag zeker niet worden ingeteerd op de middelen voor armoedebestrijding, want dat budget is al te klein.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mijn vraag loopt gelijk met die van mevrouw De Vits. Ik deel ook de bekommernis van de heer De Meyer. Ik lag trouwens mee aan de oorsprong van die resolutie.

Kan er op zeer korte termijn tot een oplossing gekomen worden? De lokale voedselbanken zitten nu stilaan met de handen in het haar, en januari nadert.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik onderschrijf de bekommernis van de collega's. Het is en blijft een schande dat 200.000 mensen in Vlaanderen een beroep moeten doen op voedselpakketten om te kunnen overleven. Vijftien jaar geleden, collega's, hebben we hier een resolutie goedgekeurd om te stellen dat het een schande was en dat dat niet kon. Vandaag is het de realiteit. Sterker nog: zelfs die middelen dreigen verloren te gaan.

Minister-president, ik heb in september al aan federaal minister Laruelle gevraagd hoe zij zich zou opstellen in Europa. Zij bevestigde wat u zegt, namelijk dat België daar absoluut voorstander van is. Zij heeft naar aanleiding daarvan ook gezegd dat indien Europa 'njet' zou zeggen, de federale overheid samen met de gewesten zou onderhandelen om de nodige middelen vrij te maken. Bent u bereid om minstens een deel – of desnoods de totaliteit – van de middelen op tafel te leggen, om mogelijk te maken dat de voedselbedeling verder kan worden gecontinueerd?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, collega's, we kunnen de voedselbanken vandaag niet meer wegdenken. Als Europa daar andere ideeën over heeft, moeten we er allen samen, het parlement en de minister, achter gaan staan, zodat ze kunnen blijven bestaan.

Er is echter hoop op komst, nu Europees Commissaris Ciolos heeft gezegd dat hij er sterk voorstander van is om deze steun toch te behouden tot het begin van de nieuwe legislatuur voor wat betreft het Europese landbouwbeleid, in 2014. Minister-president, u hebt al gezegd dat dat mogelijk nog zal worden uitgesteld, doordat zij het moeilijk hebben om een overeenkomst te sluiten voor 2013.

Op een moment dat vraag en aanbod niet overeenstemmen en er overaanbod is van bepaalde groenten, fruit, vlees of kaas, zou het maar al te gortig zijn dat we dat dan niet via deze weg zouden kunnen aanbieden aan arme mensen. Minister-president, zet u ervoor in om dit te behouden.

Minister-president Kris Peeters: Dat zal ik doen, mijnheer Callens.

Mevrouw De Vits, het cijfer van 200.000 mensen gaat over België. In Vlaanderen is het dus wat minder, maar dat aantal is nog altijd meer dan hoog genoeg om er de nodige aandacht aan te besteden. Wij hebben alles gedaan op Europees niveau. De voorstellen van de Commissie moeten natuurlijk nog goedgekeurd worden in de Raad, en er zijn een aantal landen die het volledig afblokken.

Er is overleg met het federale niveau. Ik sta ervoor open om zo snel mogelijk een oplossing te vinden tussen het federale en het regionale niveau, om de mensen die een beroep doen op de voedselpakketten, zo snel mogelijk die pakketten te bezorgen. Ik hoop dat minister Laruelle dat overleg snel organiseert, zodat we daar conclusies kunnen trekken. Ik wil het overleg alle kansen geven en wil nog niet vooruitlopen op wat we zouden doen, mocht dat overleg niets opbrengen, en of we dan op Vlaams niveau alleen initiatieven zouden nemen.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, armoedebestrijding is voor onze fractie een topprioriteit. Ik zal zelf in de commissie Landbouw, en collega Franssen in andere commissies, daar aandacht voor blijven vragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Lode Ceyskens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het terugvorderen van de subsidies voor het geflopte pretpark Land van Ooit door Europa

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister-president, in 2002 selecteerde de toenmalige Vlaamse Regering het Land van Ooit als een strategisch toeristisch actieplan.

In 2005 werd voor de realisatie ervan de naamloze vennootschap (nv) Plinius Vastgoed opgericht. Die nv bestond uit drie nv's. De eerste nv was de publieke nv Plinius, waar middelen ingebracht werden vanuit de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM), Toerisme Vlaanderen en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Een tweede nv was de nv STRABAG, de derde nv was de nv Dea Dia, die het pretpark zou uitbaten. Die nv heeft amper drie maanden na de opening van het Land van Ooit in 2007 het faillissement aangevraagd, met de gekende desastreuze afloop als gevolg.

Op basis van de bevindingen van het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF) heeft Europa een beslissing genomen. Volgens OLAF werden een aantal niet-subsidiabele uitgaven ingebracht als subsidiabel, was het dossier onvolledig en werd de uitbating van het Land van Ooit vroegtijdig stopgezet. Dat laatste is inderdaad geweten, daar is geen onderzoek voor nodig. Om die redenen heeft Europa besloten 1,5 miljoen euro aan middelen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) terug te vorderen. Die middelen zullen echter niet worden teruggevorderd, maar ingekort op de volgende betalingschijven. Dat betekent dat de volgende Vlaamse promotoren een deel middelen zullen mislopen.

Minister-president, zal Vlaanderen stappen ondernemen om die middelen te recupereren?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, het is juist dat OLAF een verslag heeft opgemaakt. Dat verslag werd ons begin november bezorgd. In dat verslag staat dat OLAF van mening is dat de gelden die in het kader van EFRO werden uitgekeerd aan het project Land van Ooit, moeten terugvloeien. In dat verslag haalt men een viertal argumenten aan. Het eerste argument is de indiening van een foutieve en onvolledige projectaanvraag door nv Plinius bij het bevoegde EFRO-Mangementcomité. Het tweede argument is de indiening van niet-subsidiabele uitgaven als subsidiabele uitgaven met het oog op het ontvangen van EFRO-subsidies. Het derde argument is de vroegtijdige stopzetting van de activiteiten van het Land van Ooit, waardoor de regel van het behoud van de bestemming gedurende vijf jaar niet gerespecteerd werd. Het vierde argument ten slotte is het onwettig sluiten van een dading tussen nv Plinius en de inschrijver nv Cordeel in het kader van de aanbesteding van de bouwwerken.

OLAF zegt zeer duidelijk dat de 1,5 miljoen euro die in dat kader werden verstrekt, moeten worden teruggevorderd.

Mijnheer Ceyskens, dat verslag werd neergelegd bij DG Regio van de Europese Commissie. Die moet nu bepalen of ze effectief terug gaat vorderen of een andere beslissing neemt.

Het advies van OLAF is duidelijk, maar de beslissing om al dan niet effectief over te gaan tot terugvordering zal door de Europese Commissie worden genomen. Het Agentschap

Ondernemen volgt dat zeer nauw op en zal de beslissing die op Europees niveau wordt genomen, respecteren en uitvoeren.

Wanneer dat gebeurt, is de vraag natuurlijk: quid met de andere gelden? Hoe gaan we daarmee omgaan? Ook dat wordt onderzocht, zodat we, wanneer men die stappen zou zetten, ons daar meteen bij zouden aansluiten en het meteen duidelijk is hoe het zit met de andere gelden die al dan niet teruggevorderd kunnen worden.

De heer Lode Ceyskens: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Mijn vraag blijft voor een stuk overeind. We moeten namelijk afwachten of Europa de gelden effectief zal terugvorderen. Zullen we stappen ondernemen naar Europa om hen ervan te overtuigen ze alsnog niet terug te vorderen? Zo ja, wat is ons actieplan op Vlaams niveau?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Het Land van Ooit was een sprookjesland, maar het is uiteindelijk een horrordossier geworden. Het was een investering van 20 miljoen euro en zal ons misschien nog geld kosten indien we de Europese subsidies terug moeten storten of wanneer ze verrekend worden bij andere projecten.

Dat is een spijtige zaak, zeker voor wie de geschiedenis goed kent, zoals de heer Peumans. Er zijn negatieve inspecties van financiën geweest. In de commissie en in het parlement is ook benadrukt dat dat dossier niet moest worden uitgevoerd. Toch is dat gebeurd. Nu gaan we uiteindelijk op de blaren moeten zitten.

Ik sluit me aan bij de vragen van de heer Ceyskens: kunnen we nog proactief naar de Europese Commissie stappen om daaraan eventueel toch nog iets te veranderen?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Minister-president, in een krant van vandaag staat: “Het pretpark Land van Ooit in Tongeren is de grootste toeristische mislukking die Vlaanderen ooit heeft gekend.” Daarvan is geen woord gelogen. Het megalomane project van Open Vld-burgemeester Patrick Dewael moest en zou er komen. Het was zijn grote natte droom. Het moest er komen, in weerwil van veel protest en van een vernietigend advies van de Inspectie van Financiën. Toch keurde ook de Vlaamse Regering, ook onder uw leiding, het dossier goed.

Intussen zijn daardoor vele miljoenen euro's overheidsgeld verspild, ook van de Vlaamse overheid. Dit geld is verspild door de koppigheid van enkele politieke betweters. Minister-president, ook van mijn kant het uitdrukkelijke verzoek en de dringende oproep om stappen te zetten om de financiële verliezen die uiteindelijk de Vlaamse belastingbetaler hier geleden heeft, te recupereren via de verantwoordelijken. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, er zijn in het verleden al heel wat onderzoeken gevoerd. Ik heb ze hier opgelijst: het onderzoek van het OLAF, het gerechtelijk onderzoek naar het faillissement, het opsporingsverzoek, gerechtelijke onderzoeken, tuchtonderzoeken enzovoort. Maar heeft de Vlaamse overheid zelf ooit een intern onderzoek ingesteld? Heeft de Vlaamse overheid zich in een van die andere onderzoeken of in het eigen onderzoek burgerlijke partij gesteld?

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, het verslag van OLAF is binnen. Ik heb de argumentatie gegeven waarop men zich baseert om te zeggen dat men de middelen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) wil en zal terugvorderen. Het is aan de Europese Commissie om daarover een beslissing te nemen. Wij zullen, met heel veel respect voor het advies van OLAF, het besluit van de Commissie afwachten. Ik kan niet begrijpen dat een aantal parlementsleden hier suggereren dat ik zou moeten tussenkomen om het advies van OLAF een bepaalde draai te geven. Ik zal dat niet doen.

Als de beslissing er is, zullen wij natuurlijk acties ondernemen ten aanzien van de promotor en al wie daarbij betrokken is. Het geld moet van daar terugkomen. Het zal niet, wat sommigen hier vrezen, de belastingbetaler zijn die daar nog eens voor zal moeten opdraaien.

Mijnheer Vereeck, als dat allemaal gebeurt – en ik spreek met twee, zelfs met drie woorden –, zullen wij bekijken welke stappen wij kunnen zetten voor wat de Vlaamse gelden betreft. Er is, zoals u zegt, in het verleden al heel veel gebeurd. Bij mijn weten hebben wij geen terugvorderingen met succes afgesloten – als dat al zou zijn gebeurd. Op basis van dit belangrijke nieuwe feit moeten wij zien of wij, wat betreft onze gelden en onze rechten, bijkomende acties moeten ondernemen om bepaalde gelden terug te vorderen.

Voorzitter, dit dossier zal door dit parlement op de voet worden gevolgd. Ik zal desgevallend heel graag op de vragen antwoorden.

De heer Lode Ceyskens: Minister-president, ik stel vast dat het dossier van heel dichtbij wordt gevolgd. Ik neem aan dat wij te gepasten tijde zullen worden geïnformeerd. Waarvoor bij voorbaat dank.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het gebrek aan succes van elektrische auto's en van de maatregelen die de Vlaamse Regering ter ondersteuning ervan heeft genomen

ACTUELE VRAAG van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het uitblijven van de doorbraak van de elektrische auto en de maatregelen die de minister ter zake neemt

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister, eigenlijk had ik mijn vraag anders moeten stellen. Ik had u moeten vragen hoe het gesteld is met uw persoonlijk marketing- en campagnebudget. U maakt geld vrij voor de elektrische auto. Maar het succes is beperkt. In 2011 zijn er 100 voertuigen ingeschreven, waarvan 97 voor bedrijven en 3 voor particulieren. In Vlaanderen zien we een gelijkaardige situatie. Het succes is zeer beperkt.

We stellen vast dat u hiervoor een budget hebt vrijgemaakt van 30 miljoen euro, waarvan 16,5 miljoen euro voor de proeftuinen. We kunnen vaststellen dat er in feite geen resultaat is.

We hebben gezien hoe u via aankondigingspolitiek hebt laten weten dat er in Limburg gedurende één jaar gratis 100 wagens zouden worden gegeven. Dat project zit zelfs niet in die vier 'speel-proeftuinen', deels wel maar niet volledig.

Minister, hoe ziet u het succes van die campagne? Ik zie geen succes. Ik zie 100 wagens op een ongelooflijk groot wagenpark. We kunnen dus moeilijk spreken van een succes. Wat is uw evaluatie?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, minister, toen Henry Ford in het begin van vorige eeuw, in 1909, zijn Ford T-model – het eerste model dat op de lopende band was gemaakt – op de markt bracht, zei hij dat als hij het aan zijn klanten had gevraagd, ze allemaal een beter of sneller paard zouden hebben gevraagd en geen auto. Er is wel degelijk een probleem met het verkopen van nieuwe technieken.

De laatste twee jaar is het dossier van de elektrische auto al verschillende keren aan bod gekomen in de commissie. We hebben altijd op twee punten gewezen. Vlaanderen heeft heel wat kansen voor die elektrische wagen, zowel voor de productie en de productie van specifieke onderdelen als voor het feit dat er een dichtbevolkt netwerk is waar die wagen kan worden getest.

Heel wat collega's hebben ook gezegd dat er een kans zou zijn dat we de trein zouden missen. Nu blijkt dat we voor een deel de trein aan het missen zijn. Er zijn twee soorten problemen. Er is het probleem van de innovatie zelf. Een van de redenen waarom consumenten minder geneigd zijn om een elektrische wagen te kopen, is de actieradius. Dat moet door innovatie worden opgelost. Dat heeft zijn tijd nodig en daar moeten we geduld voor hebben. Er is ook het probleem van het flankerend beleid. Hoe kun je de elektrische wagen meer en sneller ingang doen vinden bij de modale consument? Er zijn al verschillende ideeën geopperd: fiscale stimuli, meer oplaadpunten.

Minister, wat wilt u doen om de elektrische wagen meer aanvaardbaar te maken bij de consument?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, op de eerste plaats is het zo dat als de elektrische wagen technologisch op punt zou staan en als er al een markt voor zou zijn, er geen complementair voorwaardenscheppend beleid van de overheid nodig was. De markt zou dan vanzelf alles regelen. Dat is niet het geval. Het artikel waarnaar wordt verwezen, geeft aan dat er nog een aantal belangrijke knelpunten zijn.

Die knelpunten hebben onder meer te maken met de technologie. U haalt terecht de actieradius aan, de situatie rond de batterijen, de bedrijfszekerheid van de wagen, de oplaadinfrastructuur. Er zijn ook heel wat knelpunten rond de elektriciteitsdistributie en het effect van elektrische wagens op het netwerk en op het beheer van het netwerk. Er zijn knelpunten die te maken hebben met het gedrag van de consument. De consument heeft vragen en zorgen die op dit moment nog niet genoeg worden meegenomen in de producten die nu op de markt zijn.

Dat zijn net de redenen waarom wij een proeftuin hebben gelanceerd. Heel wat van die knelpunten kunnen niet worden onderzocht en opgelost in een laboratoriumomgeving, maar moeten worden onderzocht en opgelost in echte omstandigheden. Gebruikers rijden met de wagens rond, rapporteren wetenschappelijk op basis waarvan de onderzoekers en de bedrijven nieuwe oplossingen kunnen vinden of bestaande oplossingen kunnen verfijnen.

De proeftuinen zijn goedgekeurd op 15 juli. Ze zijn allemaal in opstart. Mijnheer Sabbe, natuurlijk kunt u nog geen oorzakelijk verband leggen tussen de resultaten van de markt vandaag en de proeftuinen aangezien de proeftuinen pas worden opgestart.

Die proeftuinen hebben wij niet zomaar out of the blue gemaakt. En het is zeker geen marketingcampagne van mijzelf. Die proeftuinoproep heeft ertoe geleid dat meer dan 22 platformen zich kandidaat hebben gesteld, dat meer dan 153 bedrijven zich kandidaat hebben gesteld, aangevuld met 25 overheidsorganisaties en 20 onderzoeksinstituten.

Uiteindelijk hadden ze samen een vraag ingediend voor bijna 50 miljoen euro. Uiteraard hebben wij geen 50 miljoen euro ter beschikking en heeft het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) daar via een zorgzaam proces de beste projecten uit gehaald. Op basis van het advies van het IWT heeft de Vlaamse Regering vijf platformen goedgekeurd ter waarde van 17 miljoen euro. Daarin zitten 51 bedrijven. Er hebben zich al verschillende bedrijven extra aangemeld en aangesloten. Er is wel degelijk een zeer grote interesse in de bedrijfswereld en bij de kennisinstellingen. De interesse bij de bedrijfswereld is zeer ruim.

De bedrijven komen niet zomaar aan de kassa. De overheid zal aan die proeftuin gemiddeld maar 25 à 30 procent steun geven. De bedrijven moeten zelf 70 procent op tafel leggen. Als er zoveel kandidaten zijn, bestaat de vraag wel degelijk.

Natuurlijk gaan al de analyses, mijnheer Diependaele, aanleiding geven om aanbevelingen te formuleren; zowel bedrijven als ook de overheid zullen daar zaken uit leren die ze in de praktijk kunnen brengen om de toetreding en de ingang te versnellen.

De heer Ivan Sabbe: Minister, ik ben het daar niet mee eens. De overheid had moeten beslissen om het zelf te doen of te laten doen. Nu is er dat IWT-parcours en parallel daarmee gaat u een bijkomend parcours volgen. *(Opmerkingen van minister Ingrid Lieten)*

Het loopt naast elkaar. Het zijn twee verschillende zaken.

Ofwel laat u het door de privé doen, ofwel doet u het zelf. Nu zitten we in een mengstructuur. We zitten niet op de juiste weg.

U zoekt permanent naar de ervaring van de consument. In plaats daarvan zou u moeten uitzoeken hoe u als overheid de infrastructuur gaat faciliteren. Dat is de uitdaging. Als we hier in de garage van het parlement overal stekkers zouden hebben, zouden we elektrisch naar Brussel kunnen komen. Dat zou ons stimuleren en we zouden het goede voorbeeld geven. Dat zou een aanzet zijn, een concreet voorbeeld. Terwijl we hier zouden zitten, zou onze wagen opnieuw kunnen opladen en zouden we zonder problemen kunnen terugkeren. Dus moet u investeren in infrastructuur, en niet geld ter beschikking stellen zodat u even rond het parlement kunt rijden en op de foto staan met een brede glimlach om dan 5 kilometer verder weer te parkeren. Dat is geen beleid ter promotie van elektrische voertuigen.

De heer Matthias Diependaele: Minister, ik ben het eens met uw analyse van de proeftuin en de innovatie van de technologie. We moeten ook nog de wagen aanvaardbaar maken bij de consument, en op dat vlak kampen we met heel wat achterstand tegenover de rest van Europa.

Ik had ook graag iets gehoord over de eventuele fiscale stimuli en dergelijke. We hebben met onze fractie in oktober 2010 in de commissie het voorstel gelanceerd om de mogelijkheid van een batterijwaarborgfonds te onderzoeken. Een van de redenen waarom zo'n wagen duur is voor de consument is de batterij. Die is heel erg duur. U verwees naar het energienetwerk. Die problemen zijn perfect te koppelen. U kunt zo'n fonds oprichten, afgedankte batterijen kunnen worden gebruikt in ons netwerk, waar een overcapaciteit aan energie kan worden opgeslagen. Dat maakt onmiddellijk de batterij en de wagen goedkoper voor de consument. Misschien moeten we dat dringend uitzoeken.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, ik wil de minister bijtreden. Wij zijn met de gemeente Brasschaat bevoorrechte getuigen en nemen zelf deel aan zo'n elektrisch platform. Mijnheer Sabbe, dat is pas opgestart, het werkt goed, er zijn verscheidene vergaderingen aan voorafgegaan. Het brengt een goede synergie teweeg. Wij hebben een investering gehad bij een CNG-tankstation (compressed natural gas) en op een bedrijfscampus waar elektrische laadpalen zullen worden geïnstalleerd. We staan nog maar aan het begin. Op die manier kunnen we werken aan de vergroening, ook van het gemeentelijk wagenpark.

Minister, ik zou ook aandacht willen vragen voor de resolutie van de heer Bothuyne, die hier kamerbreed wordt gedragen. We mogen de fout van Nederland niet herhalen, waar ze diverse types van laadinfrastructuur hebben. Hebt u al stappen ondernomen voor verdere standaardisatie van de laadinfrastructuur?

Minister Ingrid Lieten: Al deze vragen worden meegenomen in het onderzoeksproject. Wat betreft de laadinfrastructuur: die wordt net nu getest en samen met verschillende privépartners die nu al laadinfrastructuur op de markt brengen, wordt bekeken hoe ze die verder kunnen uniformiseren. Bij de vraag hoe de billing achter die laadinfrastructuur moet worden georganiseerd, spelen ook softwarebedrijven en teledistributiebedrijven mee. Dat zijn

juist de dingen waarvan wij vinden dat we ze eerst door de gemeentebesturen, de gebruikers en de privépartners moeten laten uittesten vooraleer we een grootschalig plan ‘out of the blue’ uitrollen waarmee we misschien wel geld en middelen zouden investeren in iets dat niet meer ‘top of the bill’ is en ook niet meer aangepast is aan de laatste evoluties.

Hetzelfde geldt voor wat heel de batterijdiscussie betreft. Het is een discussie die ook op industrieel niveau nog volop gevoerd wordt. Er zijn merken die stellen dat er een uniforme batterij komt die geswitcht zal kunnen worden en er zijn merken die stellen dat de batterij echt deel uitmaakt van de wagen, van de knowhow, en dat ze echt moet worden opgeladen terwijl ze in de wagen zit. Er zijn een aantal proefprojecten met onderzoeksvragen die in die richting gaan: hoe zullen we omgaan met die batterijen, met het opladen ervan, maar ook met het recycleren ervan. Een andere vraag is hoe we de kostprijs naar beneden zullen brengen, want een groot deel van de kostprijs is de kostprijs van de batterij en van het hele proces daar rond.

Ik kan u geruststellen dat hier zeker en vast op ingezet wordt en dat uw voorstel zeker ook als input zal worden meegenomen.

Mijnheer Sabbe, u hebt het toch echt niet begrepen. Als we spreken over elektrische wagens, dan hebben wij middelen vrijgemaakt op verschillende fronten. We hebben middelen vrijgemaakt bij Flanders’ DRIVE, de kennisinstelling die samenwerkt met de bedrijven om meer projecten op te zetten, onder meer inzake het opladen. We hebben bijkomende middelen vrijgemaakt bij IWT voor bedrijfsspecifieke projecten. Zo heeft Volvo een groot project ingediend en gekregen om te bekijken hoe het de eigen organisatie, de fabriek, kan aanpassen om straks ook elektrische wagens te produceren. Daarnaast hebben we ook middelen vrijgemaakt voor de proeftuin. De bedoeling is net dat in die proeftuin de vragen aan bod komen die een bedrijf alleen niet kan oplossen, maar die een samenspel nodig hebben van overheden, van wetenschappelijke instellingen en van verschillende bedrijven die sectoroverschrijdend zijn. Het gaat immers over distributie, over ICT, over leasingcompagnies en zo meer. Allemaal samen zullen ze op basis van die proeven hun eigen processen verbeteren en zich voorbereiden om voluit op de markt uit te rollen. Onze toekenning van die proeftuinen is volledig gebeurd door het IWT, in aanvulling van de bestaande bedrijvensubsidies. Ik zie dus geen enkele reden om te spreken van doublure.

Dames en heren, de bedrijven en de kennisinstellingen en ook de vele gemeente- en provinciebesturen die meewerken, geven aan dat er een echte cultuurverandering bezig is. We zetten daar verder op in.

De heer Ivan Sabbe: Minister, naast de scope en het marketingaspect die ik in mijn eerste betoog heb benadrukt, moet u vooral ook uw focus vernauwen. Vlaanderen heeft beperkte middelen en moet die beperkte middelen goed aanwenden. Het is daarom dat we de focus moeten vernauwen tot voornamelijk infrastructuur. Ik hoor u spreken over projecten specifiek voor Volvo en dergelijke meer. Ik vraag me af of het de roeping is van de overheid om daaraan bij te dragen. Ik meen van niet. Het is onze taak om ons toe te spitsen op de vraag wat de ideale infrastructuur is. Het verrast me ook dat u CNG en waterstof buiten beschouwing laat, maar dat kan ik nog plaatsen indien u de focus wenst te vernauwen.

U moet vooral inspelen op de omgevingsfactoren. U moet zich richten op de vraag welke infrastructuur u wenst te geven aan de elektrische auto om ervoor te zorgen dat die hier overmorgen rijdt. Als we onze doelstellingen voor 2020 op het vlak van milieu willen halen, dan is het de hoogste tijd dat het wagenpark meer elektrisch wordt en veel minder gebruik maakt van ontploffingsmotoren en vooral veel minder van dieselmotoren.

De heer Matthias Diependaele: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik denk dat we het er in elk geval over eens zijn dat we geen tijd te verliezen hebben. In de acties die bezig zijn, mogen we geen tijd verloren laten gaan, niet met het oog op de milieudoelstellingen waarvoor

de elektrische wagen belangrijk is, maar evenmin met het oog op de economische doelstellingen die de elektrische wagen ook in Vlaanderen teweeg kan brengen.

Het is inderdaad, zoals de heer de Kort opmerkte, niet onbelangrijk dat we ook de foute keuzes die in het buitenland zijn gemaakt, bekijken. We hebben door omstandigheden een zekere achterstand opgelopen in dit dossier en het is belangrijk dat we kunnen kijken naar de fouten die in het buitenland gemaakt zijn en om eruit te leren. En dan kunnen we opnieuw aansluiting vinden bij die andere landen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Sas van Rouveroj tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de nieuwe cao voor de Vlaamse ambtenaren

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Minister, de wereld worstelt met de grootste systeemcrisis ooit. Europa trilt op zijn grondvesten en vecht voor zijn bestaan. België staat voor een gigantische saneringsoperatie en alle Belgen, jong en oud, Vlamingen, Walen en Brusselaars, arbeiders en bedienden, zelfstandigen en ambtenaren, zullen een bijdrage leveren aan die sanering.

De groei vertraagt en neigt zelfs naar een recessie. De begroting 2012 zal minstens met 120 miljoen euro – we hadden u gewaarschuwd – moeten worden bijgestuurd. Op het einde van dit jaar moet de Vlaamse Regering 265 miljoen euro ophoesten in het kader van de vereffening van de Gemeentelijke Holding. Is dit het moment voor een cao? Zou een goede huisvader zich vandaag niet afvragen of het verstandig is extra kosten te maken en of het niet beter is even te wachten?

Maar er is meer, minister. De cao die u afsluit, is goed voor 27.000 ambtenaren, maar geldt niet voor Onderwijs, niet voor de personeelsleden van De Lijn, die al aan een subsidie-infuus hangen van 850 miljoen euro, en ook niet voor de 140.000 lokale ambtenaren van besturen die het vandaag al erg moeilijk hebben. Is dit het goede signaal? Geeft u niet het signaal voor een gigantische kostenspiraal?

Minister, slecht moment, slecht signaal. In welke mate heeft deze Vlaamse Regering nog voeling met de werkelijkheid?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Deze regering heeft van alle regeringen in dit land het meest voeling met de werkelijkheid. We hebben ons budget in evenwicht gebracht. We zijn ook vast van plan om dat zo te houden voor 2011 en voor 2012. We kennen de uitdagingen die op ons afkomen. We hebben erover gepraat. We gaan onze verantwoordelijkheid nemen.

U schijnt het principe van het sectoraal akkoord in vraag te stellen. U vraagt of dat wel een goed signaal is. Dit akkoord is tot stand gekomen in de lijn en de traditie van alle sociale akkoorden in dit land. U weet dat we er geregeld sluiten, voor twee of drie jaar.

Dit akkoord slaat op 2010, 2011 en 2012. We zijn in februari 2010 beginnen onderhandelen. De standpunten lagen mijlenver uit elkaar. We hebben heel lang onderhandeld en uiteindelijk heeft de Vlaamse Regering eind april 2011 het maximale kader bepaald waartoe ze wil overgaan voor De Lijn, Onderwijs, ambtenarenzaken en de zorg. Dit is het kader voor de hele periode, niets meer en niets minder.

Eind april heb ik dit bezorgd aan de vakbonden. Begin mei hebben we erover onderhandeld. Begin mei 2011 is het principe van dit bedrag aanvaard. We hebben nog zes maanden tijd

nodig gehad om dat uit te werken, te vertalen, de modaliteiten vast te leggen enzovoort. De vakbonden hebben dit aan hun achterban uitgelegd. Het is vorige week geconsacreerd, maar het principe lag al vast op dat moment.

Het gaat dus over 2010, 2011 en 2012. Het is een gematigd akkoord. Ons standpunt was natuurlijk niet dit standpunt. De vakbonden vroegen enorm veel meer. Als ik het vergelijk met de privésector, die in haar interprofessioneel akkoord alleen al voor 2012 0,3 toekende en in bepaalde sectoren verder gaat dan die 0,3, gaat dit akkoord over 0,95 voor de hele regeerperiode 2009-2014. We hebben aan de vakbonden gezegd dat dit ons budget is en dat we daar niet boven gaan.

Het is ook een slim akkoord. We betalen niets in 2010, in 2011, en in 2012, in tegenstelling tot de privésector. We betalen voor het eerst begin 2013, en dan eind 2013 en eind 2014.

We besparen veel op ons ambtenarenapparaat. We besparen nu al recurrent 216 miljoen euro per jaar op ons apparaat. We verhogen dat met 50 miljoen euro en in 2014 zitten we op een besparing van meer dan een kwart miljard euro recurrent per jaar. Verwijt deze regering absoluut niet dat ze de tering naar de nering niet zet. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer Sas van Rouveroij: Minister, slecht moment, slecht signaal. Slecht moment in die zin dat u zelf toegeeft al drie jaar te onderhandelen en dat de gevolgen van de cao pas in 2013 merkbaar zullen zijn voor de betrokken ambtenaren. Van enige hoogdringendheid is hier geen sprake. Het is de taak van de Vlaamse Regering om de vinger aan de pols te houden. Onze vraag is om in te spelen op veranderende omstandigheden. Was het dan zo noodzakelijk? Zou het niet wijs zijn die cao, waar u toch al drie jaar over onderhandelt, even uit te stellen tot de lucht is opgeklaard?

Het is ook een slecht signaal. U zegt dat u bespaart, en ik wil u op dat punt nog even krediet geven. Maar ik zeg u ook dat deze beslissing zal leiden tot een enorme kostenspiraal. U denkt toch niet dat de lokale besturen dit signaal naast zich kunnen neerleggen? Er zijn 140.000 lokale ambtenaren. Ik reken u de kostprijs voor: 75 miljoen euro. Dat is al veel meer dan de 50 miljoen euro die u wilt besparen met de maatregel om het ambtenarenbestand met 5 procent te verminderen. Het is vooral op dit ogenblik onverstandig te investeren in het orkest, terwijl het schip overal water maakt. Dicht eerst de gaten, en investeer later in het orkest.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, afspraken tussen de sociale partners – en hier is de Vlaamse overheid, als werkgever, een van die partners – moeten worden gerespecteerd. U hebt dat gedaan, en ik steun u daarin. Het is niet omdat wij vandaag een systeemcrisis meemaken, mijnheer van Rouveroij, dat wij afspraken tussen sociale partners zomaar naast ons kunnen neerleggen. Ik geloof in een slanke maar sterke overheid, die goed regisseert en minder opereert. Dat is de langetermijnvisie waaraan wij moeten vasthouden. Het lijkt me dan een beetje te gemakkelijk om vandaag op dit akkoord te schieten en het voor te stellen alsof mensen rijk zullen worden met de hooguit vijf tot zeven maaltijdcheques die zij elke maand zullen krijgen. Wij hebben een sterke overheid nodig, en dat vereist goed verlonde, gemotiveerde medewerkers. Wij hebben trouwens een van de meest performante overheden van het land, en dat mag ook eens worden gezegd.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, de verhoging in het akkoord is, vergeleken met wat de privésector in het interprofessioneel akkoord heeft verkregen, erg gematigd. De vakbonden hebben blijk gegeven van het feit dat zij zich bewust zijn van de toestand. Ik denk ook dat enige verhoging van koopkracht noodzakelijk is, zelfs in een periode van crisis. Het is immers belangrijk dat mensen in die omstandigheden in beperkte mate hun koopkracht kunnen verhogen. Bovendien is het zo dat het een langlopend akkoord is dat over verschillende jaren wordt gespreid, en dat is ook de gewoonte niet.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Voorzitter, minister, collega's, ik steun wat de heer van Rouveroij heeft gezegd. U geeft het verkeerde signaal. Wij weten allemaal dat ook Vlaanderen boven zijn stand leeft, voornamelijk met wat wij van de federale overheid krijgen. De reacties van de straat zijn duidelijk. En vandaag heeft men het enkel over belastingverhogingen; over besparingen ligt er niets op tafel. In het licht van het feit dat een ambtenaar, in vergelijking met een werknemer in de privésector, geniet van minder werkdruk en meer flexibiliteit inzake arbeidsprestaties, en gegeven de situatie waarin wij ons bevinden, is een bijkomende verloning verkeerd. Het is een negatieve zaak voor de ontwikkeling van onze Vlaamse economie.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Sabbe, u stelt de hele staatshervorming in vraag. Wij krijgen niets van het federale niveau. De Vlamingen betalen belastingen, meer dan wie ook in dit land. Wij hebben daar recht op. Wij betalen dus zelf voor ons onderwijs en ons wegennet. Zeggen dat wij van het federale niveau aalmoezen krijgen, is een populistische uitspraak. Ik ga er niet langer op in.

U zegt dat het een slecht signaal is. In mei 2011 bereikten wij een principeakkoord. Wij hebben daar geen drie jaar over onderhandeld. Wij begonnen daarover in februari 2010 te spreken. De afgelopen zes maanden is dat akkoord geconcretiseerd. Mensen die met de materie vertrouwd zijn, weten dat dit normaal is. Er lag ook een vakantieperiode tussen. De vakbonden moesten het akkoord ook aan hun achterban voorleggen.

Wij moesten eigenlijk al in 2010 een akkoord hebben. Het klopt dat het een tijd heeft geduurd, en dat het principeakkoord werd afgesloten op een ogenblik dat de crisis ook nog niet zo groot was. Bovendien is het zo, mijnheer van Rouveroij, dat diegenen die op dit akkoord schieten, de eersten zijn om te zeggen dat wij ervoor moeten zorgen dat er een akkoord komt, dat er niet wordt gestaakt en dat de haven van Antwerpen niet plat mag komen te liggen.

Ik heb tijdens de vorige bestuursperiode een staking gehad. Open Vld heeft me toen in de plenaire vergadering gevraagd ervoor te zorgen dat er geen staking zou komen en dus geen miljoenen euro zouden verloren gaan bij de loodsen en de havens. U weet hoe precair dat allemaal is. Wij hebben dat akkoord gesloten zonder een dag staking en zonder zware economische gevolgen. Wat de effecten voor de lokale overheid betreft, herhaal ik dat de lokale overheid haar verantwoordelijkheid moet nemen. Zij moet ook bezuinigen en efficiëntiemaatregelen nemen.

Wij nemen maatregelen. Alleen al op ons apparaat besparen wij in 2014 recurrent meer dan een kwart miljard euro. Dit gaat over 11 à 12 miljoen euro voor alle ambtenaren samen op jaarbasis. Wij hebben ons budget in evenwicht en zullen dat zo houden, ook al zijn er de recente tegenslagen en is er de enorme en misschien zelfs dramatische daling van de economische groei. Daarnaast is er ook de tegenslag van de Gemeentelijke Holding. We nemen echter onze verantwoordelijkheid. Dit zit binnen het raam van onze meerjarenbegroting. *(Applaus bij de N-VA)*

De heer Sas van Rouveroij: Mijnheer Caron, mevrouw De Vits, wij misgunnen de ambtenaren hier niets. U hebt gelijk dat deze cao beperkt is als we het alleen maar hebben over de factuur die richting Vlaamse Gemeenschap gaat. Minister, u trekt een kostenspiraal op gang die een veelvoud is van die 15 miljoen euro.

Tot slot wil ik benadrukken dat ook ambtenaren er alle belang bij hebben dat de kassa bij de werkgever klopt. We staan voor een saneringsoperatie. De wijze waarop u die doorvoert, is een soort processie van Echternach. Aan de ene kant zet u drie stappen voorwaarts – en laten we hopen dat die 5 procent klopt en dat we min 50 miljoen euro kunnen aantekenen op het eind van uw regeerperiode. Maar tegelijkertijd geeft u aan de andere kant weer veel meer

geld uit. Het resultaat is dat het allemaal veel te traag gaat en dat de sanering er uiteindelijk niet zal komen en dat we met z'n allen de dieperik in duiken. (*Applaus bij Open Vld en LDD*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het afslanken van het personeelsbestand bij de Vlaamse overheid met 5 procent

ACTUELE VRAAG van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de vermindering van het aantal Vlaamse ambtenaren tegen 2014

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, het verbaast me niet dat u de vragen van de heer Kennes en mezelf en de vraag van de heer van Rouveroy in eerste instantie aan elkaar had gekoppeld.

We hebben de voorbije dagen een aantal diffuse signalen ontvangen. Enerzijds is er de cao, die koopkrachtverhoging met zich meebrengt voor de Vlaamse medewerkers. Anderzijds is er het bericht over 5 procent personeelsinkrimping tegen 2014. Minister, u hebt het College van Ambtenaren-Generaal de opdracht gegeven een inkrimping van 5 procent door te voeren. In absolute cijfers betekent dit dat op een korps van 27.900 ambtenaren ongeveer 1400 mensen hun job zullen zien verdwijnen.

U hebt daar onmiddellijk aan toegevoegd dat dit niet zal gebeuren door naakte ontslagen maar door pensionering en contracten die ten einde lopen. Minister, hoe zult u de kwaliteit van de dienstverlening van de Vlaamse overheid garanderen of zelfs verbeteren zoals in uw beleidsbrief en -nota staat wanneer er tussen nu en 2014 een afslanking wordt doorgevoerd met 1400 medewerkers?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, vorige week heeft de aankondiging over de cao en het bijkomende bericht over 500 euro loonsverhoging in de Europese context inderdaad heel wat wenkbrauwen doen fronsen. U hebt dat echter gecounterd door te stellen dat er ook opdracht was gegeven aan het College van Ambtenaren-Generaal om hen te responsabiliseren en het aantal ambtenaren nog deze legislatuur te verminderen met 5 procent. Er moet 4 procent worden bespaard op de personeelskredieten en 50 miljoen euro recurrent vanaf 2014.

In maart hebben we een gedachtewisseling gehad over het meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. Minister, toen was er wel sprake van een vermindering bij de managementondersteunende diensten, maar u hebt toen gesteld dat er tussen 2009 en 2014 geen groei mocht zijn. Nu, halverwege de legislatuur, geeft u de opdracht voor een vermindering met 5 procent. Die doelstelling kan dus niet worden behaald naar rato van 1 procent per jaar: ze moet worden gerealiseerd binnen de helft van de termijn.

Vorige week heb ik ook gelezen dat de gemiddelde pensioenleeftijd van onze ambtenaren ondertussen is gestegen tot 61,6 jaar. Dat is positief nieuws. In drie departementen haalt men zelfs 63 jaar. Dat betekent echter dat de groep mensen die u niet kunt vervangen, krimpt: als mensen langer blijven werken, zijn er immers minder natuurlijke afvloeiingen. Kunt u garanderen dat die vermindering met 5 procent toch zal worden bereikt in de resterende tweeënhalve jaar, en dat door natuurlijke afvloeiing en met het behoud van een goede dienstverlening aan onze bevolking en bedrijven?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, geachte leden, ik wil nog eens herhalen dat wij al een hele reeks maatregelen hebben genomen om deze overheid slagkrachtiger en efficiënter te maken, om meer en beter te doen met minder. Daartoe willen we onze ambtenarij kunnen brengen. Ik zal de recurrente maatregelen die we hebben genomen, niet in detail opsommen. Tot nu toe leiden die ertoe dat we elk jaar recurrent 216 miljoen euro besparen op ons ambtenarenapparaat. Dat is de situatie vandaag. Ik geef dan nog niet eens alle cijfers. Ik heb het nog niet over de afschaffing van de kredieten voor de endogene groei. In bepaalde entiteiten zijn de personeelskredieten verminderd tot 6 procent, in sommige tot meer. Het gaat dus over minstens 216 miljoen euro. Dat leidt de facto inderdaad voor het eerst tot een stagnatie qua personeelsaanwinst, en tot een eerste daling. Eind 2010 zaten we aan een daling met 1 procent. Ik heb die cijfers al gegeven.

In de Septemberverklaring van de minister-president hebt u kunnen horen dat we hebben beslist om een tandje bij te steken om die overheid nog efficiënter, nog slagkrachtiger te maken. Dat betekent dat we medio 2014 5 procent minder effectieven moeten hebben ten opzichte van medio 2009. Dat is binnen de ESR-consolidatie. Ik wil meteen zeggen dat dit bijvoorbeeld niet slaat op ziekenhuispersoneel, op jongerenwelzijn, op de verpleegkundigen bij Kind en Gezin, op de continudiensten, de chauffeurs van De Lijn.

Mijnheer De Loo, het gaat inderdaad om een kleine 28.000 mensen, zoals u hebt aangehaald. We hebben daarvan dus al minimaal 1 procent bereikt. De jongste cijfers heb ik niet. Het college van ambtenaren-generaal heeft de opdracht gekregen er bijkomend voor te zorgen dat er bij afvloeiingen minder mensen worden vervangen, zodat we die 5 procent bereiken. Boven op die 216 miljoen euro moet dat minimaal 50 miljoen euro recurrent opleveren.

Geachte leden, dit is een uitdaging voor de Vlaamse overheid. Dit is de eerste keer dat dit gebeurt. Het Vlaamse overheidsapparaat is altijd maar gegroeid. We hebben een stagnatie gerealiseerd en nu willen we meer gaan doen met minder mensen. De uitdagingen zijn niet kleiner geworden: elke dag zijn er nieuwe taken, nieuwe opdrachten, nieuwe moeilijkheden die moeten worden opgelost. Ongeveer elke maand moet ik aan collega-ministers melden dat er geen bijkomend personeel komt voor iets, dat hun aanvraag voor bijkomend personeel niet kan. Dit is echt een mentaliteitsomslag.

U vraagt of dat haalbaar is. Ik zeg: ja, dit is haalbaar. Van dat geheel van die 28.000 mensen vloeit, zoals bij het geheel van onze overheid, jaarlijks 6,5 à 7 procent af. Dat is op die populatie een goede 1800 per jaar. Wij hebben 1400 mensen voor ogen voor die hele periode van vijf jaar. Dat is dus perfect haalbaar. Het college van ambtenaren-generaal krijgt een zekere vrijheid als het gaat over de vraag hoe ze dat bereiken.

Mijnheer De Loo, er zijn dus geen mensen die hun baan verloren zien gaan. Niemand wordt afgedankt. Dat is ook bedongen in het sectoraal akkoord dat ik heb gesloten. Ik wil dat beklemtonen. Er komen geen naakte afdankingen. Wel zullen inderdaad niet alle mensen die afvloeien, worden vervangen. Zo bereiken we die dubbele doelstelling. We hebben dat geld ook nodig. We willen ons budget in evenwicht houden en nieuwe boeiende en dringende uitdagingen beantwoorden. Onder meer bij onderzoek en ontwikkeling steken we een tandje bij.

De heer Kurt De Loo: Ik heb, voor alle duidelijkheid, in mijn eigen vraagstelling ook vermeld dat het niet om naakte ontslagen zal gaan. Ik zou echter een bijkomende vraag willen stellen.

De minister heeft deze opdracht aan het college van ambtenaren-generaal gegeven. Hierdoor kan iedereen dit voor de eigen administratie en voor de eigen diensten doen. Sommige diensten zullen echter met een verhoogde pensioneringsgolf zitten. Hoe wil de minister dit opvangen? Hoe wil hij in die gevallen de kwaliteit van de dienstverlening garanderen?

Indien een ambtenaar-generaal het vooropgestelde aantal niet kan bereiken, wil de minister tot een wervingsstop overgaan. In dat geval houd ik mijn hart vast en vrees ik voor een

braindrain. Ook hierdoor zou de kwalitatieve dienstverlening niet langer kunnen worden gegarandeerd.

De heer Ward Kennes: Bepaalde administraties tellen meer jonge mensen en andere leidend ambtenaren zitten met meer oudere medewerkers. Dat is niet lineair over heel de administratie verdeeld. In welke mate is er sprake van een interne solidariteit om tot een globale oefening te komen?

Het is immers mogelijk dat in een bepaalde administratie heel wat mensen met pensioen gaan en dat in een andere administratie weinig afvloeiingen plaatsvinden. Indien er geen mensen vertrekken, kan ook niet worden besloten die mensen niet te vervangen. Een administratie die met een grotere uitstroom wordt geconfronteerd, kan echter niet heel het gewicht dragen. De administratie moet tenslotte ook blijven werken. Hoe zit het met de solidariteitsmechanismen tussen de verschillende agentschappen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik heb een bijkomende opmerking. Het is de bedoeling de planlast voor de lokale bestuurders en voor andere aanvragers in Vlaanderen te verminderen. Zal de aanpassing van het personeelsbestand aan dergelijke opdrachten worden gerelateerd? Dit lijkt me de logica zelve. Indien we minder planlasten opleggen, moeten we eigenlijk geen ambtenaren meer hebben om de afgeschafte planverplichtingen te controleren. Dit is slechts een enkel voorbeeld. Is hier een relatie tussen?

Verder sluit ik me aan bij de vraagstellers. Hoe zal de minister vermijden dat een bepaald agentschap of departement wegens een toevallig vrij oud personeelsbestand wordt uitgekleed? In een departement met een jongere staf zullen al die mensen niet tegelijkertijd met pensioen gaan. Hoe zit dit mechanisme in elkaar? Kan op dit vlak een garantie worden verstrekt? Het gaat immers om de dienstverlening aan organisaties, bedrijven en burgers.

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Voorzitter, het is een goede zaak dat het aantal ambtenaren wordt gereduceerd. Dat is een opdracht waarvoor we staan. De minister kan die opdracht enkel op een zinvolle manier uitvoeren indien hij zich eerst over de kerntaken heeft beraden. Is dit gebeurd? Op basis van de resultaten daarvan kan hij beslissen in welke diensten al dan niet een vermindering aangewezen is. Op die manier zou hij trouwens ook de bekommernissen van de vraagstellers en van de heer Caron wegnemen. Heeft de minister dit kerntakendebat gevoerd?

Minister Geert Bourgeois: Ik zal met die laatste vraag beginnen. De kerntaken van de Vlaamse overheid zijn decretaal bepaald en liggen, in het licht van de hervormingen die we doorvoeren, vast in de verhoudingen tussen de Vlaamse overheid en de provincies.

Elke leidend ambtenaar moet binnen zijn eigen entiteit de kerntaken bepalen. Dat is de filosofie van beter bestuurlijk beleid (BBB) en van de responsabilisering van onze leidend ambtenaren.

Ik voer op dit vlak heel interessante dialogen met mijn leidend ambtenaren, die me melden wat voor hun entiteit de kerntaken zijn. Ik verwijs in dit verband naar de hervorming van Toerisme Vlaanderen. Een aantal taken worden daar niet langer uitgevoerd. Het agentschap zet op drie heel belangrijke kerntaken in. Hetzelfde gebeurt bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Aangezien de betutteling van de gemeenten wegvalt, komen er ambtenaren vrij. Het is de taak en de verantwoordelijkheid van de leidend ambtenaar om na te gaan in welke mate hij medewerkers kan bewegen.

Dit is ook een antwoord op de vraag van de heer Caron. Indien we de planlasten voor de gemeenten afschaffen, is niet langer nodig die plannen en rapporten elk jaar te laten controleren, reviseren en van commentaren te voorzien. Elke leidend ambtenaar kan binnen

zijn eigen entiteit beslissen die mensen elders in te zetten. Dit is vergelijkbaar met de gevolgen van een informatisering.

In het verleden is dit te weinig gebeurd. We moeten de flexibiliteit in de organisatie aanpassen, zodat mensen die elders misschien niet meer of in mindere mate nodig zijn de nieuwe taken van de overheid kunnen uitvoeren.

Ik ben blij dat u het pensioendebat nog eens aanhaalt. Ik ben er heel trots op dat de Vlaamse overheid erin slaagt om geleidelijk aan de pensioenleeftijd te laten opschuiven. Er zijn twee heel interessante vaststellingen. Eén: we hebben geen ‘pensioenitis’. Er gaan geen mensen massaal op ziekteverlof voor ze de pensioenleeftijd bereiken. Vroeger was dat een ziekte in bepaalde sectoren. Twee: we zijn erin geslaagd om een mentaliteitswijziging te creëren. We zitten nu al aan een gemiddelde leeftijd van 61,6 jaar vooraleer mensen hun rustpensioen opnemen. Dat is fantastisch goed. Ik spreek nooit over oudere werknemers. Excuseer me, collega’s, ik spreek over ervaren werknemers. Ik zeg dat niet omdat ik zelf 60 jaar ben, maar omdat het mensen zijn die ervaren en degelijk zijn en elke dag goed presteren. Ze dragen een schat aan expertise met zich mee. Ze kunnen jonge mensen coachen. Ze zijn het levende geheugen van hun organisatie en zijn in de ambtenarij absoluut niet versleten. Integendeel, het zijn vitale mensen die elke dag doen wat we van hen verwachten. (*Applaus*)

Ik zal uw dank overbrengen. Ik ben er trots op dat er drie beleidsdomeinen zijn waar men nu al de rustpensioenleeftijd bereikt van meer dan 63 jaar, zonder dwang: Internationaal Vlaanderen, Werk en Sociale Economie en EWI. Collega’s, het is een voorbeeld voor de privésector die er wel een punt aan kan zuigen dat wij stilletjes aan komen tot een mentaliteitswijziging. Ik ben daar trots op. Ik ben niet bang dat we daardoor kwaliteitsverlies krijgen, integendeel.

U vraagt of het feit dat er meer ervaren werknemers zijn in bepaalde entiteiten en minder in andere, er niet kan toe leiden dat dit niet haalbaar is. Ik ben daar niet bang voor. We hebben immers een uitstroom van 6,5 tot 7 procent per jaar en hier gaat het over 5 procent over de volle vijf jaar. Dat is te doen. De regering heeft gezegd dat ze erop rekent dat men zijn verantwoordelijkheid neemt, en ik heb er ook alle vertrouwen in dat we niet zullen moeten ingrijpen. Maar kan dat niet, dan kan de regering ingrijpen, net zoals we dat hebben gedaan voor de endogene groeikredieten die we hebben afgeschaft. We hebben vastgesteld dat dat in organisaties met meer dan 50 werknemers niet te dragen was. Geen kredieten geven voor de weddeverhogingen terwijl de salarissen stijgen omdat je mensen hebt die ouder worden, was niet langer haalbaar. Nu hebben we een maatregel van solidariteit ingevoerd. Dat wordt aanvaard door de leidend ambtenaren. Ook dat is vervat in de jongste regeling. We houden de vinger aan de pols.

De heer Kurt De Loor: Ik dank de ervaren minister voor zijn uitgebreid en gemotiveerd antwoord. Mijn bekommernis was en is dat we niet in dezelfde val mogen trappen als de Franse president Sarkozy. In Frankrijk is een lineaire aftopping gebeurd, waardoor basisdienstverleningen in het gedrang zijn gekomen, zoals wijkpolitie, kantoren enzovoort. Vandaar ook het belang van het solidariteitsprincipe waar de heer Kennes naar heeft verwezen. Ik ben ervan overtuigd dat we er samen met de collega’s uit de commissie en met de heer Kennes over zullen waken dat de dienstverlening van de Vlaamse overheid op zijn minst wordt gegarandeerd, en waar het kan, wordt geoptimaliseerd.

De heer Ward Kennes: Minister, ik dank u voor het antwoord. De uitdaging zal inderdaad groot zijn, rekening houdend met het feit dat de ervaren werknemers langer aan boord blijven, wat een goede zaak is. Dat moet meegenomen worden in de vermindering van de natuurlijke uitgroei. Anderzijds ben ik blij te horen dat er gedacht is aan het mechanisme tussen de verschillende agentschappen, diensten en departementen. U zult de goede dienstverlening aan de bevolking, de bedrijven en andere gebruikers van de Vlaamse overheid moeten bewaken. Als er onevenwichten zijn in de leeftijdsopbouw van het personeel, moet dat verrekend worden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de taalproblemen bij de hulpdiensten in de Vlaamse Rand, naar aanleiding van een recent verkeersongeval met dodelijke afloop

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Voorzitter, minister, collega's, in de Vlaamse Rand rond Brussel gebeuren geregeld drama's als gevolg van een combinatie van laattijdig ter plaatse komen van hulpdiensten en het optreden van Nederlandsonkundige hulpploegen en centrales.

Minister, vorige week is een vader van drie kinderen begraven. Hij overleed na een verkeersongeval in Herfelingen, in het Pajottenland. De vrachtwagenbestuurder die heel vroeg in de ochtend de hulpdiensten belde via het 101-nummer, kwam eerst terecht in de centrale van Mons/Bergen en werd dan blijkbaar doorverbonden naar Brussel. De plaatsnaam Herfelingen werd niet begrepen. Het resultaat van kafkaïaanse spraakverwarring, wantoestanden en taalproblemen was dat de hulpdiensten meer dan een uur te laat ter plaatse kwamen. De mugdienst die uiteindelijk ter plaatse kwam, kon geen hulp meer bieden, helaas.

Minister, er is op federaal niveau een wet goedgekeurd die de meertaligheid van de centrales oplegt. Het is niet meer dan normaal dat hulpcentrales meertalig zouden zijn. Alleen is die wet nog niet uitvoerbaar verklaard, wegens het ontbreken van de nodige besluiten.

Wij hebben er in dit parlement jarenlang voor geijverd om voor deze regio een eigen Vlaamse mugdienst te krijgen. Uw voorgangers hebben daar enorm hard voor gewerkt en enorm veel inspanningen voor geleverd. Die mugdienst is er in Halle en bewijst elke dag zijn nut. Alleen als het van bij het begin, bij de oproep, opnieuw verkeerd loopt en er taalproblemen opduiken, heeft het allemaal geen zin meer.

En dus moet ik u opnieuw vragen, minister, om opnieuw een initiatief te nemen, om te laten zien dat de Vlaamse Regering, die een Randbeleid wil voeren, dit niet over zich heen kan laten gaan, dat de Vlaamse minister die bevoegd is voor, maar ook bekommerd om, het welzijn van alle burgers, welke taal ze ook spreken, dit niet kan laten passeren. En dus vraag ik u om een initiatief te nemen, bijvoorbeeld om dit dossier bij uw collega's op de andere niveaus ter sprake te brengen en het bijvoorbeeld te agenderen op de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het antwoord moet uiteraard positief zijn. Wij moeten alles doen wat we kunnen, met respect voor ieders verantwoordelijkheden en bevoegdheden, om ervoor te zorgen dat bij verkeersongevallen of andere trauma's de dringende medische hulpverlening zo snel en zo goed mogelijk kan worden geleverd. Op dat punt is er wat mij betreft dus geen enkel bezwaar, integendeel.

Ik zal ook met belangstelling de parlementaire Handelingen van Kamer en Senaat lezen, want dit zijn eigenlijk vragen die moeten worden gesteld aan de federale collega die bevoegd is voor de organisatie van het ASTRID-netwerk (All-round Semi-cellular Trunking Radio communication system with Integrated Dispatching), de betreffende reglementering en de afspraken met de providers. Het is belangrijk dat dat gesprek wordt gevoerd.

Ik kan mij niet uitspreken over wat er gebeurd is. Ik heb in de kranten gelezen dat er sprake zou kunnen zijn van een pijnlijk misverstand of een aantal opeenvolgende miscommunicaties. Dat soort zaken moet je als overheid absoluut proberen te vermijden. Dat zijn

organisatorische uitdagingen. Die zijn ook bij hypothesen oplosbaar, als je dat op een goede manier kunt doen.

De Interministeriële Conferentie Volksgezondheid is hier niet aan de orde. Het is met Binnenlandse Zaken dat er een gesprek moet worden gevoerd. Ik ben graag bereid om daaromtrent initiatief te nemen, maar wijs er u eerlijkheidshalve op dat het niet de bevoegdheid van de Vlaamse overheid is om dat probleem, dat een probleem is van de uitvoering van een wet, te regelen.

De heer Mark Demesmaeker: Onze collega's in het federaal parlement zullen daar natuurlijk ook de nodige vragen en interpellaties indienen. Dat is trouwens al gebeurd. Ik wil u vragen, minister, om dit initiatief ter harte te nemen en om vanuit de Vlaamse Regering dit signaal te geven, zoals we dat vroeger ook bij andere dossiers hebben gedaan. Als u bekommerd bent om het welzijn van alle burgers, is het belangrijk dat er snelle en adequate hulp is, en ook in de eigen taal. Dat is essentieel voor het welzijn van de burgers.

Ik steun daarin ook de lokale besturen. De burgemeesters moeten altijd de eerste schok opvangen. Zij geven hun burgers nu bijvoorbeeld de raad om zeker niet naar 101 te bellen, maar naar 112, omdat men dan zeker bij de centrale van Leuven terecht komt. Ik wil u vragen om dit met de nodige spoed, urgentie en vastberadenheid ter harte te nemen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik twijfel er geen seconde aan dat u erom bekommerd bent, maar ons wegstoppen achter het feit dat dit federale wetgeving is, is te gemakkelijk. We hebben hier in het verleden al regeerakkoorden gehad en moties en resoluties over deze problematiek goedgekeurd. Dit is dus een zaak die ook het Vlaams Parlement kan behartigen, ook al moet de uitvoering ervan op een ander niveau gebeuren.

Het is toch wat gek dat, wanneer men naar een noodnummer belt en men in een centrale in Mons terecht komt, daar dan de twee talen niet gekend zijn. De taalwetgeving zit zo in elkaar dat, wanneer die dienst opdrachten krijgt die de taalgebieden overschrijden, de medewerkers de facto meertalig moeten zijn, minstens tweetalig, maar zelfs drietalig. Dat is al zo zonder de wet die nu gestemd is. Het gaat hier gewoon over de wet die nog altijd niet wordt toegepast, net zoals dat niet gebeurt in Brussel.

Ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Demesmaeker: kunt u uw federale collega niet tot spoed aanmanen om dat nu eindelijk eens in orde te brengen, zodat we binnen twee maanden niet opnieuw met zo'n geval te maken krijgen?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, er mag bij een ongeval inderdaad geen minuut verloren gaan.

Ik heb dat vorige week reeds aangekaart bij mijn federale collega, de heer Peter Vanvelthoven, die lid is van de commissie Binnenlandse Zaken, waar de bevoegdheid zit. Het probleem zou inderdaad opgelost zijn indien het uniforme Europese noodnummer 112 beter gekend zou zijn bij de mensen. De wet daarover werd federaal goedgekeurd. Er zijn nog een aantal uitvoeringsbesluiten nodig, maar dat belet niet dat het noodnummer 112 werkt. Het probleem is dat mensen nog altijd denken dat ze het nummer 100 moeten bellen. Maar via het nummer 112, dat een uniform nummer is, komt men in de Vlaamse Rand automatisch terecht bij de centrale in Leuven, die de zaken dan kan verdelen. Er zijn dus nieuwe campagnes nodig om het nummer 112 beter bekend te maken bij de mensen. De Europese Commissie zou erover moeten waken dat het in alle landen werkt. Het probleem stelt zich bijvoorbeeld ook voor een Poolse bouwvakker die hier een ongeval heeft.

Minister Jo Vandeuren: Ik ben het met u eens dat het over heel acute en dringende zaken gaat die moeten worden opgevangen. Dat vraagt een goede organisatie, waarbij de

communicatie essentieel is. Als we, met respect voor de bevoegdheden, een bijdrage kunnen leveren om dat probleem zo snel mogelijk aan te pakken, moeten we dat zeker doen.

De heer Mark Demesmaeker: Een informatiecampa­gne voor het gebruik van het 112-nummer is inderdaad een zeer goed idee. Minister, ik hoop dat u dat idee ook meeneemt. Ten gronde willen de mensen in de Vlaamse Rand natuurlijk dat er eindelijk een oplossing komt voor dat probleem. De dood van dit slachtoffer, maar ook van andere slachtoffers, laat heel wat bitterheid na bij de nabestaanden en hun omgeving. Niemand wil, ook in de toekomst niet, overlijdensberichten lezen waar bij de doodsoorzaak staat: “Hij of zij sprak helaas Nederlands.” Deze kafkaïaanse Belgische toestanden moeten eindelijk stoppen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het verlies van de erkenning van het adoptiebureau De Vreugdezaaiers en het uitwerken van een overgangsmaatregel tot de inwerkingtreding van het nieuwe Adoptiedecreet

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, minister, collega’s, vorige week ontvingen we inderdaad het bericht dat de erkenning van een van de vier erkende Vlaamse adoptiebureaus, De Vreugdezaaiers, zou worden stopgezet omdat men op dit moment de erkenningsronde bekijkt en de criteria overloopt. Op dit moment – daar ging de discussie verder over – is de erkenning gebaseerd op één criterium, namelijk dat een adoptiebureau een aantal dossiers, meer bepaald gemiddeld dertig per jaar, moet afhandelen over een periode van vijf jaar. We weten, ook vanuit de discussie rond het nieuwe decreet over adoptie, dat alleen dat criterium uiteraard niet voldoende is. Het is belangrijk dat adoptiediensten kunnen aantonen dat ze kwalitatief bezig zijn met nazorg, prospectief kanaalonderzoek enzovoort. Ook die criteria moeten worden meegenomen in de erkenningsronde. Het is ook zo dat we dat gegeven hebben meegenomen in de onderhandelingen en besprekingen en het nieuwe decreet over adoptie dat nu ter bespreking voorligt in de commissie Welzijn en dat hopelijk verder de weg zal vinden.

Minister, kunt u in dit kader niet in een overgangsmaatregel voorzien? Ik begrijp dat u de reglementering volgt zoals die vandaag van toepassing is. We zijn het er echter ook wel over eens dat de uitbreiding van die criteria belangrijk is om die erkenning te optimaliseren.

Daarom, minister, stel ik u mijn concrete vraag: is het mogelijk om in dit kader in een overgangsmaatregel te voorzien? Ik versta ook wel dat u de reglementering, zoals zij vandaag van toepassing is, volgt, maar we zijn het er, denk ik, over eens dat de uitbreiding van die criteria belangrijk is voor de optimalisering van de erkenning. Kunnen we niet voorzien in een overgangsmaatregel, zodat we alle adoptiebureaus die op dit ogenblik actief zijn in Vlaanderen kunnen beoordelen op basis van de bredere erkenningscriteria in het kader van ons nieuwe Adoptiedecreet?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, ik wil eerst even iets duidelijk rechtzetten. Af en toe wordt geïnsinueerd dat ik de beslissing zou hebben genomen om een erkenning in te trekken. Dat is natuurlijk niet het geval. De erkenning waarover we spreken, is een erkenning die voor alle diensten afloopt in september 2011. Het gaat om het gewone einde van een erkenningsperiode. De erkenning van de organisatie waarnaar u verwijst, mevrouw De Wachter, is het gevolg van een uitzonderingspositie, want men heeft een amendement moeten maken op het besluit dat in 2005 de erkenning van de interlandelijke adopties regelde. Dat

besluit zegt dat in Vlaanderen vier diensten kunnen worden erkend. Na een beroep van de betrokken dienst heeft men een amendement gemaakt op dat besluit om te zeggen dat er in de eerste periode vijf diensten mochten worden erkend.

We zijn sinds september 2011 in de situatie dat het agentschap – en daar kom ik, voor alle duidelijkheid, niet in tussen – heeft vastgesteld dat het aantal interlandelijke adopties en kindplaatsingen in het geval van deze dienst over vijf jaar gemiddeld 9,8 is terwijl moet kunnen aangetoond worden dat het gemiddelde op een periode van vijf jaar 30 moet zijn. En dan zijn we nog gestart met het fictieve aantal van 15 omdat er een onderbreking is geweest door toedoen van de discussie over de verlenging van de erkenning in het begin van de procedure.

Ik praat hierover met schroom omdat ik me realiseer dat het gaat over mensen met een enorm engagement. Zij doen dat heel correct en met veel toewijding. Maar Kind en Gezin is tijdig met de betrokkenen aan tafel gaan zitten. Kind en Gezin wilde maatregelen nemen om én de continuïteit van de behandeling van de lopende dossiers – en van de betrokken kandidaat-adoptieouders, uiteraard – én de expertise van de betrokkenen te vrijwaren en ervoor te zorgen dat deze zouden worden meegenomen naar datgene wat eventueel naderhand, op basis van het nieuwe decreet, moet gebeuren. Er is met die mensen een vrij intens overleg geweest. Ik heb een aantal stukken gezien die daarop wijzen. Er is een projectovereenkomst gemaakt omdat wij nu inderdaad niet in de mogelijkheid zijn om een erkenning af te leveren. De periode is voorbij en men voldoet niet aan de voorwaarden. Eén criterium wordt zelfs op een zeer ernstige manier niet gehaald. Er is een projectovereenkomst genegotieerd om ervoor te zorgen dat er een financiering kan blijven en dat de dossiers die in behandeling zijn zorgvuldig kunnen worden opgevolgd. Er werd gesuggereerd om eens te onderzoeken of een fusie ook de ervaring van deze dienst, die belangrijk is, kan vrijwaren voor de toekomst.

Ik blijf erbij dat dit een heel goede benadering is. We moeten er echt voor zorgen dat zowel voor de kandidaat-ouders als voor de adoptiekanalen en de expertise van de dienst continuïteit kan worden verzekerd. In alle eerlijkheid gezegd, het parlement zal in alle wijsheid beslissen maar het aantal interlandelijke adopties neemt wereldwijd af door toedoen van een aantal internationale fenomenen. In Nederland met 47 procent, in Duitsland met meer dan 30 procent. Ik denk dat u er ook belang aan hecht dat onze interlandelijke adopties ‘power’ genoeg hebben om in dat kanalenonderzoek actief te kunnen zijn en daarin initiatief te kunnen nemen. Dat zal nog meer professionalisering veronderstellen. Dat betekent ook dat we een bepaalde schaal zullen moeten aanvaarden om die diensten inderdaad die stuwende kracht te laten hebben die u daar ook wenst.

De schikkingen zijn getroffen voor de continuïteit en voor de belangen van de kandidaat-adoptieouders. De suggesties met betrekking tot de fusie zijn gedaan. Ik had begrepen dat men ook mee was in die redenering en dat men daarover gesprekken aan het voeren was met de andere adoptiediensten.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Onze visies op het geheel zijn op heel wat punten gelijklopend. U vindt het ook heel belangrijk dat we de ervaring van die diensten niet verloren laten gaan. Anderzijds moeten we werken aan de versterking van de professionaliteit. De kwaliteit is belangrijk, ook in de internationale context. Dan blijft het aantal dossiers toch een beetje spijtig. Maar we zitten op dat moment in dat systeem. U geeft zelf aan dat het in de internationale context niet evident is voor een Vlaams adoptiebureau om aan het kwantitatieve criterium te voldoen. We moeten wel opmerken dat die adoptiediensten ook achteraf zeer cruciaal blijven in het adoptieproces. Ik ben het volledig met u eens dat we de discussie moeten aangaan over kwaliteit, professionaliteit en verbetering. Alleen is het spijtig dat we vandaag geen tussenoplossing kunnen vinden om dan samen met alle diensten te bekijken wat de beste oplossing is in het kader van het eventuele nieuwe decreet.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, minister, ik ben tevreden met uw antwoord in die zin dat u zult zorgen voor continuïteit en dat u de expertise die men had opgebouwd met het zoeken naar nieuwe kanalen, niet verloren laat gaan en dat de dossiers verder zullen worden behandeld. Ik hoop dat het ook geldt voor de nazorg, want ook dat is een onderdeel van de adoptiediensten. Ik kreeg daarover graag bevestiging.

Ik wil onderstrepen dat het aantal adopties altijd een belangrijk criterium zal blijven. Als we kwaliteit willen leveren, dan moet er ook voldoende volume tegenover staan. Ik ben het eens dat we wellicht ruimer moeten kijken dan alleen maar naar het aantal adopties. Ik ben ervan overtuigd dat het decreet de mogelijkheid zal creëren om die diensten extra te ondersteunen bij het openen van nieuwe kanalen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, minister, ik sluit me graag aan bij de vraagstelling van mevrouw De Wachter.

Er waren ooit vijf adoptiediensten. In 2008 is er eentje weggevallen en nu weer. Er zijn er nu nog drie. Een van de fundamentele problemen is het te kleine aanbod van interlandelijke adoptiekanalen. Daar wringt het schoentje voor een deel. We moeten er met z'n allen echt werk van maken om zoveel mogelijk adoptiekanalen ter beschikking te hebben.

De Vreugdezaaiers werkten slechts met twee kanalen. Dat is te weinig. Als er een kanaal om een of andere reden wegvalt, dan blijft er maar een meer over. Het gaat moeilijker. Minister, ik begrijp niet dat er vandaag kanalen erkend worden door Wallonië en door Nederland, maar niet door ons. Ik begrijp dat totaal niet. Als wij de kanalen die zij erkend hebben, ook zouden erkennen – we hebben toch gelijklopende wetgeving –, dan zouden we meer adopties kunnen realiseren.

Minister, zou u bij de Vlaamse Centrale Autoriteit Adoptie willen aandringen om meer ondersteuning te geven om bijkomende adoptiekanalen te kunnen realiseren?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, adoptie is een gevoelige materie. Toen ik de persberichten in de krant las, dacht ik dat er een hele heisa zou ontstaan terwijl we er op een rustige manier over zouden moeten kunnen debatteren.

Ik volg volledig de zienswijze van de minister. Ik heb altijd een afkeer van ad-hocmaatregelen of tijdelijke maatregelen als er een breder kader is. Er is de huidige regelgeving die ook werd gevolgd. Ik ben zeer tevreden dat het kabinet van de minister de Vreugdezaaiers intens heeft begeleid. Er is een duidelijke traject voor de toekomst afgesproken.

De N-VA wil geen ad-hocmaatregelen. In het nieuwe decreet moet niet alleen kwantiteit worden gegarandeerd, maar ook kwaliteit. Ik steun zeker de vraag van mevrouw Van der Borgh om een grondig kanalenonderzoek te doen en om die expertise te bundelen. In de hoorzittingen hebben we wel gehoord dat er misschien gehoopt wordt op een toename van het aantal interlandelijke adopties, maar dat men toch zeer voorzichtig moet zijn als men de cijfers uit de omliggende landen bekijkt.

Minister Jo Vandeuren: Voorzitter, ik wil de collega's bedanken voor de correcte analyse.

Mevrouw Van der Borgh, ik ben het er helemaal mee eens. Ik hoop dat het parlementaire initiatief voor een nieuw decreet Interlandelijke Adoptie ons ook de kans geeft om een aantal zaken beter te organiseren, zoals bijvoorbeeld het kanalenonderzoek. Ik zal me in de geest en naar de letter van het nieuwe decreet heel actief inzetten om alles zo snel mogelijk te operationaliseren. Ik denk dat ik toch mag besluiten dat u het ermee eens bent dat als je het kanalenonderzoek goed wilt doen, een kleine dienst met een beperkte capaciteit geen stabiele situatie biedt. Er moeten grotere eenheden zijn die competenties kunnen verzamelen en niet-

onbelangrijke financiële inspanningen moeten doen die Vlaanderen moet financieren. Je kunt niet spreken van een zeer actief beleid met betrekking tot kanalenonderzoek als je geen competenties hebt die voldoende kracht hebben om dat ook operationeel te maken. We moeten er met z'n allen naar zoeken.

Nogmaals, ik ga me heel correct en met de nodige urgentie inzetten om een decreet zo snel mogelijk operationeel te maken. Ik versta uiteraard de situatie op het terrein.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, we lopen misschien al wat vooruit op de procedure rond de mogelijke decreten. Het is inderdaad belangrijk en het blijft een en-en-verhaal: er zijn de kwaliteits- en de kwantiteitscriteria. De discussie hier wijst erop, en ik denk ook dat we hier in de toekomst op regelmatige basis – jaarlijks dus – over kunnen debatteren. We moeten ook de adoptiebureaus horen, hoe het daar verloopt en wat de knelpunten zijn. Nu lopen we achter op de feiten. Zo kunnen we verbetering aanbrengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Ik wens mevrouw Rombouts van harte opnieuw welkom. Zij is moeder geworden van Kato. Ik wens mevrouw Martens evenzeer proficiat, met haar zoon Alexander. (*Applaus*)

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid – 1144 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 6

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Heeren, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, het is een belangrijk ontwerp van decreet. Ik vind het belangrijk dat de leden die niet in de commissie zitten of de commissie niet volgen, een overzicht krijgen van de inhoud.

Op 30 juni, 29 september en 26 oktober werd de bespreking in de commissie Woonbeleid georganiseerd over het ontwerp van decreet met betrekking tot de algemene bepalingen betreffende het energiebeleid. Minister Van den Bossche heeft het ontwerp van decreet heel omstandig toegelicht. Er worden belangrijke wijzigingen aangebracht aan het energieprestatiecertificaat. Een tweede deel gaat over de 'energy performance of buildings' (EPB). Dat heeft te maken met twee zaken: de evaluatie van het Vlaams Energieagentschap en de twee Europese richtlijnen inzake energie die we moeten omzetten. Die richtlijnen gaan over hernieuwbare energie en energieprestatie.

Het Vlaams Energieagentschap is ontzettend positief onthaald. De genomen maatregelen hebben een positieve impact gehad op de energieprestatie voor nieuwbouw. Ze hebben de voorbije jaren het maatschappelijk draagvlak voor energiezuinig bouwen laten toenemen in onze samenleving. Dat kunnen we alleen maar toejuichen. Er is ook nog een mogelijkheid, zo gaf de evaluatie aan, om de EPB-eisen (energieprestatie en binnenklimaat) nog te verstrengen. Daarom is er dat wijzigingsbesluit om in twee stappen 2012 en 2014 het E- en het K-peil en de UR-waarde aan te scherpen.

Een derde opmerking was de vraag van lokale besturen om een meer vooruitstrevend energiebeleid te kunnen voeren. Een andere wijziging zal zijn dat vanaf 2012 bij de start van de bouwwerken een voorafberekening wordt ingevoerd. De taken van de EPB-verslaggever worden uitgebreid met een adviserende bevoegdheid. Aan de andere kant wordt het strafbaar om op te treden en niet aan de voorwaarden te voldoen. Andere wijzigingen met betrekking tot de sancties zijn hierin opgenomen. Naast een minimumboete komt er ook een maximumboete per kubieke meter.

Naast het evaluatierapport van het Vlaams Energieagentschap zijn de omzetting van de energieprestatierichtlijnen en de richtlijn over hernieuwbare energie belangrijk. Dat staat vrij omstandig beschreven in het verslag. Ik verwijs daar graag naar.

De bespreking van het ontwerp van decreet was heel positief en opbouwend. Bijna iedereen vond het ontwerp van decreet positief. Ik breng enkele zaken aan die de collega's hebben gesteld.

Voor de Groen!-fractie gaf de heer Sanctorum aan dat hij best wel tevreden was met dit ontwerp, maar hij had wel kritiek op de onduidelijke tijdslijn voor de invoering van de energiepeil- en warmtebehoefte-eisen. Hij stelde zich de vraag wat er zal gebeuren in de periodes tussen 2012, 2014 en 2021.

In naam van de CD&V-fractie hebben de heer Decaluwe en ikzelf gesproken. De heer Decaluwe wees op de problematiek in verband met de ventilatie en de neutraliteit in de technologiekeuze. Hij stelde ook dat het geen boetedecreet is en dat we de publicatie van het kengetal van het energieprestatiecertificaat in commerciële advertenties alleen maar kunnen toejuichen.

Vanuit de sp.a-fractie was het de heer Martens die uitgebreid sprak en die aangaf dat dit ontwerp van decreet ons op de goede weg zet naar zo goed als energieneutrale gebouwen. De sp.a-fractie is uiteraard heel tevreden over dit ontwerp en meer bepaald over het feit dat lokale besturen in bepaalde zones strenger kunnen zijn, het feit dat de eerste EPB-berekening wordt vervroegd en ook over de uitbreiding van de categorie van publieke gebouwen waaraan een EPC wordt opgelegd, inclusief de vereiste van zichtbaarheid voor bezoekers.

Vanuit de fractie van Open Vld waren het de dames De Knop en Van Volcem die het woord voerden. Ze uitten vooral de bekommernis dat het een ontwerp van decreet is dat heel erg gedetailleerd is. Ze stelden zich vragen bij de vereiste van het diploma voor de EPB-verslaggevers, bij de mogelijkheid om strengere EPB-eisen aan gemeenten op te leggen, bij de haalbaarheidsstudie voor nieuwe gebouwen, bij het betrekken van de opleidingsinstellingen en beroepsverenigingen bij aangekondigde centrale examens en bij het nieuwe systeem om het E-peil te berekenen. Een positief voorstel dat ze zelf lanceerden, houdt de vraag in om zeker een kwaliteitslabel voor energiedeskundigen in te voeren.

Voor de fractie van het Vlaams Belang was het de heer Strackx die het woord voerde. We waren heel blij dat we hem mochten verwelkomen in onze fractie, want hij heeft een heel begeistert betoog gehouden. (*Opmerkingen*)

Excuseer, we waren blij dat we de fractie van het Vlaams Belang mochten verwelkomen in onze commissie.

De minister wees op het feit dat de EPB-controleurs geen cowboys zijn, integendeel, maar dat ze met de middelen die ze hebben echt wel hun best doen. De heer Strackx wees ook op het feit dat isoleren in de praktijk moeilijker is dan op het eerste gezicht lijkt. Hij wees er vooral op – en dat heeft hij heel uitgebreid gedaan – dat artikel 28 van het voorliggende ontwerp van decreet onbegrijpelijk en onleesbaar was voor hem. We zijn hem daar allemaal een beetje in bijgetreden. De minister heeft aangegeven dat het een van de technici uit de administratie was die de formule heeft uitgevonden en dat die best haalbaar en werkbaar is. Voor de heer

Strackx is en blijft dit een boetedecreet. Hij merkt op dat wie niet aan de normen voldoet, ze kan afkopen door een boete te betalen. Hij is het daar uiteraard niet mee eens.

Bij de artikelsgewijze bespreking werden nog een aantal amendementen ingediend. Een ervan gaat over het opheffen van obstakels, over een oplossing op basis van restwarmte of over het toelaten van hernieuwbare energie om als gesloten wooneenheid of gebouw te worden beschouwd. Een ander amendement stelt dat als een industriegebouw binnen de twaalf maanden na de ingebruikname toch gebruikt wordt om mensen te huisvesten, de EPB-eisen toch van toepassing zijn. Een derde amendement gaat over het kengetal van het Energieprestatiecertificaat. Dat moet worden vermeld in alle commerciële advertenties die gaan over de verkoop of verhuur van een gebouw. Ten slotte is er ook een amendement over de sanctie bij het ontbreken van verplichte vermeldingen betreffende de EPC-normering.

Het ontwerp van decreet werd aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, ik dank Veerle Heeren voor het mooie verslag. Het lijkt misschien technisch, maar het is een belangrijk ontwerp van decreet. De CD&V-fractie is ervan overtuigd dat we opnieuw een stap dichterbij komen bij het einddoel: een energetisch gezond gebouwenpatrimonium in Vlaanderen vanaf 2021.

We weten dat de energetische kwaliteit van onze gebouwen, zowel privé als van de overheid, ver van optimaal is en dat dit ontwerp van decreet, zonder te veel te forceren, een noodzakelijke tussenstap is. Er schuilt nog een enorm besparings- en hernieuwbare energiepotentieel in zowel de bestaande als de nieuwe gebouwen.

Het ontwerp van decreet komt tegemoet aan twee Europese richtlijnen, de Energieprestatierichtlijn en de Hernieuwbare-energie richtlijn. Ook de terechte opmerkingen van het Vlaams Energieagentschap die voortvloeiden uit de evaluatie worden in dit ontwerp van decreet opgenomen.

Om de toepassingen van de energieprestatie van gebouwen nog scherper te stellen, worden enkele nieuwe maatregelen voorgesteld, worden bestaande maatregelen en het handhavingsbeleid verscherpt en wordt rechtsgrond gegeven aan zaken die in de besluiten worden geconcretiseerd. De minister heeft maanden geleden terecht opgemerkt dat het onderzoek beter en professioneler kon.

Wij vinden het een goede zaak dat de lokale besturen door dit ontwerp van decreet de kans krijgen voor bepaalde nieuwbouwwijken verdergaande E- en K-peilnormen op te leggen. Dit stimuleert een voorlopersbeleid en komt trouwens ook innovatie ten goede. Vlaanderen beschikt over Europese en zelfs wereldklopers inzake innovatie in de bouwsector. Met dergelijk vooruitstrevend beleid stimuleren wij die Vlaamse innovatieve ondernemers.

Ook juichen wij de voorafberekening van de EPB toe. Op die manier voorkomen we dat tijdens het bouwproces dure ingrepen moeten plaatsvinden om alsnog aan de eisen te kunnen voldoen. De voorafberekening kan de bouwheer een pak geld besparen. Vaak wordt het omgekeerde beweerd, maar we kunnen toch geld besparen.

Met het energierenovatieprogramma pakken we de energetische kwaliteit aan van alle bestaande woningen. Het ontwerp van decreet bepaalt daarnaast dat alle nieuwe gebouwen vanaf 2021 bijna-energie neutraal moeten zijn. De overheid heeft een voorbeeldfunctie, dus die regel geldt voor nieuwe publieke gebouwen al in 2019. Er zal bovendien een minimum aan hernieuwbare energie moeten worden opgewekt in nieuwe gebouwen en bij grondige renovatie.

Verder moet de haalbaarheid van alternatieve systemen worden getoetst bij nieuwe gebouwen. Het zal nu de taak zijn van Europa en van de minister om die zaken te concretiseren. Ik hoop dat dit snel en goed zal gebeuren, want als we in 2021 de Vlaamse

gebouwen evalueren op hun energetische kwaliteit, zullen we ons dit ontwerp van decreet met de bijbehorende besluiten zeker niet beklagen.

Ook de verruimde toepassing van het EPC en de publicatie daarvan stemt ons positief. Vooral het kenbaar maken van het EPC-kengetal in commerciële advertenties bij verkoop of verhuur van een gebouw is een enorme stap voorwaarts. Op die manier is de kandidaat-koper of -huurder zich heel goed bewust van de energetische behoefte van die woning en dus ook van de financiële impact daarvan. Als men iets koopt, zal men weten waar men aan toe is, zal men kunnen becijferen hoeveel het zal kosten. Nadeel is dat de eigenaar minder middelen zal krijgen voor zijn oorspronkelijke woning dan vandaag het geval is.

De publicatie van dit kengetal zal verkopers en verhuurders er ongetwijfeld toe aanzetten de woning energetisch te upgraden omdat een verlaagd kengetal meer kans op succes zal geven bij verkoop of verhuur.

Ook de aanpassing van de sancties, zoals een eventuele schorsing van malafide verslaggevers, de boetes, de voorwaarden en opleidingen voor verslaggevers en de kwalificatieregeling voor installateurs, zoals opgenomen in het ontwerp van decreet, zijn nodig om het energieprestatiebeleid te verbeteren.

Minister, collega's, dit decreet is niet de laatste stap om de doelstelling in 2021 te realiseren, maar het is wel een grote stap voorwaarts. Daarom onderschrijven wij dit decreet en zullen wij het met overtuiging goedkeuren. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Decaluwe, u zei dat wij de Vlaamse innovatieve ondernemer moeten blijven stimuleren. In de praktijk doen wij dat echter niet. Een tijdje geleden heb ik u de normen voor de isolatie van buitenschrijnwerk bezorgd. Het is een erg technische materie waarover wij hier het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) hebben gehoord. Zo is het een feit dat wij inzake buitenschrijnwerk beglazing in oude raamkozijnen blijven subsidiëren, terwijl Europa de totale warmtedoorgangscoefficienten van vensters (U_w -waarde) bekijkt, en dat moet in nieuwe raamkozijnen. Ik wil het niet te technisch houden, maar subsidies moeten naar de innovatieve ondernemers gaan. Vandaag echter subsidiëren wij de vervanging van glas in oude kozijnen. Zo houden wij de prijzen kunstmatig hoog, want enkel in de nieuwbouw wordt de U_w -waarde bekeken.

De heer Carl Decaluwe: Ik dank de heer Reekmans voor het initiatief inzake isolatie dat hij in het verleden nam. Hier bracht ik in feite een pleidooi voor een energetisch goed en gezond woningpatrimonium. Op dat vlak hebben wij een aantal toonaangevende innovatieve bedrijven. Ik wil geen reclame maken, maar er zijn een aantal West-Vlaamse bedrijven die op het vlak van natuurlijke ventilatie Europese toppers zijn. Zij hebben op het vlak van onderzoek en ontwikkeling C- en C-plus-systemen ontwikkeld die helpen om in Frankrijk door te breken. Hun kennis wordt nu ook gebruikt om gezondheidsproblemen in de sociale woningbouw in Nederland aan te pakken. Dat wou ik beklemtonen. Het zijn bedrijven die zijn overgegaan van de traditionele aluminiumproductie naar een hoogtechnologische innovatieve productie. Ik pleit er daarom voor – en de minister gaat akkoord, denk ik – dat ook technologie-neutrale toepassingen, zoals natuurlijke ventilatie, dezelfde kansen krijgen.

De heer Peter Reekmans: Het klopt dat wij inzake ventilatie aan de top staan. Maar het blijft zo dat Belgische en Vlaamse bedrijven actief op het vlak van beglazing van buitenschrijnwerk, die ook aan de top staan, via de federale en Vlaamse subsidiemechanismen onvoldoende worden gepromoot. Enkel voor de nieuwbouw komen ze in aanmerking. Zo helpt men de innovatie niet vooruit.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Via de renovatiepremie wordt wel degelijk ook buitenschrijnwerk gesubsidieerd. De Vlaamse overheid doet daar een inspanning. Het klopt natuurlijk dat het mogelijk is dat mensen enkel het glas vervangen wanneer het schrijnwerk nog goed is. Wij verplichten hen niet om meteen ook het schrijnwerk te vervangen. Dat is namelijk een grotere kost. We laten de mensen daar de keuze.

Ik bevestig dat het klopt wat de heer Decaluwe zegt. We maken zeker geen technologiekeuze. Dat is een algemeen principe, in deze toegepast op ventilatie. Die technologiekeuze is aan de consument.

De heer Peter Reekmans: Minister, ik heb ook aan de collega's van uw fractie die tabellen bezorgd van bestaand buitenschrijnwerk waarin alleen glas wordt gestoken. Het is inderdaad zo dat men nieuwe beglazing kan steken in nog optisch goed lijkend buitenschrijnwerk. De U_w -waarde blijft echter slecht. Die tabellen tonen dat aan. Wij subsidiëren dus iets dat eigenlijk geen nut heeft.

U zegt dat men in de Vlaamse renovatiepremie inderdaad subsidies kan krijgen voor buitenschrijnwerk. Maar dan kan men ook subsidies krijgen voor de vervanging van enkel glas. En daar gaan we in de fout. Ik hoop dat u dit nog eens grondig zult onderzoeken. We laten mensen immers in de waan dat ze aan het isoleren zijn. We bereiken echter niet het doel dat we vandaag vooropstellen voor nieuwbouw en waarbij we naar E-peil 60 gaan.

Vandaag vragen wij een totale U_w -waarde van 2 en lager. U weet dat de ons omringende landen vandaag al tussen de 1,5 en 1,7 vragen. Wij blijven nog altijd hoge U_w -waarden stimuleren terwijl Nederland, Frankrijk en Duitsland al veel lagere waarden hebben.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Ik wil even de historiek van de isolatie schetsen.

Halfweg de jaren 60 liet mijn vader, zoals de meeste mensen in die tijd, centrale verwarming installeren in ons huis. Inzake comfort was dat een fenomenale verbetering. Daarvoor was er enkel één kolenkachel in de woonkamer, in de rest van het huis was het in de winter bar koud. Als we gingen slapen, namen we een warmwaterkruik mee. 's Morgens waren de ruiten van onze slaapkamer dikwijls langs binnen bevroren. Niet dat er ooit iemand van doodgegaan is, maar comfortabel kon je het niet noemen.

Ten behoeve van de jongere collega's: ik heb het hier niet over een huis in Bokrijk, maar over de doorsnee situatie amper 45 jaar geleden. Van isolatie was in die tijd nog geen sprake, ook niet na de komst van de centrale verwarming. Niemand zag er ook het nut van in, want de stookolie kostte omgerekend 2 eurocent per liter, dus met 100 euro kon men gemakkelijk een hele winter verwarmen.

Het was pas na de eerste oliecrisis in 1973 maar vooral na de tweede oliecrisis in 1979 dat mensen massaal begonnen met isoleren. Er werd dubbele beglazing geplaatst, spouwmuren werden met schuim opgespoten, er werd glaswol onder het dak aangebracht, enzovoort. Nochtans waren er toen geen premies, er was geen verplichting en geen normering. Als men gemotiveerd is, kan er nogal veel. De motivatie was eenvoudigweg te vinden in de beloning met een lager verbruik en bijbehorende lagere factuur.

Sinds die tweede oliecrisis op het eind van de jaren 70 is die aandacht voor isolatie nooit meer weggeweest. Wie na 1980 nog een huis bouwde zonder isolatie moet wel zeer dom geweest zijn, en ik geloof ook niet dat het er veel waren.

Hoe duurder die stookolie werd – en de accijnzen en taksen hebben daarbij een niet onbelangrijke rol gespeeld –, des te gemotiveerder waren de mensen om te isoleren, omdat het terugverdieneffect des te groter was. De maatschappelijke tendens was en is vandaag zeker aanwezig. Ik geloof niet dat men vandaag nog iemand van het nut van isolatie moet overtuigen. Ik ben dus vrij optimistisch. Ik geloof eigenlijk niet in de bewering dat de isolatiegraad van de woningen in Vlaanderen op het niveau van de mediterrane landen staat.

Ik weet wel dat daar cijfers over bestaan, maar u zult het me niet kwalijk nemen dat ik nog maar weinig geloof hecht aan cijfermateriaal dat wordt aangeleverd uit landen rond de Middellandse Zee.

Toch blijkt het vooral door deze cijfers te zijn dat de politieke regelneven enkele jaren geleden besloten dat het allemaal niet snel genoeg ging, en dat het tijd was om in te grijpen. Helaas leken hun politieke bemoeienissen veeleer op pesterijen dan op richtlijnen en motivatie. Ik kan best begrijpen dat men een normerend kader uittekent waaraan een nieuwbouwwoning qua isolatie moet voldoen, hoewel er een aantal eisen zijn die me absurd lijken en moeilijk te begrijpen zijn. Vooral over de normen qua ventilatie en binnenklimaat zeggen diverse architecten me dat ze niet logisch zijn. En er zijn nog ongerijmdheden, zoals het bijna-verbod op elektrische accumulatieverwarming. Dergelijke verwarming was erg populair in de jaren 70 en 80. Het is een heel propere vorm van verwarming, die niet duur is om aan te kopen en vrijwel geen onderhoudskosten heeft. Ik ken diverse mensen die verwarmen met elektrische accumulatie. Zij betalen allemaal minder voor hun verwarming dan diegenen die verwarmen met stookolie of gas. Toch wordt elektrische verwarming gedemoniseerd. Iemand van u, van de grote specialisten, moet me toch eens uitleggen waarom men verplicht is zijn huis te verwarmen met stookolie of gas en niet mag verwarmen met elektriciteit, terwijl diezelfde overheid tegelijk zou willen dat mensen wél die vermaledijde elektriciteit gebruiken om met de auto te rijden, en afstappen van fossiele brandstoffen. Begrijp wie kan: de CO₂ die uit de uitlaatpijp van een auto komt, is blijkbaar niet dezelfde CO₂ als de CO₂ die uit de schoorsteen van een huis komt. Ik begrijp het alvast niet.

De Europese en Vlaamse overheid hebben dus geoordeeld dwingende EPB-normen te moeten opstellen voor nieuwbouw en vernieuwbouw. Nu was er eigenlijk niets dat erop wees dat de architect, de bouwheer of de aannemer zich niet aan deze isolatienormen zou houden. Toch vertrouwde de Vlaamse Regering het zaakje niet. Ze vermoedde blijkbaar dat die EPB-normen massaal zouden worden ontweken. Dat vind ik op zich al raar: als men vreest dat zijn reglementering massaal met de voeten zal worden getreden, dan zou ik denken dat er iets scheelt aan de reglementering. Het kan bijna niet anders of dit heeft te maken met die ventilatie-eisen waarover ik het daarnet al had. Die worden door de bevolking, maar ook door veel architecten, aan gevoeld als onlogisch. Veel mensen die een nieuw huis hebben gebouwd, zeggen me dat ze die ventilator allang hebben afgekoppeld, omdat die voortdurend tocht en ellende gaf. Komt het daardoor, of heeft het gewoon te maken met een ingebakken wantrouwen? Minister, was u geïnspireerd door het motto ‘Vertrouwen is goed, controle is beter’ toen u oordeelde dat iedere bouwheer zijn persoonlijke controleur moest hebben? Men noemde het een verslaggever, maar eigenlijk is het gewoon een controleur. Bovendien moet de bouwheer de kosten van die controleur zelf ook nog eens dragen, wat de kostprijs van een woning met ongeveer 2000 euro de hoogte injaagt. 2000 euro, gewoon omdat de Vlaamse overheid haar onderdanen niet vertrouwt. Waarom was dat nodig?

Het was perfect mogelijk deze reglementering door middel van steekproeven te controleren. Dit gebeurt overigens voor alle reglementeringen op die manier. Doping, alcohol, verkeersovertreding, het rookverbod en dergelijke worden door middel van steekproeven gecontroleerd. Voor zover ik weet, is dit de enige reglementering waarvoor iedere onderworpenen zijn eigen controleur heeft die hij bovendien nog zelf moet betalen.

Ondertussen is het nog erger geworden. De Vlaamse Regering vertrouwt nu ook de controleurs niet meer. Volgens de minister zitten er cowboys tussen. Er moet dus een controle op de controleurs worden uitgeoefend. Hoe ver kan het wantrouwen en de controledrang van een overheid nog gaan?

Minister Freya Van den Bossche: Het gaat niet om controleurs. De EPC-deskundigen stellen een EPC op. Dit EPC moet ook kloppen. Indien iemand een huis wil verkopen en daar flink en correct in heeft geïnvesteerd, wil hij dat ook aan de koper duidelijk kunnen maken.

Hij wil een faire prijs voor dat huis. Indien iemand een huis wil kopen, wil hij kunnen inschatten hoeveel het al dan niet nog zal kosten om dat huis energiezuinig te maken.

Aangezien de correctheid van de EPC's uiterst belangrijk is, controleren we dit. We hebben immers vastgesteld dat de EPC's in veel gevallen niet correct zijn. In die gevallen moeten we kunnen sanctioneren. We moeten er onder meer voor zorgen dat de controleurs, zoals de heer Strackx ze noemt, of EPC-deskundigen, zoals wij ze noemen, beter worden opgeleid. Er zijn allicht een aantal fouten gemaakt die kunnen worden verschoond. Die fouten zijn misschien aan onvoldoende opleiding te wijten. We zullen die opleiding verbeteren en een centraal examen organiseren.

Er zijn echter ook mensen die het niet nauw nemen met de regels. Dat zijn de cowboys. Tijdens de commissievergadering is naar een reportage verwezen. De heer Strackx heeft misschien ook gezien dat sommige EPC-deskundigen binnenstappen, weer buitenstappen en vervolgens lukraak iets aankruisen. Die mensen vormen een smet op het blazoen van de correcte EPC-deskundigen. We moeten hen eruit halen en dwingen hun taak naar behoren uit te voeren.

Niemand is iets met een EPC-deskundige die een certificaat kan afleveren en die zomaar iets uit zijn duim kan zuigen. Zoiets zorgt voor consumentenbedrog en dat zal ik nooit toelaten.

De heer Felix Strackx: Ik had het, voor alle duidelijkheid, over de EPB-verslaggevers en niet over de EPC's. In de commissie hebben we al een lange discussie over de EPC's gevoerd. Ik dacht dat ik de minister er toen van had overtuigd dat het niet mogelijk is een exact EPC af te leveren. Dit is geen exacte wetenschap. Met de middelen waarover die controleurs beschikken, kunnen ze niet beter doen dan ze nu doen.

Ik dacht dat ik de minister hiervan had overtuigd, maar ik hoor dat dit blijkbaar toch niet is gelukt. We zullen dat eens opnieuw moeten proberen. Misschien moeten we, vergezeld van een energiedeskundige, eens een huis bezoeken en samen trachten uit te vissen waar al dan niet isolatiemateriaal aanwezig is. Op dat ogenblik zal de minister merken dat er geen eigenlijk geen manier is om te achterhalen waar en hoe er is geïsoleerd. We zullen na de zitting een afspraak maken. *(Gelach)*

Ik had het daarnet over de EPB-verslaggevers. Welk belang heeft een bouwheer erbij de isolatienormen niet na te leven? Indien die norm logisch en goed is, straft hij enkel zichzelf. Hij moet immers een hogere energiefactuur betalen. Dat zou heel dom zijn. Ik kan niet geloven dat mensen de neiging zouden hebben hiermee te sjoemelen. Dit ontwerp van decreet weerspiegelt een fundamenteel wantrouwen van de Vlaamse Regering in zijn burgers.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, de heer Strackx vraagt zich af welk belang een bouwheer erbij heeft de normen niet na te leven. Volgens mij heeft hij daar geen belang bij. In het verleden is echter gebleken dat de toenmalige zwakke isolatienormen slechts in een op drie gevallen werden gerespecteerd.

Ik zal even uitleggen hoe het in de praktijk gaat. Een gezin beschikt over 200.000 euro om een huis te bouwen. Tijdens de bouwwerken duiken een aantal meerkosten op. Mevrouw wil nog een mooie keuken of een mooie badkamer. Op den duur besparen ze op de isolatie.

In het verleden is dit al te vaak gebeurd. In twee op drie gevallen is de toen nog heel zwakke isolatienorm niet gerespecteerd.

Toen heeft de Europese Unie beslist om door de Europese richtlijn voor energie-efficiëntie van gebouwen de lidstaten te verplichten om niet alleen strengere isolatienormen te hanteren, die over de volledige levensduur van een woning meer opbrengen dan ze kosten, maar ook om in een systeem van controle te voorzien. Dat is niet meer dan normaal. Op die manier beschermen we de gezinnen tegen zichzelf en tegen de oplopende prijzen van aardolie- en aardgasproducten in de toekomst.

Ik moet u ongelijk geven: de economisch rationele denkwijze is niet bij elke bouwheer aanwezig en in het verleden werd te vaak bespaard op isolatie en werden te vaak de normen ter zake aan de laars gelapt. Wat vandaag gebeurt, is opnieuw een aanpassing van onze wetgeving aan de verstrengde Europese wetgeving. De Europese instanties hebben er alle belang bij gehad om de richtlijn opnieuw aan te scherpen. Spijtig genoeg worden nog heel veel gebouwen neergezet met te veel energieverlies. Dat is slecht voor de bouwheren en slecht voor ons milieu. Dat vergroot alleen maar onze afhankelijkheid van schaarse energieproducten uit het buitenland. Laat ons daar alstublieft korte metten mee maken en laat ons die regelgeving aanscherpen. Er is geen enkel probleem mee.

U mag de cijfers van Griekenland misschien niet geloven, en gelet op de recente gebeurtenissen hebt u daar misschien wel alle reden toe, maar misschien gelooft u wel de cijfers van de Scandinavische landen. Uit die cijfers blijkt dat het energieverbruik per vierkante meter woonoppervlak in Scandinavische landen minder dan de helft is van het energieverbruik van een Vlaamse woning. Nochtans is het klimaat daar veel kouder. Dat toont dus wel degelijk aan dat we nog een hele inhaalbeweging te maken hebben. Met die inhaalbeweging zijn we vandaag bezig, op een voorzichtige manier, zonder voor de fanfare uit te lopen. We doen dat op manier waarbij aannemers, architecten enzovoort, zullen kunnen blijven volgen. Tegelijkertijd geven we ook de kans aan voorlopers om effectief al beter geïsoleerde gebouwen neer te zetten dan deze die door de wetgeving zijn opgelegd.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Martens, ik geef u gelijk in 96 procent van wat u hebt verteld. In het debat dat hier gevoerd wordt, niet alleen vandaag maar ook in de commissievergaderingen en bij schriftelijke vragen, is het voor Vlaanderen een gemiste kans dat we het steeds hebben over nieuwbouw. We maken de kloof tussen nieuwbouwwoningen en renovatie gigantisch groot. Dat is niet alleen zo voor de consument. Binnenkort kunnen jonge gezinnen enkel nog gaan renoveren, want nieuwbouw wordt bijna onbetaalbaar. Wat me in dit debat steeds irriteert, is het feit dat wij hele zware verplichtingen en normen hebben alleen voor nieuwbouw, uiteraard via Europa. Ik volg u dat dat zeker effecten heeft op de energiefactuur en op het milieu. Maar op het gebied van renovatie blijven wij gigantisch losse normen hanteren. De verschillen zijn heel groot.

Als we naar E-peil 60 gaan voor nieuwbouw, moet je bijvoorbeeld voor buitenschrijnwerk een U_w -waarde bereiken van ongeveer 1,4. Vandaag subsidiëren wij een U_w -waarde van 2,0 voor renovatie. Er is een gigantisch verschil. Dat is een subsidiëring die geen nut heeft want vandaag zijn we mensen aan het belonen door hun eigenlijk al een achterstand te geven in hun isolatie.

Mijnheer Strackx heeft absoluut gelijk dat vandaag in nieuwbouwwoningen mensen het afzuigstelsel van de C plus-ventilatie afzetten wegens gebreken die er vroeger waren. Vandaag is dat minder. Op heel veel ramen bij C plus heb je verluchttingsroosters. Ik ben daar toevallig professioneel nog zijdelings bij betrokken en merk dat mensen die verluchttingsroosters steken om in orde te zijn, in de praktijk eerder het kantelraam openzetten dan het verluchttingsrooster.

We zitten daar met een fundamenteel probleem. Het belangrijkste blijven de grote verschillen tussen renovatie en nieuwbouw, zeker als je kijkt naar de omzetting. We gaan burgemeesters verplichten om innovatief te zijn en in de nieuwbouwwijken nog beter te doen dan wat we vandaag al doen. Dan kunnen we diezelfde burgemeesters misschien beter ook stimuleren om ook bij de renovatie van oudere gemeentelijke gebouwen verder te gaan dan de huidige normen voor renovatie. Want dat doen we dan niet.

De heer Bart Martens: Er gebeurt al heel wat rond de renovatie van bestaande gebouwen. Er zijn echter een aantal drempels. Er is vaak een gebrek aan kennis bij de eigenaars van een bestaande woning. Men weet niet waar men moet beginnen. Moet men eerst de ketel vervangen, het enkel glas vervangen door superisolerende beglazing of het dak isoleren? We

hebben nu een systeem gemaakt van energiescans om de mensen daarbij te helpen en om het inzichtelijk te maken waar ze bij voorkeur eerst hun centen in stoppen.

Ook het gebrek aan middelen, een andere belangrijke hinderpaal, hebben we weggewerkt. Ik verwijs naar de middelenverbintenis die we opleggen aan de distributienetbeheerders en onze intercommunales. Zij moeten dus premies geven voor energiebesparende maatregelen.

Waar ik de heer Reekmans wel gelijk in geef, is dat de voorwaarden die de federale overheid koppelt aan de fiscale tegemoetkomingen voor energiebesparende maatregelen, niet mee zijn opgeschoven met de stand der techniek. Vandaag krijgen we 40 procent investeringssubsidie van de fiscus voor het plaatsen van een raam dat eigenlijk standaard is, voor het plaatsen van superisolerende beglazing die eigenlijk standaard is op de markt. Daar zou de fiscus – de federale overheid – ervoor moeten zorgen dat die fiscale tegemoetkoming naar technologie gaat die voorloopt op de markt. Dat is niet langer het geval.

Als het nieuwe akkoord rond de staatshervorming kan worden uitgevoerd, mijnheer Reekmans, komt ook die bevoegdheid naar de regio's en kunnen wij er in Vlaanderen voor zorgen dat die voorwaarden opnieuw worden aangescherpt en dat die extra tegemoetkoming naar voorloperstechnologie gaat in plaats van naar het toepassen van standaardtechnologie die op de markt te vinden is. Wat dat betreft, zitten we op dezelfde lijn.

Mevrouw Veerle Heeren: Op tien, vijftien jaar tijd is het maatschappelijke draagvlak voor alles wat te maken heeft met isoleren enorm toegenomen. Wij kijken altijd een beetje naar onze eigen omgeving en werksituatie. In de periode dat ik ging bouwen, ongeveer tien jaar geleden, was een isolatiewaarde van 1,1 een enorme investering. Ik treed de heer Martens bij: die nieuwe keuken kwam er niet, maar dat raam wel. Niet alleen omdat wij een voorbeeldfunctie hebben, maar ook uit overtuiging. De bouwteams in mijn provincie hebben destijds inderdaad die voorlopersfunctie gehad.

Vandaag geeft men aan dat nieuwbouw één aspect is, en renovatie een ander. Dan denk ik dat we de volgende jaren nog veel meer moeten inzetten op dat renovatieverhaal. De ruimte in Vlaanderen heeft immers haar beperkingen. We kunnen niet denken dat wat we de voorbije veertig, vijftig jaar in Vlaanderen hebben gebouwd, de komende veertig, vijftig jaar nog eens bijkomend kan worden gebouwd. Dat zal niet het geval zijn, omdat Vlaanderen vrij klein is en de ruimte beperkt.

We zitten met 80 procent eigenaars. Die woningen worden verhandeld. We zitten met een snelle vergrijzing van de bevolking. Dat wil zeggen dat er over tien à vijftien jaar ontzettend veel woningen op de markt zullen komen. In die zin treed ik de heer Reekmans bij. Laat ons hopen dat, als er een Federale Regering komt, dat een van de speerpunten kan zijn in de fiscaliteit. We moeten veel meer inzetten op alles wat energiezuinigheid betreft in dat renovatieverhaal, en ons niet alleen toespitsen op nieuwbouw.

De heer Felix Strackx: Voorzitter, ik stel vast dat ik een bijzonder interessant debat op gang heb gebracht. Ik kan niet op alles antwoorden wat hier gezegd werd.

Mijnheer Martens, u stelt dat twee op drie mensen onderisoleren en besparen op isolatie. Ik weet niet waar u dat vandaan haalt, maar mijn ervaring is heel anders. Ik heb de indruk dat dat op vrij korte tijd veranderd is en dat er net heel veel aandacht voor is. Gezien de vrijwel onbetaalbare energieprijzen, kan dat ook bijna niet anders. Als dat zo is, mijnheer Martens, blijft de overheid hier in gebreke omdat ze de mensen niet goed informeert en motiveert. Als men blijkbaar de gevolgen niet kent van het ondermaats isoleren, is het in de eerste plaats de taak van de overheid om de bevolking daar beter over te informeren.

Toen het debat daarnet losbarstte, had ik het over het fundamentele wantrouwen van de Vlaamse Regering ten opzichte van haar burgers. Minister, dat wordt ook weerspiegeld in dit decreet. Ik heb het in de commissie een boetedecreet genoemd. Daar had de meerderheid kritiek op. Ik geef toe dat zeven van de zeventien pagina's inderdaad niet over boete en

sancties gaan. Die zeven pagina's zijn dan wel het schoolvoorbeeld van de regulitis waar Europa en de Vlaamse decreetgever ziek van zijn. Zo krijgen de verslaggevers nog maar eens bijkomende taken, waardoor de kosten voor de bouwheer weer maar eens de hoogte in worden gejaagd. Men moet nu namelijk een voorafberekening doen. Na die eerste berekening komt er waarschijnlijk nog een tweede en misschien nog een derde berekening. Aan 300 tot 800 euro per berekening kunnen de kosten toch weer serieus oplopen. Bouwen is vandaag de dag al een zeer dure onderneming.

Minister, u zult nu misschien zeggen dat de verslaggevers dat gratis moeten doen.

Minister Freya Van den Bossche: Ik wil u gewoon inhoudelijk op iets wijzen. Die voorafberekening is belangrijk opdat men vooraf zou weten of men al dan niet zal voldoen. Als men natuurlijk enkel achteraf meet en dan zegt: "Pech, nu voldoen we niet", dan is dat helaas een onvolkomen systeem. Daarom vind ik het veel slimmer en beter wanneer men vooraf kan meten of men al dan niet zal voldoen aan de eisen. Dan weet men meteen of het ontwerp voldoet. Ik denk dat dat eerder voorzienigheid is dan iets anders.

De heer Felix Strackx: Minister, het lijkt mij logisch dat die berekening gebeurt door de architect wanneer hij een bouwplan ontwerpt. Daarvoor moet je geen energiedeskundige onder de arm nemen. Een architect kan dat volgens mij perfect berekenen.

Bouwen is vandaag de dag een zeer dure onderneming. Het valt te vrezen dat over enkele jaren, wanneer deze strenge en alsmaar strenger wordende normen en eisen in voege zullen treden, het bouwen van een huis inderdaad, mevrouw Heeren, enkel nog weggelegd zal zijn voor de happy few.

Minister, ik blijf bij mijn stelling dat verplichten en sanctioneren geen goede zaak is. Het initiatief moet van onderuit komen. Mensen moeten overtuigd zijn van veranderingen. Ik merk dat bouwers of verbouwers die bewust bezig zijn met hun bouw of verbouwing spontaan bereid zijn om veel verder te gaan dan de norm die de wetgever hanteert. Dat is dan volledig in tegenspraak met wat de heer Martens zei. Er is natuurlijk enige kennis vereist om tot het gewenste resultaat te komen. Voor de werking van systemen of het gebruik van de woning is toch wel enige kennis nodig van fysica, natuurkunde of elektronica. Het verplicht installeren van die mechanische ventilatie heeft onder meer in Nederland al geleid tot zeer ongezonde binnenklimaten wegens totaal verkeerd gebruik door onkunde.

Nogmaals, heel dat systeem van ventileren en binnenklimaat staat volgens mij nog niet op punt.

Minister, u mag één zaak niet vergeten: dit moet allemaal worden uitgevoerd en bediend door mensen en op een werf. Indien men dit in een gecontroleerde industriële omgeving zou kunnen bouwen, zou men volgens ISO-normen kunnen werken en zou men een gestandaardiseerde afwerkingsgraad kunnen halen. Maar op een bouwterrein zijn de omstandigheden allesbehalve gecontroleerd, niet het minst door de menselijke factor.

Minister, ik begrijp dat u snel wilt gaan, maar de mensen die het in de praktijk moeten brengen, moeten wel kunnen volgen. Daarom ben ik nog maar 45 jaar geleden begonnen. Mensen hebben een groot aanpassingsvermogen maar ze moeten dat toch allemaal kunnen volgen. Wij denken dat u met informeren, sensibiliseren, motiveren en stimuleren een heel eind verder zou kunnen komen dan met wat u nu doet: reglementeren, controleren en sanctioneren. Dat vinden wij geen goede zaak. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Bart Martens: Ik wil eerst en vooral mevrouw Heeren bedanken voor het uitgebreide verslag.

Collega's, wat hier voorligt, is een logische voortschrijdende aanscherping van onze regelgeving in de richting van de volledig energieneutrale gebouwen die Europa overal in de Unie tegen 2020 wil zien opduiken. We zetten opnieuw een stap in die richting. Het pleziert ons in het bijzonder ook dat lokale besturen de kans krijgen om gebiedsgericht, in bepaalde

wijken en nieuwbouwwijken, een strengere normering op te leggen. Wij dragen die vraag al mee van in de vorige legislatuur. Nu wordt daaraan een decretale onderbouw gegeven. Ik breng graag in herinnering dat heel veel van onze burgemeesters in steden en gemeenten het convenant van de burgemeesters hebben ondertekend en zich hebben geëngageerd om tegen 2020 ook op het niveau van hun gemeenten de uitstoot van broeikasgassen met 20 procent terug te dringen. Zij moeten dan ook de kans krijgen om daar werk van te maken.

Vaak is het zo dat via systemen van collectieve warmtevoorziening, waarbij restwarmte van elektriciteitscentrales of industrie wordt gebruikt voor de warmtevoorziening in bepaalde wijken, het energieverbruik van nieuwe wijken serieus kan worden teruggedrongen. Het is goed dat het parlement zijn rol perfect heeft gespeeld door er met een amendement op het decreet voor te zorgen dat op plaatsen waar dergelijke collectieve warmtenetwerken worden aangelegd de verplichting wegvalt voor de realisatie van een aardgasnet in dezelfde wijk. Als het mogelijk wordt om gebouwen aan te sluiten op een collectief verwarmingsnet, een stadsverwarmingnet, dan is het uiteraard te gek dat er daarnaast nog eens een aardgasnet wordt aangelegd dat nooit zou kunnen worden terugverdiend. We hebben die hinderpaal via amendement uit de weg geruimd. Ik hoop dat ook de netbeheerders nu snel verkavelingsvergunningen daaraan zullen aanpassen.

Wij denken overigens dat die collectieve warmtevoorziening de toekomst wordt. Een land als Denemarken heeft ondertussen al 62 procent van de gebouwen op een collectief warmtenet aangesloten. En als je ziet hoeveel restwarmte wij produceren, bijvoorbeeld in het Antwerpse havengebied, dan beseft je hoe groot het potentieel voor dergelijke collectieve warmtesystemen nog is.

Het is ook heel goed dat de informatieverplichtingen zijn aangescherpt, dat een kandidaat-koper of -huurder geen kat in een zak zal kunnen kopen of huren, dat hij op voorhand op de hoogte zal kunnen zijn van de verborgen huurkosten die gelegen is in het energieverbruik van de woning. De voorafberekening in het kader van het EPB-verslag is ook een zeer goede zaak. Als uit dat EPB-verslag blijkt dat de normen niet worden gehaald, kan er nog worden geredigeerd in de bouwfase, zodanig dat er finaal geen boetes zullen moeten worden betaald.

Mijnheer Strackx, dit is geen boetedecreet, integendeel: we maken het mogelijk voor de bouwheer om via tijdige aanpassingen boetes te vermijden. Dit kan dus alleen maar worden verdedigd.

Het cijfer van een op drie woningen die slechts de norm respecteert, is een cijfer van begin jaren 90. Het komt uit een onderzoek dat door de toenmalige Administratie Natuurlijke Rijkdommen en Energie werd besteld. Het bleek dat de toen zeer zwakke isolatienormen slechts in een van de drie gevallen werd gerespecteerd.

Intussen is de normering aangescherpt, is er een EPB-verslaggeving. Het blijkt ook dat wat wordt gebouwd, vaak aan strengere normen voldoet dan nu wettelijk wordt opgelegd. Er is dus een mentaliteitswijziging gebeurd, maar laat ons de ingeslagen weg verder bewandelen en laat ons de bouwheren, de aannemers, de architecten aanmoedigen om nog beter te presteren zodat we op termijn in 'spaarhuisjes' kunnen wonen en geen energie meer langs ramen en deuren verliezen.

Energieverspilling is uiteindelijk ook geldverspilling. Het leidt er alleen maar toe dat onze afhankelijkheid ten aanzien van geïmporteerde eindige energieproducten veel te hoog blijft. Het is veel nuttiger om dat geld te geven aan aannemers in Vlaanderen, aan producenten van energiezuinige verwarmingssystemen en bouwmaterialen in Vlaanderen, dan aan de Russen en de Arabieren voor de aankoop van aardgas en aardolie.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, minister, collega's, de N-VA-fractie wenst mevrouw Heeren te bedanken voor het verslag van dit toch wel zeer technische ontwerp van decreet. Het is grotendeels Europees bepaald, maar men moet er toch wel wat kaas van hebben gegeten om het op te volgen.

De N-VA ziet twee belangrijke aanpassingen. Er is de introductie van een aantal kwaliteitseisen voor installateurs, aannemers, gebouwen. Het kan ons alleen maar verheugen. En er is transparantie ten aanzien van de verplichte evaluatie, de vermeldingen bij advertenties in de media, de sancties ten aanzien van de verslaggevers.

Wij steunen dit ontwerp van decreet voluit en vinden dit zeer zeker geen verkapt boetedecreet.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, minister, collega's, dit ontwerp van decreet betreffende het energiebeleid ligt voor naar aanleiding van enerzijds de conclusies van de VEA-evaluatie 2010 en anderzijds de omzetting van twee Europese richtlijnen.

LDD had deze aanleidingen niet nodig om wijzigingen aan het decreet van 8 mei 2009 te bepleiten. De disfuncties die voortvloeien uit dat decreet waren immers al bekend. Helaas, met wat de meerderheid vandaag voorlegt, zal er ten gronde geen beterschap komen. Ik verklaar me nader. Men moet al een dokter of ingenieur zijn om de teksten te lezen en te doorgronden. Toch mogen straks ook interieurarchitecten de baan op om voor EPB-verslaggeving te zorgen. Minister, begrijp wie kan. Terwijl de problematiek complexer wordt gemaakt, verlaagt u de drempel om er zich professioneel mee bezig te houden.

Globaal ademt de nu voorliggende tekst een techniciteit uit die eerder doet denken aan berekeningen van de NASA om een nieuwe Marsraket te lanceren dan om een paneel rockwol onder de pannen te bevestigen. Het is misschien een boutade, maar dit is vaak de praktijk voor heel veel consumenten, voor heel veel aannemers.

Niemand moet de burgers nog overtuigen van de noodzaak om energieefficiënt te werken. Ik denk dat iedereen daarvan overtuigd is. Ze weten het al heel lang. Wie het nog niet wist, wordt er de afgelopen jaren stevig aan herinnerd via de energiefactuur. Bij veel burgers zinkt de moed in de schoenen als ze worden geconfronteerd met nog maar eens een hogere energierekening, ondanks alle investeringen die ze al deden in rationeel energieverbruik. Vergeet dat ook niet als u straks, hopelijk echt en eindelijk eens grondige en daadwerkelijke hervormingen bij Infrac en Eandis gaat doen, wat ik hier twee weken geleden heb vernomen.

Tot slot wil ik nog een samenvatting geven van ons debat van daarnet over renovatie en nieuwbouw. Er werd hier gezegd dat er vandaag al mensen zijn die het beter doen dan de norm. De norm halen inzake isolatie vraagt zware financiële inspanningen met de producten die nu op de markt zijn. Ik ken weinig consumenten die vandaag verder gaan dan de norm, zelfs niet in nieuwbouw, laat staan in renovatie. Dat er mensen zijn die totaal niets willen isoleren, is ook niet waar. Er zijn geen producten meer op de markt die niets van isolatie bieden.

We zetten nu twee Europese richtlijnen om. Europa werkt intussen al twee jaar met de normering 'totale U_w -waarde'. Vlaanderen hanteert nog steeds de enkele U_f en de enkele U_g -waarde. Vlaanderen geeft geld uit via de renovatiepremie. U moet de aanvragen maar eens bekijken, zelfs in 2011 praten wij daar nog steeds over de U_g -waarde. Daar missen wij de boot. De federale overheid maakt fouten natuurlijk. Uiteindelijk zijn we, mijnheer Martens, fiscaal standaarden aan het subsidiëren. We belonen mensen voor standaardproducten. Ik ben het er helemaal mee eens dat we de betere leerling van de klas moeten subsidiëren. Net die betere leerling zal de locomotief zijn om de nieuwe isolatie goedkoper te maken. De prijzen zullen zakken! De prijs is momenteel het grote probleem.

De isolatienormverschillen tussen nieuwbouw en renovatie zijn ook een probleem. De passiefisolatietechnieken zijn gigantisch veel duurder dan de standaardtechnieken die we gebruiken. Voor een doorsneewoning met buitenschrijnwerk van circa 10.000 euro betaalt men bijna 15.000 euro voor passiefisolatie. Dat is een verschil van 50 procent. Ik noem de twee extremen, standaard en passief, maar het verschil is te groot. Daar zit heel veel tussen, minister, en dat wordt vandaag onvoldoende gestimuleerd.

Ik zou nu een technisch debat kunnen voeren, maar ik ga dat niet doen. Dat heeft geen nut. Maar ik hoop dat de commissie of uw kabinet meer gespreide subsidiëring mogelijk maken. Het maakt niet uit wie dat realiseert of wie de pluim op zijn hoed steekt. Ik heb nog geen voorstel van decreet of voorstel van resolutie ingediend, omdat een voorstel van de oppositie toch niet aanvaard wordt. Ik leg de uitnodiging in de korf van de meerderheid.

Vlaanderen – en ook de federale overheid – moeten effectief divers gaan subsidiëren. Ik hoop dat de partijen die vandaag rond de federale onderhandelingstafel zitten, daar werk van maken. De sector heeft nog altijd heel goede cijfers. De Vlaamse bouw is niet zwaar getroffen door de crisis. Maar we moeten dat toegeven, de Vlaamse bouwsector overleeft grotendeels door de fiscale premies. We moeten daar eerlijk in zijn. Die premies zetten de mensen aan om te gaan isoleren. Subsidies zijn goed voor mij als ze niet marktverstoring werken en iets bijdragen aan de samenleving.

Ik ben tegen oversubsidiëring, dat is een groot verschil. De boodschap die ik wil meegeven aan de partijen die federaal mee onderhandelen, houdt in dat ze de fiscaliteit federaal effectief afstemmen op de nieuwe technologieën en op het belonen van de betere leerling van de klas. We moeten daarbij niet van het ene uiterste in het andere vervallen, het mag in gradaties verlopen. Ik bedoel daarmee dat de mensen de keuze wordt gelaten. Standaard krijgen ze niets. Wie kiest voor iets beter dan standaard krijgt iets, wie nog verder gaat krijgt nog iets meer. Wie het beter doet dan de norm, krijgt het meeste. Vandaag hebben Eandis en Infrac dat terecht aangepast, want vanaf volgend jaar krijgt men 5 euro per vierkante meter voor 1.1-glas en 10 euro per vierkante meter voor driedubbel glas met een waarde van 0.8. Dat is terecht.

De heer Marc Hendrickx: Mijnheer Reekmans, ik heb nog een vraagje over het fiscale gunstregime. Zou u dat dan alleen geven aan wie in nieuwe technologieën investeert? Het gaat, zeker in de eerste jaren, om de duurder zaken. Mensen met heel veel middelen kunnen ze dan kopen en de fiscale gunst krijgen, maar anderen niet. Hoe zou u dat uitwerken?

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Hendrickx, dat was ik net aan het vertellen. Ik zou in gradaties willen werken. Iets dat standaard is, moeten we niet stimuleren. We moeten stimuleren wat beter is voor het milieu en wat beter is voor de portefeuille van de consument zelf omdat hij energie bespaart. Dat moet in stappen gebeuren, in gradaties, zodat het voor iedereen betaalbaar is. De concrete uitwerking moet nog gebeuren, ik geef alleen een mogelijkheid mee – ik werd niet uitgenodigd om hierover te onderhandelen.

Minister Freya Van den Bossche: Inzake uw opmerking over het fiscale aspect, deel ik uw mening. Ik ben van mening dat de normen moeten worden opgeschoven, dat we een beetje vooruit moeten duwen. We kunnen dat niet heel bewust doen, want dan zullen veel mensen uit de boot vallen, dat merkt de heer Hendrickx terecht op. Een beetje vooruit duwen, kan echter geen kwaad.

Ik begrijp niet wat u bedoelt met de opmerking dat het niet marktverstoring mag zijn. Als we echt willen duwen in de richting van de betere technologieën, dan zullen we natuurlijk een beetje marktverstoring werken, want dan duwen we in de richting van een andere keuze. Dat is duidelijk sturend. Als we echt sturen, dan zullen mensen een andere keuze maken dan de keuze die ze initieel zouden maken. Ik ben voorstander van echt sturen, ook al kan dat worden ervaren als marktverstoring.

Wat de nieuwbouw betreft, wil ik duidelijk onderstrepen dat wij de U_w -waarde op het niveau leggen van Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Het is zeker niet zo dat wij achterophinken. Ik blijf er wel bij dat in de hele discussie over U_w - en U_g -waarden, de vervanging van enkel glas soms nuttig is zonder dat het daarbij altijd noodzakelijk is om ook het schrijnwerk te vervangen. Het WTCB steunt ons trouwens in die visie. Ik begrijp dat de sector van de ramen daar anders over denkt, maar we moeten ook daar een degelijk midden vinden tussen het zo energiezuinig laten wonen van mensen en het haalbaar houden voor de mensen om een aantal ingrepen te doen. Als we het onhaalbaar maken, als mensen niet meer kunnen renoveren indien ze niet kiezen voor de top, dan zullen waarschijnlijk minder mensen renoveren. We moeten durven kiezen voor de redelijke energiewinst, ook al is dat is niet altijd de meest optimale.

Er werd gevraagd waarom binnenhuisarchitecten die taak op zich kunnen nemen. In het verleden kon dat niet omdat bouwfysica geen deel uitmaakte van de opleiding. We hebben als overheid altijd gezegd dat zodra bouwfysica eraan wordt toegevoegd, ook binnenhuisarchitecten die taak op zich kunnen nemen. Het curriculum werd aangepast en ik vind het dan ook correct dat we er dan van uitgaan dat ze over de knowhow beschikken om dit te doen.

Het deed me een beetje pijn aan het hart dat u zei dat Eandis en Infrac hun zaken goed hebben aangepast door op basis van hoe goed men het doet een beetje of veel te subsidiëren – u bent nochtans niet altijd een grote fan van de werkmaatschappijen van de distributienetbedrijven. Dat hebben Eandis en Infrac niet gedaan, de Vlaamse overheid heeft beslist dat zij dat moesten doen. Wij hebben opgelegd dat vanaf nu elke consument, waar hij ook woont, recht heeft op dezelfde bijdrage en dat er in gradaties moet worden gewerkt. Wij hebben dat zo goedgekeurd, ik zou toch willen dat u hiervoor de eer geeft aan wie de eer toekomt.

De heer Peter Reekmans: Minister, ik geef u de eer. Ik ben geen fan van Infrac en Eandis, maar ik heb één zaak geleerd: als je lang genoeg op een nagel klopt, gaat die er wel in. Dat hebben we ook gemerkt met de energieconcerten. Twee jaar geleden stond ik hier ten tijde van de energieconcerten vooraan. U zei me dat wat ik aanhaalde, de energiefactuur onder geen beding zou beïnvloeden. Vorige week zei u hier dat het inderdaad genoeg is geweest en dat het mag stoppen. Minister, in twee jaar tijd kunnen veel geesten rijpen. Ik ben u daar dankbaar voor en ik geef u daar graag de absolute eer voor.

Als het goed is, moeten we het ook zeggen. Het is de verdienste van meerdere commissieleden dat we dikwijls hebben gezegd dat we de betere leerling van de klas moeten belonen. Wellicht 80 procent van de commissieleden is het erover eens dat we dat moeten doen. Het lijkt ook logisch

Minister, ik wil nog rechtzetten wat u daarnet zei. Eigenlijk zeggen we hetzelfde. Ik ben ook voor het sturen van die markt. De consument is onvoldoende op de hoogte, ondanks alle goede bedoelingen, beurzen zoals Batibouw, architecten en architectenverenigingen. De boodschap van vloer-, dak- en alle mogelijke isolatie is heel technisch voor de consument. De brochures van het Vlaams Energieagentschap zijn inhoudelijk heel goed, maar de consument die bouwt, heeft meer aan zijn hoofd dan brochures lezen over bouwtechnieken en mogelijke verbeteringen. We moeten dus inderdaad sturen.

Minister, ik ben tegen marktversturende subsidies als we oversubsidiëren. We leveren vandaag in België een marktversturende subsidie af. We geven de consument, of die nu investeert in dubbel glas, in driedubbel glas, in passieframes of in standaard driekamerprofielen, hetzelfde bedrag.

Wat denkt u dat de sector doet? In Duitsland is er een groot bedrijf dat ongeveer 35 procent van de Vlaamse markt in handen heeft op het gebied van buitenschrijnwerk. Dat heeft twee productielijnen geïnstalleerd. Een productielijn voor Duitsland, waar de norm voor de

combinatie hoger ligt dan bij ons. Onze U_w -waarde is misschien afgestemd op Duitsland, maar de normering die zij toepassen is wel hoger dan bij ons. De U_g -waarde is dezelfde.

Twee jaar geleden heeft dat bedrijf een productielijn opgestart voor België. De profielen zijn half zo dik. Men werkt er niet met driedubbel glas, men werkt er met dubbel glas. Die profielen zijn ook 25 procent goedkoper. Anders kunnen ze niet op onze markt. Dat bedoel ik met marktverstoring.

Vandaag investeren Vlaamse bedrijven wel degelijk in innovatie. We hebben enkele grote en toonaangevende bedrijven waarop we trots mogen zijn. Het grote probleem is dat zij ook twee productielijnen hebben. Ze hebben er een voor de standaardproductie, en ze hebben er een nieuwe, kleinere bij gemaakt.

Ik ken een tamelijk groot bedrijf in Vlaanderen dat vandaag heeft geïnvesteerd in een productielijn om passieframes te ontwikkelen met driedubbele beglazing. Die productielijn zit maar voor 35 procent vol, terwijl de productielijn van de standaardramen een capaciteit van 120 tot 130 procent heeft. Daardoor krijgen klanten veel langere wachttijden voor de standaardramen. Als je vandaag passieframes bestelt, heb je die op drie weken tijd. Op standaardramen moet je acht tot negen weken wachten.

Collega's, dat toont toch aan dat de markt wordt verstoord.

Ik rond af met te verwijzen naar de U_w -waarde. Ik zal u zeggen waarom u daarover in de commissie een mening hebt verdedigd die verkeerd is. Het WTCB stelt inderdaad dat de vervanging van het hele raam niet moet. Maar het WTCB zegt ook dat er slechts premies mogen worden gegeven aan mensen die de beglazing van ramen vervangen die zelf nog goed zijn. Het gaat dan wel over voorzetbeglazing. In zijn rapport heeft het WTCB het dan niet over de vervanging van glas uit een oud raamkozijn door dubbel glas. Het WTCB is zijn concept in het parlement komen toelichten: het gaat over dubbele beglazing in houten raamkozijnen die nog in goede staat zijn. Het gaat dan niet over aluminium of pvc. Vandaag bedraagt het marktaandeel van hout nog amper 7 procent. Dat van pvc is goed voor 66 procent, de rest is aluminium.

Vandaag is het zo dat wij dubbele en driedubbele beglazing in éénkamerige aluminiumramen subsidiëren. De U_w -waarden zijn duidelijk: wij zitten op dat punt fout. Ik ga akkoord om in een premie voor voorzetbeglazing te voorzien. Maar de kwaliteit van de raamkozijnen moet goed zijn. Ik hoop dus echt dat u aan het Vlaamse premiestelsel een controle van de U_w -waarden verbindt, zodat de kwaliteit van de kozijnen in rekening wordt gebracht.

De heer Carl Decaluwe: Dit was een spot voor Finicasa. (*Gelach*)

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Decaluwe, er zijn grenzen. Moet ik hier alle namen noemen van de politici die aandelen in een bedrijf hebben? Mijn professioneel leven en mijn investeringen hebben niets te maken met de uitoefening van mijn politiek mandaat. Wij voeren hier een ernstig debat over isolatie. Ik vind uw opmerking niet grappig.

Minister Freya Van den Bossche: Ik wil toch even zeggen dat men niet op basis van de U_w -waarde de kwaliteit van de oude kozijnen kan beoordelen. Ik volg op dat punt uw redenering niet. In 2009 is de renovatiepremie aangepast. Toen is ervoor gezorgd dat het louter vervangen van glas niet meer wordt gesubsidieerd. Op dat vlak is een stap vooruitgezet. Maar ook dan blijft het een zoektocht om mensen de kans te geven hun woning serieus beter te maken, maar zonder hen te dwingen echt grote uitgaven voor de allerbeste oplossingen te doen. Want ik denk dat dit laatste niet mogelijk is.

U sprak over een bedrijf met twee productielijnen: de eerste levert standaardproducten af, de tweede driedubbel glas. U zegt dat de meeste mensen onder de gegeven omstandigheden voor de standaardproducten kiezen, en dat dit aantoont dat de markt wordt verstoord. Ik denk nochtans dat het logisch is dat de mensen voor de standaardproducten kiezen, want zij zijn

veel betaalbaarder. Wij kunnen proberen te sturen, maar de prijsverschillen blijven een realiteit en een obstakel. Consumenten tellen hun geld en kijken hoe ver ze kunnen gaan.

De heer Peter Reekmans: Het grote probleem vandaag is wel dat wie een nieuwe woning bouwt met alle normen in orde moet zijn en ook alles moet betalen. Hij moet een energieverslag hebben en over de nodige ventilatiesystemen beschikken.

Wie vandaag een oud huis koopt, moet eigenlijk aan niets voldoen. Dat vind ik marktverstoring. Meer dan 80 procent is renovatie. Vandaag is er in Vlaanderen nog nauwelijks 18 à 19 procent nieuwbouw. Dat blijkt uit de cijfers van de bouwsector zelf. Uiteindelijk moeten die nieuwe technologieën worden betaald door die 18 of 19 procent. We stimuleren die 80 procent met premies voor een gewone standaardbeglazing. En dat is wat ik aanklaag. Laten we die 80 procent ook in gradaties stimuleren. Dan betalen veel meer gezinnen die renovatiefactuur en wordt het veel sneller betaalbaar voor iedereen.

Minister Freya Van den Bossche: Mijnheer Reekmans, ik denk dat u de staat van ons patrimonium fors overschat. Mensen die een oud huis kopen, hebben echt nog veel werk om dat huis in orde te krijgen. De huizen in Vlaanderen zijn door de band genomen niet in goede staat. Dat is overigens de reden waarom er een renovatiepremie bestaat. Het is dus niet zo dat zij in het walhalla terechtkomen en geen werken meer moeten uitvoeren.

Er zijn de normen van de Vlaamse Wooncode die op elk huis van toepassing zijn. Ik nodig u uit om een aantal willekeurige huizen te gaan bekijken die onlangs zijn verkocht. Aan veel van die huizen moeten nog heel wat werken gebeuren vooraleer zij aan die wooncode voldoen. Wanneer we dan iets nieuws in de wooncode invoeren, zoals de verplichting tot dakisolatie voor bestaande woningen, dan zijn er toch redelijk wat fracties die daar niet zo gelukkig mee zijn.

De heer Peter Reekmans: Omdat er meer terugbetaald wordt dan men moet betalen.

Minister Freya Van den Bossche: Wat u zegt, klinkt op papier wel mooi, maar telkens wanneer wij in de praktijk een aantal normeringen willen optrekken voor bestaande huizen, wordt er moord en brand geschreeuwd omdat de mensen op kosten worden gejaagd. We moeten een goed evenwicht zoeken tussen het stimuleren van mensen om hun huis zo goed mogelijk in orde te brengen, ook op energetisch vlak en het haalbaar maken voor mensen om nog überhaupt een huis te kopen. U weet wellicht dat er een energieinnovatieprogramma is en dat de Vlaamse overheid echt wel inzet op de renovatie van het oude patrimonium, ook wat de energievereisten betreft.

De heer Peter Reekmans: Minister, wat u zegt, druist in tegen wat u hebt gevraagd aan Eandis en Infrax. Vanaf 2011 zal Infrax voor standaardbeglazing van 1,1 een premie van 5 euro per vierkante meter toekennen aan de consument en voor de betere driedubbele beglazing van 0,8 tot 0,5 een premie van 10 euro per vierkante meter. Dat is toch net wat ik hier bepleit. Ik wil de mensen absoluut niet op kosten jagen. Ik vraag graduele stimulansen. Mensen die een stap verder willen gaan voor het milieu en hun eigen energiefactuur, moeten meer krijgen dan mensen die er gewoon standaardbeglazing in steken. Wat we vragen met die gigantische E-peilen, dat is mensen op kosten jagen. Ik zeg niet dat ik a priori tegen ben, dat is een andere discussie. Maar uiteindelijk wordt de factuur steeds duurder.

Ik realiseer me heel goed in welke staat sommige woningen zich bevinden. Minister, ik had van u verwacht dat u zou zeggen dat er een investering moet gebeuren. Op termijn zouden mensen die investering eruit halen via energie en de effecten op het milieu. Ik vind het heel bizar wat u hier antwoordt.

De voorzitter: Mijnheer Reekmans, u zegt tweemaal hetzelfde.

De heer Peter Reekmans: Ik wil een punt maken, voorzitter. Ik ben toch zelf verantwoordelijk voor mijn eigen woorden.

De voorzitter: Ik zal reglementair ingrijpen wanneer u tweemaal hetzelfde zegt. U zegt tweemaal hetzelfde en nu vraagt de minister om te repliceren.

Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: De premie voor de betere beglazing, voor de topcategorie, is verhoogd. We hebben dat beslist. U vindt misschien dat dit nog op een andere wijze had moeten gebeuren.

De voornaamste betrachting van de renovatiepremie is dan weer, voor alle duidelijkheid, dat mensen met een veeleer bescheiden inkomen toch in staat zouden zijn om hun oude huis te kopen en dat op te knappen tot minimale normen van degelijkheid. Dat is een andere bedoeling, namelijk het vergroten van de kwaliteit van ons woningpatrimonium. U moet eens zien wat voor ramen er in die huizen zitten. Er zitten erg vaak letterlijk gaten in de kozijnen. Die ramen zijn compleet vermolmd. Als u dat ziet, zult u beseffen dat het vervangen van die ramen door wat u de standaard noemt, een bijzonder grote stap voorwaarts is. Wat standaard is voor nieuwbouw, is dat heus niet voor huizen die er al heel lang staan.

De heer Peter Reekmans: Minister, die redenering is al te gek. Dan kan men in Vlaanderen beter een sociale woning huren of kopen dan nog een huis te renoveren en de Vlaamse renovatiepremie aan te vragen. Dat is immers uiteindelijk wat u zegt. Bij de Vlaamse renovatiepremie volstaat het dat er ramen in zitten en dat het isoleert. Het moet allemaal niet zo goed zijn. Het moet allemaal betaalbaar zijn. We zeggen eigenlijk dat het goed is als er sprake is van basismateriaal. Anders is het onbetaalbaar. Bekijken we vandaag het sociale woningpatrimonium, ook de nieuwbouw, en de normen die we daar opleggen, zelfs voor renovatie, dan is daar vandaag sprake van het neusje van de zalm. Ik vind dus dat die redenering geen steek houdt.

Ik herhaal mijn pleidooi dat we bij de Vlaamse renovatiepremie de U_w -waarde zouden hanteren, en niet langer de verouderde U_g -waarde, die nog maar wordt gehanteerd door vier lidstaten van de Europese Unie, waaronder België. Ter zake is een taak voor u weggelegd, om op het Overlegcomité, samen met uw collega's uit de andere gewesten en de federale minister, de normen stelselmatig te verlagen. Mijnheer Hendrickx, ik wil toch nog eens zeggen dat we gradueel te werk willen gaan. We willen de mensen niet extra op kosten jagen. We willen alleen tot een systeem komen waarbij de betere leerling van de klas wordt beloond.

Minister, daarom zijn de wijzigingen die vandaag worden aangebracht, voor ons een gemiste kans. Mocht ook de problematiek van de U_w -waarde bij renovatie en nieuwbouw zijn opgenomen, dan hadden we dit ontwerp goedgekeurd, maar in dit geval moeten we ons onthouden.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, de basis van dit ontwerp is inderdaad een goede basis, zoals de verslaggever daarnet heeft aangegeven. Bijvoorbeeld de voorafberekening en dergelijke meer zijn goede maatregelen. Mijn voornaamste kritiek betreft eigenlijk niet dit ontwerp, maar het besluit dat eruit voortvloeit. Dat heb ik ook duidelijk in de commissie gesteld. Zoals altijd stelt het ontwerp een basis voor, maar de besluiten die daaruit voortvloeien, concretiseren dat ontwerp van decreet, en daar zitten natuurlijk de belangrijke beslissingen. The devil is in the detail.

Minister, mijn voornaamste kritiek op dat besluit is, zoals de verslaggever daarnet heeft aangehaald, dat er geen duidelijke tijdslijn bestaat naar 2021, wanneer die bijna-energieneutrale woningen moeten gebouwd zijn. U hebt gezegd dat er binnenkort duidelijkheid zal zijn ter zake. Ik kijk daar dus enorm naar uit. Het is alleszins nodig, zeker ook zodat de sector weet waar hij aan toe is. Dat geldt trouwens niet alleen voor het E-peil.

Het gaat ook over de eisen voor de netto-energiebehoefte die uiteindelijk de K-peileisen zullen vervangen.

Een andere kritiek is dat ons nieuwbouwbeleid toch nog altijd wat ambitie mist. Dan gaat het over het kortetermijnpad dat al meermaals is aangekondigd, van E-80 geleidelijk naar E-70 en uiteindelijk naar E-60 in 2014. Ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) wijzen erop dat de voorgestelde eisen voor de netto-energiebehoefte eigenlijk achterhaald zijn. Het komt er dus eigenlijk op neer dat men onvoldoende ambitie vertoont als het gaat over die isolatie in de nieuwbouw. Ik hoor de reacties uit de diverse fracties dat we eigenlijk toch al allemaal ons best doen en dergelijke meer. Daarmee hebben leden een aantal cijfers aangehaald.

Ik beschik ook over cijfergegevens. Onze energieconsumptie per vierkante meter ligt 70 procent hoger dan het Europees gemiddelde. De huidige norm, E80, is al in 2008 bereikt. Het economisch optimum ligt momenteel al op E60. Ik vraag me dan ook af waarop we wachten om met betrekking tot die isolatie-eisen een strenger pad uit te tekenen.

Bovendien bestaat de technologie in Vlaanderen om passiefwoningen te bouwen. Volgens de heer Reekmans zou de meerkost 10.000 tot 15.000 euro bedragen. Ik heb van mensen uit de sector vernomen dat een passiefwoning 20.000 euro meer dan een standaardwoning kost. Die meerkost haalt de eigenaar er natuurlijk op een aantal jaren tijd weer uit. De minister heeft de prijzen van isolatiemateriaal met de prijs van een passiefwoning vergeleken. Indien we het totale plaatje bekijken, gaat het echter om minder dan een verdubbeling.

De technologie is beschikbaar. De prijs blijft dalen. Desondanks stellen we vast dat in Vlaanderen slechts een beperkt aantal passiefwoningen wordt gebouwd. Als we naar de passiefscholen kijken, blijkt het aantal nog een stuk lager te liggen.

Minister Freya Van den Bossche: We wachten op de Europese methodologie die initieel voor een tijdje geleden was beloofd. De voorlaatste belofte was dat het in juni 2011 zou lukken. Nu zou het deze maand worden. Indien de Europese Commissie woord houdt, zouden we op korte termijn op basis van die methodologie verder een tijdspad kunnen uitdenken. Ik ben het ermee eens dat dit een dringende noodzaak is. We moeten weten waar we de komende jaren aan toe zijn. We hebben die methodologie nodig om een start te nemen.

De mensen die passief willen bouwen, doen daar een goede zaak aan. Op een aantal jaren verdienen ze wat ze aan de bouw meer uitgeven door de energiefactuur terug. De banken verrekenen echter niet op deze manier hoeveel mensen kunnen lenen. We plegen hierover al maandenlang overleg met de banken. We hebben afgesproken dat de banken zelf een module kunnen ontwikkelen om op basis van de ingediende bouwplannen in te schatten hoeveel de kandidaat-ontleners zouden kunnen besparen. Op die manier zou dan ook het maandelijks af te lossen bedrag kunnen worden opgetrokken. Wat een kandidaat-ontlener op zijn energiefactuur bespaart, zou hij dan meer kunnen lenen. Dat is in elk geval onze bedoeling. De banksector werkt hier actief aan mee. Ik hoop op korte termijn een doorbraak te kunnen forceren.

De heer Hermes Sanctorum: Dat laatste punt is zeer belangrijk. Dat heeft de sector me ook al laten weten. Ik ondersteun het voornemen van de minister om de banken door middel van een soort derdebetalersysteem een oplossing te laten bieden.

Indien de Europese methodologie het binnenkort mogelijk zou maken duidelijkheid over het tijdspad te verschaffen, zou dat zeker een goede zaak zijn. Ik blijf echter wat op mijn honger met betrekking tot de verdere aanscherping van de isolatie-eisen. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) suggereren dit nochtans.

Indien we kijken naar de grafiek met de normering tot 2021, het jaar waarin we het streefdoel met betrekking tot de haast energieneutrale woningen moeten halen, blijkt dat de lijn eerst

heel vlak blijft en dan plots zeer drastisch daalt. Ik vraag me af of dat economisch wel haalbaar is.

Ik merk dat andere Europese landen en andere gewesten verder durven te gaan. De commissie heeft een bezoek aan Oostenrijk gebracht. Het zeer efficiënte tempo waarin ginds passiefwoningen worden gebouwd, heeft een sterke indruk op me gemaakt.

Ik zie ook dat in Brussel de passiefstandaard in 2015 wordt ingevoerd. Je ziet dat een heleboel andere landen en gewesten stappen verder durven te zetten.

Er is kritiek op de passiefwoningen. Voor een stuk is dat een terechte bezorgdheid. Je kunt in een passiefwoning, als je voldoende de lucht van buitenaf filtert, een gezonder binnenklimaat creëren dan in een gewone woning. Het is eigenlijk een voordeel voor het binnenklimaat. De voorwaarde is dan wel dat je de filters en dergelijke tijdig vervangt, anders zou je wel eens in een slechtere omgeving kunnen verblijven. Het is een terechte bezorgdheid, maar men verblijft potentieel in een gezondere omgeving dan in een standaardwoning.

Het enige waar ik wel begrip voor heb, is de bezorgdheid voor de ventilatie. Ik heb ook gemerkt dat de ventilatienorm soms wat haaks staat op de moeite die men doet om verder te isoleren. Ik zie ook dat je gemakkelijk 300 euro moet betalen als boete via je EPB-verslag omdat pakweg een deur een centimeter te laag is geplaatst. Dat lijkt me inderdaad vrij absurd. In elk geval lijkt me dat in het hele decreet de juiste redenering wordt gevolgd.

De heer Peter Reekmans: Minister, toen we destijds zijn gestart met het EPB-gebeuren op het gebied van ventilatie, werd er voor een woning een berekening gemaakt – of je nu systeem D had of systeem C+, maar vooral bij C+ – in hoeveel lopende meter ventilatie er via het buitenschrijnwerk moest worden voorzien. Je moest dat volgen. Je mocht ook niet overventileren. Vandaag krijg je blijkbaar geen boete meer, ook al steek je je hele huis vol met roosters. Klopt dat? Wanneer is dat gewijzigd? Ik krijg deze informatie net van een energieverslaggevingsbureau door. Ik dacht dat het net de idee was van het ventilatieplan dat je een gestuurde aanzuiging had en dat dat een perfect ventilatieplan was. Maar als we vandaag de boetes wegnemen voor overventilatie, dan zijn we niet goed bezig. Ik heb dit proberen op te zoeken, maar ik heb het niet gevonden. Klopt die informatie of niet?

Minister Freya Van den Bossche: Mijnheer Reekmans, ik moet alweer zeggen: dat klopt niet. Er wijzigt niets aan de regelgeving op vlak van overventilatie. Mocht er een concreet geval zijn waar het anders is gelopen, is dit misschien omwille van een andere reden.

De heer Peter Reekmans: Ik heb het over overventilatie.

Minister Freya Van den Bossche: Ja, zeker. Maar dat klopt niet. De boete blijft behouden. Er is geen politiek van onze kant die zegt dat die boete niet behouden zou moeten blijven, integendeel.

De heer Hermes Sanctorum: Ik pleit er niet voor dat we plots naar een norm zouden gaan voor passiefwoningen, maar ik pleit wel voor het sneller verstrengen van de norm. Ik merk dat er een soort van koudwatervrees bestaat bij een aantal spelers. Nochtans hebben we toch allemaal baat bij een betere isolatie, al is het maar dat het goed is voor de portemonnee, maar ook om onze afhankelijkheid van onze energiegrondstoffen uit het buitenland te verlagen, en dat het goed is voor het klimaat.

Ik ben tot slot een beetje bezorgd over de energiebesparende maatregelen die worden overgeheveld naar het Vlaamse niveau. Ik voel zeker wat voor het model dat de heer Reekmans voorstelt, waarbij je een soort standaardondersteuning hebt voor de mensen die verbouwen en renoveren, maar de echte voorlopers extra beloont. Op die manier houd je een soort gedifferentieerd systeem aan. Dat lijkt mij zeer positief.

De vraag is wat we met die bevoegdheid gaan doen. Het is mij ook nog niet helemaal duidelijk of er veel geld wordt overgeheveld naar de deelstaten, en wat de precieze timing is.

Misschien kan de minister daar ook wat meer over zeggen. Wat gaan we met dat pakket van bevoegdheden doen?

Minister Freya Van den Bossche: Dat is mij op dit moment evenmin duidelijk, mijnheer Sanctorum. Zodra daar enige duidelijkheid rond is, antwoord ik u graag.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, minister, collega's, omdat al heel wat collega's hun pleidooi hebben gehouden, zal ik mijn betoog beperkt houden. Vanuit onze fractie kunnen wij de omzettingen van de Europese regelgeving uiteraard positief onthalen. Ik hoor heel wat collega's stellen dat het niet ver genoeg gaat en dat we bijkomende stappen moeten ondernemen. Ik kan die bekommernis begrijpen, alleen kunnen we vandaag niet ontkennen dat hier absoluut een stap in de goede richting wordt gezet.

Ik blijf het moeilijk hebben met de spanning tussen enerzijds een noodzakelijke bijkomende normering om een bepaald gedrag te sturen – we vinden het allemaal belangrijk dat er op die manier energie kan worden bespaard – en anderzijds de bewegingsvrijheid van individuen, waarmee die bijkomende normering in contrast staat. Ze staat vooral ook in contrast met de normen die gelden voor bestaande woningen die we renoveren. Als je ziet wat er nu aan regelgeving wordt uitgebouwd voor nieuwbouwwoningen en de discrepantie met het bestaande woningpatrimonium, geef ik toe dat dit erg ver uit elkaar zal liggen.

Net als de heer Sanctorum zijn wij bekommerd om de uitvoering. Het klopt dat het een vrij technisch ontwerp van decreet is, waarin een aantal engagementen worden aangegaan. We kijken uit naar de besluiten die u zult nemen, minister, waarbij een en ander zal worden omgezet in concrete regelgeving. Ik sluit me aan bij de bekommernissen van de heer Sanctorum over die tijdslijn waarin u een en ander zult afdwingen op het vlak van e-peil en netto energiebehoefte.

Ik wil mijn betoog vandaag toespitsen op een ander gegeven, namelijk de noodzaak om maatregelen te treffen om de kwaliteit van de energiedeskundigen en de afgeleverde energieprestatiecertificaten te optimaliseren en te garanderen. Daartoe worden in het ontwerp van decreet zelf een aantal maatregelen genomen, namelijk het centrale examen en de verhoging van de boetes.

U gaf tijdens de bespreking in de commissie aan dat in het ontwerp van decreet enkel is opgenomen wat echt een decretale basis nodig heeft. De essentie, zoals de bepalingen met betrekking tot het examen en de boetes, zou u met een besluit regelen. Dat zal ook moeten gebeuren, niet alleen om uitvoering te geven aan die bepalingen, maar ook om een aantal zaken te verduidelijken en een aantal acties die u al in de media hebt aangekondigd, effectief te kunnen concretiseren.

Ik herhaal nog even wat daar het probleem is. Vandaag gaan 2 op 3 energiedeskundigen in de fout. Dat blijkt uit controles van het eigen energieagentschap. Van de 213 onderzochte EPC's zouden er 88 zijn met minstens 1 fout. Een ander frappant cijfer is dat 47 van 70 deskundigen minstens 1 fout maakte. Dat is bijna 1 op 2.

Minister, indien u – zoals u al in de media hebt gezegd – onwilligheid of onbekwaamheid van energiedeskundigen wilt aanpakken, denk ik dat die wetgeving niet zal volstaan. U zult ze ook moeten afdwingen. U zult ervoor moeten zorgen dat er een grotere pakkans komt, dat u de kans vergroot dat de mensen die op een foute manier analyses doen, eruit worden geplukt. Op een totaal van meer dan 4000 erkende energiedeskundigen zullen er dus meer controles moeten worden uitgevoerd dan vandaag wordt gedaan. Ik heb het precieze cijfer niet, hoewel u het mij in de commissie hebt gegeven. Uit de verhouding tussen het aantal controles en het aantal energiedeskundigen blijkt dat u bijzonder weinig controles doet en dat er dus heel veel fouten ongestraft worden gelaten. Snellere schorsingen en hogere sancties zullen alleen maar helpen als er ook meer controles gebeuren.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw De Knop, dat moet ik toch wat tegenspreken. De controles zijn versterkt, er zijn er meer dan vroeger. Als je gedrag wilt sturen via bestraffing, zijn twee zaken van belang: de pakkans en de zwaarte van de straf. Aangezien ik niet kan blijven steeds meer personeel inzetten op het controleren van die mensen – er is een limiet op de personeelsmogelijkheden –, moet ik de strafmaat wat verzwaren. We zijn daar eerder licht gestart en nu toch al een versnelling hoger gegaan. Intussen werd er al aan 17 energiedeskundigen een geldboete opgelegd. Voor 24 andere loopt de procedure nog. Van 1 persoon werd de erkenning geschorst en van 4 anderen loopt de schorsing van die erkenning. Met andere woorden, we gaan sneller over tot bestraffing, en die bestraffing wordt ook sneller zwaarder. Op die manier proberen we op te bouwen. We verhogen de pakkans, maar kunnen dat niet oneindig blijven doen. We kunnen niet iedereen controleren. Daarom verhogen we tegelijkertijd de strafmaat. Op die manier maken we een combinatie die toch bijzonder ontradend zal werken om nog in de fout te gaan.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, ik heb de cijfers niet bij me, maar in de commissie hebt u gezegd hoeveel controles er worden uitgevoerd op het aantal mensen die actief zijn in de sector. Ik denk dat dat nog geen 5 procent was. Ik ben het met u eens dat u uw boetes voldoende hoog moet maken om mensen eruit te plukken. Wanneer u een aantal voorbeelden hebt gesteld, zal dat inderdaad hopelijk de zaak wat koelen.

Minister, er zijn vandaag in ieder geval heel wat energiedeskundigen. U zult de controles toch moeten opvoeren. U weet ook hoe dat gaat, net zoals met controles op belastingen. Wanneer er veel te weinig controles zijn, zullen mensen fouten blijven maken omdat ze weten dat de kans bijzonder klein is dat ze daarvoor zullen worden bestraft. In die zin moet ik de heer Reekmans gelijk geven. Ik ben niet erg gerustgesteld wanneer u nu ook al interieurarchitecten zult toelaten. Met alle respect voor die opleiding, ze lijkt mij van een andere aard en helemaal niet zo technisch. Ik denk dat u daar heel voorzichtig in moet zijn.

Ik kijk heel erg uit naar de besluiten die u daarover maakt. Ik hoop dat u die ook aan ons zult communiceren zodat we er samen over kunnen waken dat die EPC's in de toekomst op een goede manier kunnen gebeuren. U zei zelf dat het belang van EPC's toeneemt en nog zal blijven toenemen. Het bepaalt de waarde van een woning, dat gaf u zelf ook aan. Daarom moeten we absoluut rechtszekerheid geven aan kopers en verkopers.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw De Knop, één op de vijftien energiedeskundigen werd intussen gecontroleerd. Ik vind dat toch een hoog cijfer. Ik zou het verwelkomen indien er fiscaal even intensief zou worden gecontroleerd.

De interieurarchitecten zouden worden ingezet voor de toegang tot de EPB-verslaggeving, niet de EPC-verslaggeving. Voor de EPC-verslaggeving verstrengen we zelfs. We voeren een centraal examen in waarvoor men moet slagen om de job te kunnen uitoefenen. Wie geschorst wordt, zal ook opnieuw het examen moeten afleggen om die markt opnieuw te mogen betreden. We zullen zelfs, ongeacht waar u uw opleiding hebt genoten, een examen organiseren om toegang te krijgen tot die EPC-markt.

De heer Peter Reekmans: Minister, EPC wordt strenger en EPB gemakkelijker. Daarnet vergat ik te zeggen wat mevrouw De Knop aanhaalde. U zei dat er voor de interieurarchitecten een extra vak is bij gekomen, ik denk bouwfysica. Maar weet u hoeveel uur per week dat is? Dat is één uur per week. Minister, dat is eigenlijk een blamage voor al die anderen die wel veel intensiever hebben moeten studeren voor die job van energieverlaggever. Uiteindelijk laten we de interieurarchitecten toe met een uurtje bouwfysica per week. Dan zullen ze dat ook wel kunnen. Minister, ik ben het daar niet mee eens. Misschien kunnen we binnenkort de aannemer zelf het laten doen. Als hij een halfuurtje per week bijstudeert, krijgt hij ook zijn diploma.

Minister, u maakt een catastrofale fout door vandaag het niveau van de verslaggevers die daarop moeten toezien, omlaag te trekken. Ik heb geen bezwaar tegen de kunde van

interieurarchitecten. Zij kunnen prachtige interieurs ontwerpen. Maar EPB is niet iets voor interieurarchitecten. Zij zijn bezig met stoffen, verven, kleuren en meubels, niet met energiebesparingen, laat staan met energie-efficiëntie.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Ik wil iedereen danken voor het boeiende debat en voor het harde werk in de commissie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1144/6*)

– *De artikelen 1 tot en met 30 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.59 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 18.19 uur.*

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, wat betreft de adviesorganen

– 1186 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed, wat betreft de adviesorganen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sabbe heeft het woord. Hij is niet aanwezig.

De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, collega's, met betrekking tot het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed heeft mijn fractie de volgende korte bemerking.

De taken van de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (VLACORO) worden gedeeltelijk overgenomen door de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening (SARO) en

gedeeltelijk door het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO). Als fractie kunnen wij de vereenvoudiging van de procedures door het vermijden van een dubbele advisering toejuichen, en mijn fractie zal dit ontwerp van decreet dan ook steunen.

Wij willen toch nog de volgende kanttekening plaatsen. Het gaat om een vereenvoudiging van de adviesprocedure, maar hoe zullen de bezwaren van de burgers nu gekanaliseerd worden? Daar heeft men niet aan gedacht, daar is voorlopig geen oplossing voor. De Vlaamse Regering moet erover waken dat meer efficiënte procedures er niet toe leiden dat de burger monddood wordt gemaakt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega Vereeck, ik heb uw opmerkingen goed gehoord. Minister Muylers heeft me gevraagd om zijn ontwerpen hier vandaag te behartigen.

U vraagt wat er gebeurt met de bezwaren van de burgers. Als ik het goed voorheb, is het niet de bedoeling dat er iets aan verandert en dat de burger nog altijd zijn bezwaar kan indienen. Het wordt uiteraard door de bevoegde raad behandeld. Er verandert dus niets voor de burger en hij heeft voldoende garantie dat zijn bezwaren effectief worden behandeld.

De heer Lode Vereeck: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1186/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 14 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 17 december 1997 betreffende de rustpensioenen, toegekend aan de vastbenoemde en tot de stage toegelaten personeelsleden van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, en betreffende de overlevingspensioenen, toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden

– 1184 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 17 december 1997 betreffende de rustpensioenen, toegekend aan de vastbenoemde en tot de stage toegelaten personeelsleden van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, en betreffende de overlevingspensioenen, toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1184/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de medewerking van de lokale overheden bij de toepassing van sommige bepalingen van dat decreet betreft

– 1236 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de medewerking van de lokale overheden bij de toepassing van sommige bepalingen van dat decreet betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Malderen heeft het woord. Hij is niet aanwezig.

De heer Hendrickx heeft het woord. Hij is niet aanwezig.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1236/1)

– *De artikelen 1 tot en met 6 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 – 1239 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Loor heeft het woord. Hij is niet aanwezig.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, ik kon in de commissie niet aanwezig zijn omdat ik in een andere commissie actief was. Ik wil een paar bedenkingen formuleren.

Het gaat hoe dan ook, terecht of niet, een klein beetje over de versoepeling van de taalwetgeving. Het ontwerp van decreet voert de functionele taalkennis in. Verder geeft het ontwerp carte blanche aan de regering. We moeten dus vertrouwen hebben in de regering. Het monopolie van Selor – selectie en oriëntatie van overheidspersoneel – om taalexamen af te nemen, wordt doorbroken. De Vlaamse Regering zal de instanties aanduiden die dat nu ook kunnen doen. Op zich is dat geen probleem, maar het blijft een delegatie aan de regering.

We gaan ons bij de stemming onthouden zoals we in de commissie hebben gedaan. Dit ontwerp van decreet is er gekomen op basis van onder meer de richtlijnen van de Europese Commissie. De Europese Commissie houdt zich al lang bezig met het taalbeleid van de lid-en/of deelstaten van de EU. Als ze dat beleid nu ook kan bepalen, dan moeten we daar even bij stilstaan. We mogen er toch van uitgaan dat het taalbeleid – in bestuurlijke zaken, gerechtelijke of andere – een exclusieve bevoegdheid is en blijft van de lidstaten en/of deelstaten. Zo zou het toch moeten zijn. Ik vind het een gevaarlijke evolutie als internationale instanties, in dit geval Europa, een taalbeleid gaan opleggen aan de lidstaten. Daarom gaan wij ons onthouden bij de stemming.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Zeker het eerste aspect is aan bod gekomen in de commissie. Ik heb daar ook al bevestigd, mijnheer Van Hauthem, dat wij de hand zullen houden aan de kwaliteitsvereisten. Het is niet de bedoeling om die te laten dalen.

Uw tweede bedenking moet ik nuanceren. De Europese Commissie bemoeit zich niet met de inhoudelijke kant van onze taalvereisten. De Europese Commissie zegt alleen dat we het in het kader van het vrij verkeer van personen niet kunnen maken dat mensen in België casu quo Vlaanderen alleen maar bewijs van hun taalkennis kunnen leveren aan de hand van een examen van Selor.

De concrete aanleiding was een Nederlander die over een attest beschikte en in Vlaanderen wou solliciteren. Hij wou bewijzen dat hij over voldoende taalkennis beschikte zonder nog eens bij Selor te moeten gaan. Daar gaat het over. Het gaat niet over de aanpassing van inhoudelijke vereisten. Taalkennis blijft natuurlijk vereist voor opsteller. De Europese Commissie bemoeit zich met het vrije verkeer van personen, en die hinderpaal belet niet dat wij onze taalwetgeving inhoudelijk overeind houden.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik ga u niet tegenspreken. Het geval dat u aanhaalt, was onder meer de aanleiding voor dit ontwerp van decreet. Dat klopt natuurlijk, dat is een beetje absurd. We hadden misschien zelf al kunnen beslissen om de regelgeving aan te passen. Mijn algemene bedenking was – u was zonet misschien nog niet aanwezig – dat steeds meer internationale instanties zich gaan bezighouden met de wijze waarop wij ons taalbeleid organiseren.

Ik zeg het nog eens. Met wat in dit ontwerp van decreet staat, is op zich niets mis. Er wordt in feite aan een paar anomalieën verholpen – terecht.

We hebben echter ook al andere dingen meegemaakt, bijvoorbeeld met de taalvereisten voor sociale woningen en dergelijke meer. Europa heeft ons op de vingers getikt en we dienden de regelgeving die we op dat vlak hadden uitgewerkt, opnieuw aan te passen. We zouden het zelf moeten kunnen doen, maar ik vind het op zich in het algemeen geen goede evolutie wanneer steeds meer internationale instanties zich in het licht van het vrije verkeer van personen, goederen en diensten ook met de taalpolitiek van lidstaten, en in dit geval van deelstaten, gaan bezighouden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1239/1)

– *De artikelen 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed – 1240 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2**Algemene bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Volcem heeft het woord. Zij is niet aanwezig.

De heer Martens heeft het woord. Hij is niet aanwezig.

De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, dit ontwerp van decreet maakt een einde aan de administratieve versnippering van de bevoegdheid voor onroerend erfgoed over vier entiteiten. Wij staan daar achter. Het is een vereenvoudiging, het is helder. Dat er komaf wordt gemaakt met de mogelijkheid dat het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) een eigen vermogen opbouwt, is de logica zelf. VIOE heeft daar in de praktijk trouwens ook nooit gebruik van gemaakt. We staan hier dus voor 100 procent achter.

De voorzitter: De heer Caron had het woord gevraagd, maar hij is niet aanwezig.

Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, ik heb niets toe te voegen aan de bespreking in de commissie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1240/1)

– *De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de beroepsmogelijkheden – 1250 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de beroepsmogelijkheden.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Volcem heeft het woord gevraagd, maar zij is afwezig.

De heer Martens heeft het woord gevraagd, maar hij is afwezig.

De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, het komt erop neer dat enkel nog de leidende ambtenaar of zijn vervanger – deze mogelijkheid werd bij amendement toegevoegd – beroep kan aantekenen. Een van de bedoelingen is dat dit in de toekomst meer geüniformiseerd gebeurt dan in het verleden en dat als de administratie in beroep gaat, er geen verschil is in aanpak tussen bijvoorbeeld de provincies of tussen de verschillende diensten onderling. Als men in beroep gaat, moet men dat weloverwogen doen en op een heel uniforme manier. Ook hier staan wij uiteraard achter.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Voorzitter, zowel de heer Van den Heuvel als ikzelf hebben deze problematiek in het verleden al aangekaart. Het betreft een soort willekeur over de provinciegrenzen heen inzake het aangaan van een beroep. We zijn dan ook bijzonder verheugd dat dit ontwerp van decreet hieraan remedieert. Meer nog, we gaan zelfs een stap verder, want de betrokken ambtenaar die alsnog beroep indient, zal een integrale afweging moeten maken en zal over de beleidsdomeinen heen moeten kijken of zijn beroep wel opweegt tegen de totaliteit van de inhoud van het dossier. Dat is al een eerste stap in de richting van een geïntegreerd Vlaams advies. Dit is dus een hele stap vooruit. Dit ontwerp van decreet geeft perfect gevolg aan de aanbevelingen die geformuleerd werden in de commissie-Sauwens en in de commissie-Berx.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik ben blij dat de heer Ceyskens aanhaalt dat dit maar een eerste stap is, dat is ook onze bemerking. We steunen dit ontwerp omdat het natuurlijk een stap in de goede richting is en dat kunnen we enkel toejuichen. We zijn er ook van overtuigd dat het maar een eerste stap is omdat het op zich nog altijd heel eigenaardig blijft dat eender wie in een administratie een beroep kan instellen tegen andere ambtenaren.

In die optiek zijn er een aantal amendementen ingediend, onder meer door Open Vld, die spijtig genoeg niet werden goedgekeurd. Daarin staat dat in de toekomst de beroepsmogelijkheid van de leidende ambtenaar beperkt zal worden tot legaliteitsaspecten. Zo zou ook het hoofd van de dienst, de leidende ambtenaar, niet langer de mogelijkheid hebben om beroep aan te tekenen.

Als ambtenaren hun huiswerk doen, waar we toch van uitgaan, is het niet noodzakelijk dat een andere ambtenaar beroep kan aantekenen tegen een beslissing van een van zijn collega's. Als ze nu beter worden betaald door minister Bourgeois, is dat een reden te meer ervoor te zorgen dat dit niet meer nodig is. Ik hoop dat we binnenkort een voorstel van de meerderheid zullen zien om de verdere vereenvoudiging door te voeren.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik vervang minister Muylers in deze kwestie. (*Opmerkingen van de heer Ivan Sabbe*)

Dit snijdt geen hout. Het sectoraal akkoord heeft daar niets mee te maken. Het gaat hier niet over beroepen tegen beslissingen van ambtenaren, het gaat over beroepen tegen beslissingen van gemeentebesturen. Het is een eerste stap in de versnelling van de investeringen. Het is heel belangrijk dat dit gebeurt omdat je zo tot uniformiteit komt in de behandeling van de beroepen. Nu zijn er verschillende ambtenaren, gedecentraliseerd en verspreid over het terrein, die elk op eigen gronden, eigen afwegingen en eigen motieven beroepen aantekenen. Nu komt dat uit één hand. Er komt ook een meer algemene afweging voor die stap wordt gezet.

Het is een eerste stap om te komen tot een versnelling van de investeringen. Er zijn belangrijke beslissingen genomen om minder stappen te hebben. Nu is het een drietrapsraket in plaats van een van elf trappen. We maken gestaag werk van het versnellen van investeringen. Dat is een belangrijke stap vooruit.

De heer Ivan Sabbe: Minister, u deelt dus niet mijn mening als u zegt dat we nog verder moeten gaan en dat we moeten zorgen dat die beroepsmogelijkheid, behalve voor legaliteitsaspecten, volledig moet wegvallen, ook voor leidende ambtenaren.

Minister Geert Bourgeois: Dat is niet de zin van dit ontwerp van decreet. In het decreet Ruimtelijke Ordening staat de legaliteitstoets niet. Daar staat ook de toets goede ruimtelijke ordening. Dat is de zin.

De heer Ivan Sabbe: U zegt dus dat u die stap ...

Minister Geert Bourgeois: Ik zeg u wat in de parlementaire bespreking in de commissie is gezegd. Het gaat over de goede ruimtelijke ordening. De leidend ambtenaar, of bij afwezigheid zijn gedelegeerde, moet nog altijd beroep kunnen aantekenen. Dat is altijd zo geweest. Niemand stelt dit in vraag. Het legaliteitsbeginsel alleen formuleren is niet aan de orde. Een algemene afweging kan er precies mee te maken hebben dat een besluit van een lokale overheid in strijd is met andere belangen, en dat kan in positieve zin worden omgebogen.

De heer Ivan Sabbe: Minister, uw antwoord is niet zo duidelijk. De ambtenaar op het gemeentelijk niveau bereidt de beslissingen van het schepencollege voor, en dat is de laatste beslissingsinstantie. We gaan ervan uit dat dit voldoende is en dat de toets is gebeurd, en dat een beroep voor een aspect van ruimtelijke ordening niet meer mogelijk moet zijn.

De heer Wilfried Vandaele: We hebben ervoor gekozen om het in de toekomst mogelijk te maken dat het Vlaamse niveau in beroep gaat tegen een beslissing van een ander niveau. Dat moet kunnen. Het amendement van mevrouw Van Volcem had het over de vraag of er geen onderscheid moest worden gemaakt tussen gemeenten die ontvoegd zijn op het vlak van ruimtelijke ordening en gemeenten die dat niet zijn. In de commissie antwoordde de minister dat daar nu al mogelijkheden voor bestaan in de codex, en dat de minister werkt aan een uitvoeringsbesluit om dat verder te verfijnen. In de commissie is om die reden het amendement van mevrouw Van Volcem weggestemd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1250/4*)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 3. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1250/5)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 4 en 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van de dames Kathleen Helsen, Kathleen Deckx en Vera Celis, de heer Paul Delva en de dames Fatma Pehlivan, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn betreffende het inschrijvingsrecht – 1042 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 13

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de dames Kathleen Helsen, Kathleen Deckx en Vera Celis, de heer Paul Delva en de dames Fatma Pehlivan, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn betreffende het inschrijvingsrecht.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, collega's, wij hebben tijdens verschillende commissiebijeenkomsten het voorstel van decreet besproken. Wij hebben ook hoorzittingen georganiseerd en rekening gehouden met de opmerkingen die daar zijn verwoord. Er zijn adviezen aan de Raad van State en de Vlaamse onderwijsraad (VLOR) gevraagd, en die zijn ernstig doorgenomen. Op basis daarvan is de tekst aangepast. Wij zijn ervan overtuigd dat dit voorstel van decreet de instrumenten bevat die wij ter beschikking van de lokale overlegplatformen (LOP's) stellen om de inschrijving van leerlingen in de toekomst op een goede manier te regelen. Ik wil nu niet op het dossier ingaan. Het is een zeer complexe, technische materie. In de commissie zijn wij op die elementen ingegaan. Misschien is het nu het moment om vragen en opmerkingen aan bod te laten komen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, collega's, het verwondert mij dat er geen verslaggeving is geagendeerd over dit toch vrij belangrijke voorstel van decreet.

De voorzitter: Mevrouw, ik heb vandaag laten navragen of iemand verslag zou uitbrengen. Wij hebben daartoe alle moeite van de wereld gedaan. Mevrouw Meuleman heb ik aan de lijn gekregen, en zij heeft mij gezegd dat zij geen verslag zou uitbrengen. Mevrouw Brusseel heb ik proberen te contacteren, maar dat is mij niet gelukt. In toepassing van het reglement wordt er geen verslag geagendeerd als niemand op voorhand een verslag vraagt.

Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik formuleer het anders: ik ben erg verwonderd dat de verslaggevers niet hebben aangekondigd of hebben gevraagd om hier verslag uit te brengen. Want zowel Open Vld als Groen! hebben tijdens de commissiebijeenkomsten bijzonder veel bezwaren geuit. De gang van zaken was tegen hun zin, want de meerderheid had geen oren naar hun opmerkingen. Ik zal er nog op terugkomen. Het verwondert mij dus dat er geen verslag wordt uitgebracht. Ik zou er daarom misschien wat uitgebreider kunnen op ingaan. Weest u echter gerust: ik zal niet langer spreken dan de mij toegemeten tijd van een half uur.

Ik zal mij beperken tot een bespreking van de algemene principes van het voorstel. Mevrouw Helsen zegt dat het een vrij technisch decreet is. Op het eerste gezicht is dat wel zo. Maar het is wel een decreet waarin fundamentele keuzes worden gemaakt. Het zijn niet de keuzes van mijn fractie. Ik kom daar nog op terug.

Ik schets even de voorgeschiedenis. Hoe is dit voorstel van decreet tot stand gekomen? Naar aanleiding van twee actualiteitsdebatten heeft het Vlaams Parlement in twee moties vragen tot de Vlaamse Regering gericht. Ik zal ze even voorlezen.

In de actualiteitsmotie over de capaciteitsproblemen in Antwerpen en Brussel vraagt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering: “1° dat er op korte termijn een stabiele regeling voor de aanmeldings- en inschrijvingsproblematiek zal worden uitgewerkt waarbij er een onderscheid wordt gemaakt tussen Brussel en Vlaanderen; 2° dat via de grondige evaluatie van het GOK-decreet (Gelijke-onderwijskansendecreet) de impact ervan op het verkrijgen van de sociale mix in de scholen kan nagegaan worden; 3° dat er een regeling komt waardoor de Nederlandstalige kinderen absolute zekerheid krijgen dat ze ingeschreven kunnen worden in een Nederlandstalige school in Brussel.” Het voorliggende voorstel van decreet verwezenlijkt niets van wat in deze actualiteitsmotie wordt gevraagd. Ik leg nog uit waarom.

In een tweede actualiteitsmotie staat opnieuw dat er een evaluatie van het GOK-decreet en van het aanmeldings- en inschrijvingsbeleid moet komen. Op basis daarvan moeten aanpassingen gebeuren en moet erover worden gewaakt dat scholen een weerspiegeling zijn van de lokale omgeving en waar mogelijk de sociale mix zo goed mogelijk realiseren.

Op basis daarvan kwam in de pers en werd ons voorgesteld dat minister Smet een ontwerp van decreet zou uitwerken. Tot onze verbazing werd geen ontwerp van decreet maar een voorstel van decreet ingediend door alle meerderheidspartijen. Dat verbaasde ons. Wat ons niet verbaasde, is dat daardoor op het eerste zicht de verplichting van de regering om een advies te vragen bij de Raad van State, de Vlor en andere instanties kon worden omzeild.

De meerderheidspartijen hebben dat advies wel ingewonnen. Op basis van die adviezen is het eerste voorstel van decreet vrij grondig veranderd. Het eerste voorstel van decreet was op zijn zachtst gezegd kunst- en vliegwerk.

Het tweede voorstel, het amendement, is in onze ogen nog altijd kunst- en vliegwerk. Het bereikt niet de doelstellingen die de motie naar voren heeft gebracht. Via het Inschrijvingsdecreet wilde men de capaciteitsproblematiek oplossen. Die problematiek kan via het Inschrijvingsdecreet niet worden opgelost. Daarvoor is alleen een sterke scholenbouw nodig. In het Inschrijvingsdecreet wordt ook geen rekening gehouden met de demografische groei, zeker in Antwerpen en Brussel. Het gaat daar volledig aan voorbij. Het voorstel van decreet kent nobele doelstellingen maar die worden evenmin bereikt.

Een eerste uitgangspunt, namelijk dat wordt gestreefd naar optimale leer- en ontwikkelingskansen voor elk kind, is uiteraard een principe dat buiten kijf staat. Wie zou daar nu tegen zijn? Maar ons principe is dat dit moet gelden voor alle kinderen. Door het voorstel van decreet worden er voorrangregels en ordeningscriteria ingeschreven waardoor niet alle kinderen nog optimale leer- en ontwikkelingskansen krijgen. Niet alle kinderen zullen nog naar de school kunnen gaan die hun ouders voor hen kiezen.

Een tweede doelstelling die wordt nagestreefd, is de sociale cohesie. Dat is uiteraard even lovenswaardig. Alleen kan het voor ons niet door de beugel dat men daarbij het bevorderen van de sociale mix in de scholen voorstelt als het enige zaligmakende en noodzakelijke middel om deze doelstelling te bereiken. Indien men immers met sociale cohesie de cohesie binnen onze maatschappij bedoelt, dan zijn daartoe andere middelen vereist die niet louter een kwestie zijn van kwantiteit maar vooral een kwestie van kwaliteit van het onderwijs dat in deze scholen wordt aangeboden.

In dit voorstel van decreet wordt nogal eens een mengeling gemaakt van sociale mix en sociale cohesie. Men zegt ook dat de scholen een afspiegeling moeten zijn van de buurt waarin men woont. Dat zijn tegenstrijdige begrippen. Door de sociale mix wordt die school niet meer de afspiegeling van de buurt waarin men woont. Men is tegen de zwarte scholen maar wanneer die school nu eenmaal de afspiegeling is van die buurt, dan moet men geen kinderen van elders importeren om een sociale mix te krijgen. Men heeft dat ooit geprobeerd in de Verenigde Staten. Men is daar zelfs zo ver gegaan dat er bussen werden ingelegd. In dit voorstel van decreet wordt dat niet naar voren geschoven maar de heer Yüksel heeft dit ook eens in de plenaire vergadering voorgesteld. Die verplichte sociale mix is mislukt in de Verenigde Staten. Sociale mix en sociale cohesie hebben niets met elkaar te maken.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Van Steenberge, in het voorstel van decreet staat dat in buurten waar een bepaalde sociale mix waar wij spontaan aan denken, niet aanwezig is, het niet de bedoeling is dat de scholen die dan absoluut realiseren. Wij bieden de scholen en de LOP-gebieden (lokaal overlegplatform) instrumenten aan om zelf te bepalen hoe zijn hun schoolpopulatie aansturen. Wanneer zij oordelen dat zij voorrang geven aan kinderen uit de buurt, dan kan dat perfect. Dat is geen enkel probleem. Er staat zelfs in de memorie van toelichting dat dit niet in alle scholen kan, gekoppeld aan de buurt, aan de eigenheid, aan het pedagogische projecten en de pedagogische methodes die de scholen gebruiken, bijvoorbeeld in het buitengewoon onderwijs. Dat staat allemaal in die memorie van toelichting. Wat u nu zegt, is niet wat wij in het voorstel van decreet bedoelen. Dat is niet de opdracht die wij opleggen.

Natuurlijk, indien de scholen of de LOP-gebieden daarvoor kiezen, dan is dat een lokale optie, maar het voorstel van decreet legt dat niet op. Dat is niet de doelstelling die wij zo expliciet naar voren schuiven.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Helsen, uw memorie van toelichting is niet volledig compatibel met uw voorstel van decreet.

Mevrouw Kathleen Helsen: Wel wat de uitgangspunten betreft.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ja, maar ik denk dat er nog heel veel water naar de zee zal vloeien voor iemand duidelijk kan zeggen wat er nu precies in het voorstel van decreet staat. Dat is nog een kritiekpunt: u hebt het over transparantie en duidelijkheid, maar ik hoor nu al dat diverse scholen beginnen te steigeren. Zij weten niet wat ze moeten doen. Ze weten niet wat precies wordt verplicht en wat niet. Sommige dingen worden wel verplicht. In Antwerpen en in Brussel ...

Mevrouw Kathleen Helsen: Er is een verschil tussen een decreettekst en een toelichting bij een voorstel van decreet, dat stelt hoe dat voorstel in de praktijk op het terrein moet worden uitgevoerd. Pas wanneer wij als parlement duidelijk maken welke decreettekst we finaal goedkeuren, kan de communicatie ten gronde ten overstaan van de sector in alle transparantie en eenvoud gebeuren. Wie het voorstel van decreet leest, kan dat op een eenvoudige manier overbrengen, via een aangepaste communicatie. Dat gebeurt niet aan de hand van deze decreettekst: daar hebt u gelijk in. Met een aangepaste communicatie is het echter perfect mogelijk om aan de sector uit te leggen welke de mogelijkheden zijn van dit voorstel van decreet. Ik ben het ermee eens dat dit wel moet gebeuren.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik zal daar straks nog eens op terugkomen. De communicatie van sommige meerderheidspartijen met betrekking tot wat er in het voorstel staat, is hypocriet. De heer De Wever is nu bezig aan zijn ronde. Toen hij daarmee is begonnen, in Wilrijk, hebben ouders opgemerkt dat ze hun kind niet meer konden inschrijven in de school van hun keuze. Hij heeft toen geantwoord te vinden dat ouders nu opnieuw die keuze moeten krijgen. Hij heeft gesteld te vinden dat het inschrijvingsbeleid zoals dat in Antwerpen gebeurt, niet juist is. De keuzevrijheid moest primeren, zodat stadsvlucht wordt

vermeden en we geen overvolle witte scholen krijgen in Edegem. Dat staat haaks op het voorstel dat nu mee wordt ondertekend door twee dames van de N-VA.

Dat bedoel ik als ik het heb over de communicatie over het voorstel van decreet. Het is leuk om in de kranten te zeggen dat men niet zo hard van stapel zal lopen. Vandaag stond er opnieuw een groot artikel in De Standaard waarin wordt gesteld dat men dat perfect kan uitleggen. Nu moet u het mij eens uitleggen. We zijn twee à drie maanden met dit voorstel bezig geweest in de commissie. Ik heb het zelf vier of vijf keer gelezen, en telkens opnieuw moest ik vragen hoe de vork nu in de steel zat. Ben ik de stomme trien? Ik denk het niet, hoor. En dat wilt u allemaal op een eenvoudige wijze uitleggen aan de ouders en de scholen?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik moet mevrouw Van Steenberge bijtreden: dit is inderdaad al bijzonder complex voor ons. Ik merk dat er zelfs in de media een discussie wordt gevoerd tussen de technici die dit zullen moeten uitvoeren, namelijk onder meer de voorzitters van de LOP's en de schepenen. Het is, denk ik, wel de bedoeling dat die mensen de decreettekst kunnen interpreteren en toepassen. Mevrouw Helsen, als ik zie dat er daar al discussie is, dan vrees ik dat er inderdaad nog heel wat interpretatieproblemen zullen rijzen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik wil mevrouw Helsen bijtreden. Mevrouw Van Steenberge, u bent het die in de commissie, toen bepaalde oppositiepartijen ons hebben gewezen op de complexiteit, hebt gezegd dat u dit al meermaals had moeten instuderen en dat u het perfect zou kunnen uitleggen aan de ouders. Ik denk inderdaad dat mensen die gewoon zijn met wetteksten te werken, dit perfect zullen kunnen lezen. We zullen de minister ook vragen ervoor te zorgen dat dit werkstuk heel goed wordt vertaald ten behoeve van de scholen, zodat ook de mensen die niet gewend zijn om wetteksten te lezen, daarmee kunnen werken. We zijn er zeer gerust in dat dit zal lukken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mevrouw Van Steenberge, u geeft aan dat de toestand in Antwerpen inderdaad om een vrije keuze van de ouders vraagt. Iedereen is het erover eens dat die vrije keuze in de mate van het mogelijke moet worden gegarandeerd. Waarom is er echter zeer intens aan dit voorstel van decreet gewerkt? Omdat die ideale toestand en die absolute keuze in die grootsteden, en specifiek in Antwerpen, momenteel niet kunnen worden gegarandeerd.

We hebben dan alle opties lijn per lijn en letter per letter met elkaar vergeleken. Nu zullen we enorm veel tijd en energie moeten investeren om dit ten aanzien van het werkveld correct te vertalen. De keuzevrijheid van de ouders is nog steeds prioritair. De toestand in Antwerpen biedt ons echter niet de kans dit optimaal in te vullen.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik vind dat in verband met dit voorstel van decreet heel wat mist wordt gespuid. De mensen die geen lid zijn van de commissie, vragen zich waarschijnlijk af waarover het hier eigenlijk gaat.

Het voorstel van decreet bevat heel wat technische details waar ik niet dieper op zal ingaan. Ik snap een gedeelte van de technische uitwerking ook niet. Mevrouw Van Steenberge heeft echter een essentieel punt aangeraakt. In de verantwoording staat de doelstelling omschreven: de realisatie van een sociale mix. Dat staat er met zoveel woorden in. We kunnen daar voor of tegen zijn, maar we moeten niet beweren dat het niet in de tekst staat.

Daarnaast creëert dit voorstel van decreet ook een duidelijk beleidsinstrument om de sociale mix tot stand te brengen. Dat is omwille van de technische bepalingen soms moeilijk te detecteren. Er wordt echter in de mogelijkheid van een dubbele contingentering voorzien. Elke school moet laten weten hoeveel GOK-leerlingen en niet-GOK-leerlingen ze wil.

Jammer genoeg valt dit in de grote steden vaak samen met autochtonen en allochtonen. We moeten het zeggen zoals het is.

Die verklaringen van de scholen worden dan het onderwerp van een discussie in het LOP. Het LOP zal dan beslissen hoe die verhoudingen er moeten uitzien. Een constructivistisch ingrijpen is, met andere woorden, mogelijk. Die maatregel wordt niet door de Vlaamse Regering opgelegd: de aansturing gebeurt door de LOP's.

De scholen verliezen effectief een gedeelte van hun actieve recruiteringsvrijheid. Omwille van het 'first come, first served'-principe waren ze al een gedeelte van die vrijheid kwijt. Nu zullen ze nog meer verliezen. Het is mogelijk hier goede argumenten voor te geven. De indieners mogen echter niet verbergen dat dit het geval is.

Mevrouw Kathleen Helsen: Het voorstel van decreet reikt instrumenten aan die kunnen worden gebruikt om een sociale mix tot stand te brengen. Het voorstel van decreet legt echter niet de verplichting op die sociale mix te realiseren indien die leerlingen zich niet voor een inschrijving komen aanmelden.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik ben blij dat mevrouw Helsen mijn punt heeft hardgemaakt. Na haar twee zinnen begrijpt niemand er nog iets van.

De situatie in Antwerpen vraagt om een regeling. Het probleem is dat dit voorstel van decreet zich niet tot Antwerpen beperkt. Het wordt ingevoerd voor alle steden en gemeenten waar een LOP actief is. Waar er geen problemen zijn, zullen problemen worden gecreëerd. Waar er een probleem is, zijn de betrokkenen tegen dit voorstel van decreet gekant. De Antwerpse schepen Voorhamme heeft verklaard dat dit een stalinistische en van bovenaf opgelegde maatregel is. Hij gaat hier niet mee akkoord. Hierop heeft minister Smet verklaard dat het voorstel van decreet niet van hem afkomstig is. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

In dat geval is de krant weer verkeerd. Dit is echter typisch de hier gehanteerde werkwijze. Minister Smet heeft de pen vastgehouden. Telkens als ik mevrouw Deckx een vraag om verduidelijking stelde, moest de minister of een van zijn medewerkers me uitleggen hoe het zat. De indieners waren daar niet toe in staat.

Mevrouw Vera Celis: Volgens mevrouw Van Steenberge geldt dit voor elk LOP. Dit is een veralgemening. Dit voorstel van decreet is er voor de drie grootsteden waar een capaciteitsprobleem is vastgesteld. Aangezien er in de Kempen geen capaciteitsprobleem is, is dit voorstel van decreet in de Kempen niet van toepassing. Het hoeft daar niet eens uit de schuif te worden gehaald.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Blijkbaar maken we nu decreten die niet moeten worden toegepast. Wat is dat nu?

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Van Steenberge, als u het verslag erop naleest, dan kunt u perfect zien wie er antwoorden heeft gegeven. Ik zie daar toch wel regelmatig de namen van de indieners vermeld staan.

Mevrouw Celis zegt net dat wij instrumenten aanreiken om daar waar zich problemen stellen, op een goede manier de zaken op te lossen. Ik heb ook u altijd horen pleiten voor het wegwerken van de wachtrijen aan de schoolpoorten. U vond dat dat probleem moest worden opgelost. Dat heb ik altijd begrepen. Met dit voorstel van decreet bieden wij de mogelijkheid om die wachtrijen aan de schoolpoorten weg te werken. Ik begrijp niet waarom u daar tegen bent.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik ben allereerst voor de vrije schoolkeuze. Ik ga niet zomaar kritiek geven zonder zelf een voorstel te lanceren. Wij zijn voor de absolute keuzevrijheid van ouders om hun kinderen te sturen naar de scholen die zij willen. Dat kan momenteel niet. Als de school vol zit, zijn er nu ordeningscriteria opgelegd waarbij een modaal Vlaams kind met een moeder die enigszins een opleiding heeft genoten, een kind dat een nakomertje is of geen broers of zussen heeft, absoluut niet dezelfde mogelijkheden heeft

als al degenen die voorrang krijgen. Dat is geen gelijke behandeling. U pleit zo voor een gelijke behandeling, maar in onze ogen is dat geen gelijke behandeling.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mevrouw Van Steenberge, ik wil u ook een vraag stellen. U hebt het over de vrije schoolkeuze van de ouders. Daar kan ik inkomen. Mijn vraag is: voor welke ouders? Alleen voor blanke ouders? Is het dat wat u bedoelt? Laten we, zoals de heer Bouckaert heeft gezegd, het probleem misschien bij de naam noemen: autochtonen en allochtonen. Veel allochtone ouders hebben die vrije schoolkeuze niet. Door dit voorstel van decreet zouden ze die wel kunnen hebben.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: De enige keuze moet volgens de meerderheid worden gemaakt in Brussel en Antwerpen. De problematiek in Brussel en in Antwerpen wordt niet opgelost. We hebben te maken met een demografische groei en we hebben een capaciteitsproblematiek, die ook met dit voorstel van decreet niet wordt opgelost. Men gaat uit van de capaciteit die er nu is. Het is trouwens de heer Van Der Taelen die altijd spreekt over de explosieve groei in Brussel. Dat probleem wordt niet opgelost! Dat is precies het grote probleem. Los dit eerst op en bouw scholen!

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Van Steenberge, u spreekt over het oplossen van het capaciteitsprobleem. Ik denk niet dat wij ooit hebben gezegd dat wij met dit voorstel van decreet extra capaciteit zouden creëren. Integendeel, de minister heeft daarvoor heel wat geld uitgetrokken en taskforces geïnstalleerd. Hij volgt dat probleem op de voet op en heeft er ook al oplossingen aan gegeven. Dit voorstel van decreet dient om de problemen van kampeertoestanden aan de schoolpoorten te voorkomen. Daarvoor zijn hier de nodige instrumenten opgenomen.

Als u zegt dat de leden van de meerderheid niet hebben gewerkt aan dat voorstel van decreet en ook niet konden antwoorden op vragen, dan vergaloppeert u zich serieus. We hebben er met zijn allen enorm aan gewerkt. We ontkennen niet dat op bepaalde vlakken technische medewerkers van de minister absoluut ondersteuning hebben geboden. Dat is ook raadzaam als je aan een dergelijk werkstuk begint. Ik vind wel dat u blijkbaar na de kritiek die uit Antwerpen is gekomen, het geweer van schouder verandert. Ik lees in het verslag: “Hoe dan ook meent het lid” – en het gaat over u – “dat het voorstel van decreet, of het amendement, een hele verbetering van de bestaande situatie inhoudt.” Wel, ik meen dat vandaag niet meer uit uw woorden te kunnen opmaken.

Mevrouw Van Steenberge, in het belang van alle schoolgaande kinderen in Vlaanderen, wil ik u vragen om dit vandaag niet in het belachelijke te trekken maar het voorstel van decreet een kans te geven en ook de mensen op het veld een kans te geven om hiermee om te gaan en de vruchten ervan te plukken. (*Applaus bij sp.a*)

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Wat betreft het schrijven van het voorstel van decreet, heb ik gezegd dat minister Smet, die in de pers zegt dat hij er niet de hand in heeft, wel degelijk meegeschreven heeft. Dat heb ik willen aantonen.

Ten tweede heb ik in de commissie gezegd dat ik constructief wou meewerken aan de verbering van een voorstel van decreet waar ik niet achter stond. Dat staat ook in het verslag. Ik ben geen voorstander van dit voorstel van decreet, maar als het er dan toch moet komen, heb ik graag dat een decreet op iets trekt – ik ben jurist, ik kom niet uit het middenveld van het onderwijs. Wij als decreetgever moeten degelijke voorstellen van decreet afleveren, en dit was geen degelijk voorstel van decreet.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik wil mevrouw Deckx bijtreden. Wat u nu doet, mevrouw Van Steenberge, is intellectueel oneerlijk. Wij verschillen grondig van mening, maar ik heb u gewaardeerd om uw dossierkennis, uw intellectuele eerlijkheid en de manier waarop u te

werk gaat in de commissie. Ik heb ook kritiek op het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht, maar nu bent u absoluut oneerlijk bezig.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Iedereen mag het verslag lezen.

Mevrouw Irina De Knop: Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Meuleman. Ik ben hier niet om de meerderheid te verdedigen. Zoals u weet, mevrouw Van Steenberge, was ik samen met mijn fractie zowat de grootste tegenstander van dit voorstel van decreet. Maar u maakt hier wel een bocht van 180 graden. Op ogenblikken dat ik de situatie en de werkwijze heb aangekaart, hebt u verschillende keren gezegd dat wat voorlag, volgens u duidelijk begrijpbaar was. Ik meen dat u van mening bent veranderd, en dat is uw volste recht, maar uw houding vandaag klopt niet met uw houding in de commissie.

Waar ik u wel gelijk in moet geven, is dat dit voorstel van decreet het capaciteitsprobleem helemaal niet oplost. Ik hoor een aantal leden van de meerderheid – zowel mevrouw Deckx als mevrouw Helsen – zeggen dat ze de wachtrijen aan scholen willen aanpakken. Prima, collega's. U zult ze onzichtbaar maken. Proficiat daarvoor. Maar zijn de wachtrijen weg? Helemaal niet. Men zal gewoon op een onzichtbare wijze ouders een andere plaats voor hun kind toewijzen. Ik vind het schandalig dat in de pers en in dit parlement wordt gezegd dat de wachtrijen zullen worden weggewerkt. Schandalig! (*Applaus bij Open Vld en LDD*)

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Wat de werkwijze betreft, heb ik gezegd dat de meerderheid niets verkeerd deed. Op inhoudelijk vlak heb ik van bij het begin gezegd dat ik niet akkoord ging met het voorstel van decreet, maar dat ik constructief wou meewerken om het te verbeteren, want het komt er toch. En daar kon u zich moeilijk bij neerleggen, mevrouw De Knop, dat ze niet luisteren naar de oppositie. U zegt dat u meer tijd wilt en het voorstel meer wilt kunnen bespreken. Parlementaire democratie bestaat hier niet. Het is meerderheid tegen oppositie. Leg er u bij neer dat u niet meer tot de meerderheid behoort.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb er geen weet van, mevrouw Van Steenberge, dat ik zou hebben verklaard dat wij niets met dit voorstel van decreet te maken hebben. Ik heb in de commissie gezegd dat het voorstel van decreet in overleg met de regering is gemaakt. Ik heb niet verklaard dat het niet van ons zou zijn. Ik heb dat ook nergens gelezen. Ik heb niet de gewoonte om mijn verantwoordelijkheid te ontlopen.

Deze meerderheid heeft ook nooit gezegd dat wij met dit voorstel van decreet de capaciteitsproblemen in de steden gaan oplossen. Dat is nooit beweerd. Ik vind het opnieuw bijzonder ontgoochelend, onder andere van mevrouw De Knop, dat men doet alsof wij de wachtrijen wegwerken. In de commissie waren meerderheid en oppositie het erover eens dat de fysieke wachtrijen weg moesten. De fysieke wachtrijen in de straat wegwerken, mevrouw De Knop. Ik raad u aan om eens na te lezen wat partijgenoten van u daarover in Brussel allemaal hebben verteld in het verleden. Zij wilden zo'n systeem. Een beetje eerlijkheid is hier dus wel op zijn plaats.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Tijdens het actualiteitsdebat was het ons zo voorgesteld dat er maatregelen zouden worden genomen voor de capaciteitsproblematiek. Ik ging ervan uit dat de problemen in Antwerpen en Brussel zouden worden opgelost, maar die zijn met dit voorstel van decreet niet opgelost. Is het jullie ambitie niet, tot daaraan toe. Maar buiten Antwerpen en Brussel zijn er geen aanmeldings- of inschrijvingsproblemen, dus jullie anticiperen nu al op een probleem dat zich niet zal voordoen. Daar gaan dus bijkomende problemen gecreëerd worden. Wij verschillen van mening, zoals we over 99 procent van de zaken van mening verschillen.

Een evaluatie van het GOK-decreet is er niet gekomen. Het wordt verschillende keren gevraagd in die motie. Het voorstel van Inschrijvingsdecreet gaat voort op het GOK-decreet. Alle criteria blijven behouden, behalve de niet-thuistaal Nederlands. De evaluatie is er niet. Ik

heb dat al een aantal keren aangehaald, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie. Het staat decretaal verankerd dat die evaluatie er om de drie jaar, en zeker na negen jaar, moet komen. We zijn nu tien jaar verder, en die evaluatie is er niet.

Dat is niet alleen in dit dossier het geval. Deze ochtend hebben we ook al gesproken over de evaluatie van de lerarenopleiding die er nog moet komen. Men voert altijd maar wijzigingen door zonder de bestaande systemen, zoals inschrijvings- en aanmeldingssystemen, te evalueren. Men doet gewoon verder. Men zou toch eerst de bestaande systemen moeten evalueren, vooraleer men een grondige hervorming doorvoert.

De kwaliteit van het onderwijs wordt niet gegarandeerd. Nochtans is dat een belangrijk punt. De kwaliteit van het onderwijs is primordiaal. Dat, en niet het nastreven van een sociale mix, moet als eerste punt op de agenda staan. Over de transparantie en de duidelijkheid heb ik het al gehad.

Men heeft in het decreet een aantal voorstellen opgenomen, maar daar staan geen financiële middelen tegenover. In de krant wordt ook gezegd dat men een callcenter wil invoeren in het secundair onderwijs. Daar zal men een aantal medewerkers voor nodig hebben, in Antwerpen alleen al 100. Er worden in het decreet echter geen financiële middelen uitgetrokken. Dan moet men dat idee ook niet opperen.

Er wordt volledig afgestapt van de school onder de kerktoren. Daar wordt soms wat smalend over gedaan, maar niet door mij. Een buurtschool of de school onder de kerktoren is voor vele ouders vrij belangrijk. Door dat voorstel van decreet komt dat toch wel op de tocht te staan. Men heeft een campusregeling, een voorrangregeling uitgewerkt. Als men de lagere school heeft doorlopen in een school waar ook een secundaire school aan verbonden is, heeft men voorrang om in die secundaire school in te schrijven. Dat betekent dat het zesde leerjaar op de tocht staat in de plattelandsscholen die niet verbonden zijn aan een secundaire school. Ouders die hun kind willen inschrijven in de school van hun keuze, zullen hun kind al in het zesde leerjaar naar de basisschool van die secundaire school laten gaan. Op die manier heeft hun kind namelijk voorrang. De plattelandsscholen vrezen dat er een vlucht zal zijn uit de zesde leerjaren en dat de scholen onder de kerktoren zullen worden misdeeld.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Van Steenberge, over die campusgedachte hebben we inderdaad van mening gewisseld. De meerderheid heeft besloten dat we die moeten behouden omdat ze belangrijk is. Wat u zegt, zou kunnen gebeuren. We moeten dat opvolgen. Wij hebben die campusgedachte overeind gehouden omdat het logisch is dat kinderen die een lagere school hebben doorlopen, samen met hun vriendjes naar de bovenbouw van diezelfde school kunnen gaan. Wij vinden het veel moeilijker om te zeggen dat die wel en die niet mag, dan nieuwkomers te weigeren. Daarom hebben wij aan die gedachte vastgehouden.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Van Steenberge, de campusgedachte is als een mogelijkheid opgenomen in het decreet, maar het is aan de LOP's en de scholen om erover te oordelen of ze dat willen toepassen. We hebben toch wel een sleutel ingebouwd in het decreet door heel duidelijk te formuleren dat het LOP Basisonderwijs een gunstig advies moet geven bij meerderheid van de onderwijspartners. Dat is niet niets. Eigenlijk hebben de basisscholen een enorme sleutel bij het decreet. Het is geen verplichting, maar een mogelijkheid.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Maar, mevrouw Helsen, de basisschool van mijn dochter is niet verbonden aan een LOP.

Mevrouw Kathleen Helsen: Dan zijn ze helemaal vrij.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Maar mijn dochter zal wel naar een secundaire school in Aalst moeten gaan. Die zijn wel verbonden aan een LOP. Alle secundaire scholen zijn in Aalst. In Erpe-Mere is er geen secundaire school. Mijn dochter zal in het zesde leerjaar dus naar Aalst moeten verhuizen, want anders maakt ze weinig kans.

De heer Boudewijn Bouckaert: Wat mevrouw Helsen zegt over de campusgedachte klopt. Dat staat zo in het decreet. De overgang van lager naar secundair onderwijs wordt niet verplicht opgelegd bij de LOP's. Daarvoor is een dubbele meerderheid nodig binnen de LOP's. Dat zie ik niet zo snel gebeuren. Maar als het gebeurt, zal het niet goed zijn. Er was een striemende kritiek in het advies van de Vlor, onder andere van mevrouw Van Hecke, u allen welbekend: als je de campusgedachte invoert, zullen de mensen hun lagere school beginnen te kiezen in functie van de middelbare school die ermee verbonden is. Dat zou kunnen leiden tot verkeerde keuzes. Daardoor zou de buurtschool in de verdrukking kunnen komen. De campusgedachte zit er nog altijd voor een deel in en kan ingevoerd worden. Dat zal toch een beperkt negatief effect hebben.

Mevrouw Irina De Knop: Ik ga akkoord met de tegenstanders van de campusgedachte. Weliswaar moet daar nu een gezamenlijk akkoord of advies over zijn, maar daarmee is het probleem dat mevrouw Van Steenberge en de heer Bouckaert hier schetsen, niet opgelost.

Ik betreur ook dat de ene voorrangsregel wel wordt overgelaten aan een LOP, terwijl de andere voorrangsregel centralistisch wordt bepaald. Als je een decreet maakt, betracht dan tenminste een eenduidigheid in de regelgeving. Je moet hetzelfde doen voor kinderen van het personeel. Dat had je ook moeten laten beslissen door het LOP. Dat stelt Open Vld voor: probeer zo weinig mogelijk voorrangsregels centralistisch op te leggen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw De Knop, wij willen absoluut niet overal een LOP oprichten. Wij pleiten voor de autonomie van de scholen. De schooldirecteuren weten nog heel goed waarmee ze bezig zijn. Zij hebben een pedagogisch project dat zij helemaal niet kunnen uitvoeren als zij zich aan al die voorrangsregels moeten onderwerpen. Alles overlaten aan de LOP's is echter ook een vrij centralistische idee, mevrouw De Knop. Het is dan zagezegd per regio en per LOP-gebied, maar voor mij komt dat op hetzelfde neer.

Wij vonden uiteraard de gedachte dat het Nederlandstalig karakter van Brussel moet gevrijwaard blijven heel goed. Maar door de 55 procentregel als tweede voorrangs criterium naar voren te schuiven, terwijl 'broers en zussen' het eerste criterium blijft, zal er in de praktijk van de 55 procentregel weinig in huis komen. Wij pleiten voor een 100 procent-regel voor de Nederlandstalige kinderen, maar in de praktijk komt dat niet neer op 100 procent Nederlandstalige scholen in Brussel. Dat bestaat niet. Er zijn niet genoeg Nederlandstalige kinderen meer in Brussel om aan 100 procent Nederlandstalige scholen te komen. Wij pleiten dus niet voor louter Nederlandstalige scholen in Brussel. De plaatsen moeten opgevuld worden. Wij pleiten wel voor een voorrangsregel voor alle Nederlandstalige kinderen die zich aanbieden in een Nederlandstalige school.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik ben blij dat we hierover kunnen discussiëren. Wij hebben binnen de meerderheid een lange weg afgelegd voor wat betreft de bescherming van de Nederlandstalige kinderen in Brussel. Een aantal jaren geleden was dat bijna onbespreekbaar. Wij hebben een paar jaren geleden een eerste doorbraak geforceerd. Wij borduren daarop voort. Ik ben gevoelig voor wat u zegt. Maar u weet natuurlijk even goed als ik: indien u pleit voor een 100 procent voorrang voor Nederlandstalige kinderen, zult u een concentratie creëren van Nederlandstalige kinderen in een beperkt aantal scholen en zult u de weinige Nederlandstalige kinderen die er vandaag nog zijn in de vele tientallen andere scholen in Brussel, daar weghalen. Ik ken die argumentatie. Ik praat daar heel regelmatig met heel veel mensen over. Ik vind het belangrijk dat elk Nederlandstalig kind in Brussel of elk Nederlandstalig kind buiten Brussel dat een plaats zoekt in een Vlaamse school in Brussel terecht kan, zo mogelijk in een school van zijn of haar keuze of misschien van een tweede of derde keuze. Dat moet de bedoeling zijn. Ik zie geen meer sluitende oplossing dan deze die vandaag voorligt. Behalve wat u daar voorstelt. Maar daar ben ik om een andere reden geen voorstander van.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer Delva, u weet toch ook dat met de regeling die er nu is niet alle Nederlandstalige kinderen een plaats hebben in de Nederlandstalige scholen in Brussel. Door de voorrangsregel voor broers en zussen zullen Vlaamse kinderen geen voorrang hebben in de school van hun keuze. Het is nu eenmaal een demografisch gegeven dat bepaalde groepen meer broers en zussen hebben. Spijtig genoeg zijn onze Vlaamse kinderen in de minderheid in Brussel. We zullen hierover wellicht van mening blijven verschillen.

De heer Paul Delva: De gedachte dat Nederlandstalige kinderen in hun school van keuze binnen zullen geraken via een of andere voorrangsmechanisme, is fout. U weet zeer goed wat de wachtrijen zijn in bijvoorbeeld het Sint-Jan Berchmanscollege. Zelfs al gaat men in die school naar 100 procent, dan nog zal er voor al die kinderen geen plaats zijn. Het gaat niet op.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Het is wel een betere aanzet.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik hoor mevrouw Van Steenberge zeggen dat er op dit moment Nederlandstalige kinderen in Brussel zouden zijn die, als ze dat wensen, geen plaats zouden hebben in het Brussels onderwijs. Dat klopt niet. Ik heb geen weet van Nederlandstalige kinderen, van wie een van de ouders thuis Nederlands spreekt, die geen plaats zouden vinden in het Brussels onderwijs. U beweert dat. Dan weet u blijkbaar meer dan ik of dan alle onderwijsadministraties, zowel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschap als de andere scholen.

Alle kinderen die naar het Nederlandstalig onderwijs willen gaan en die thuis Nederlands spreken, kunnen dat op dit moment nog altijd.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mij is het anders gezegd. Ik zal het nagaan en als ik iemand vind, dan zal ik het u laten weten.

Minister Pascal Smet: Ik kan u zeggen dat er kranten op zoek zijn geweest naar mensen maar ze niet hebben gevonden.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik heb andere krantenartikels gezien. Ik lees waarschijnlijk Griekse kranten.

Dit zijn een paar punten van kritiek die ik geef op het voorstel van decreet zoals het nu voorligt. Mevrouw Deckx, nog eens voor de duidelijkheid en zoals ik ook al in de commissie heb gezegd: wij delen het volledige voorstel van decreet en de standpunten erachter niet. De hoofdreden waarom onze fractie het niet zal goedkeuren, is nog altijd dat wij een absolute keuzevrijheid van ouders willen.

Vanmorgen heeft professor Aelterman tijdens de hoorzitting nog eens gezegd dat ouders voor hun kinderen een school kiezen, en geen richting of type. Dat is voor hen heel belangrijk. Als ouders hun kinderen niet kunnen sturen naar een school die zij wensen, dan zijn ze enorm ontgoocheld. Ik vind dat een zwaar probleem. Ik vind dat alle ouders de keuze moeten hebben om hun kind te sturen naar de school die ze wensen. Met dit voorstel van decreet zien wij dat niet meer gebeuren. We zien dat er in centrumsteden, waar er nu nog geen capaciteitsprobleem is maar wel al een beperkt aantal plaatsen, problemen zullen worden gecreëerd die er niet zijn voor bepaalde kinderen.

Voor ons moet ook de autonomie van de scholen worden opgewaardeerd. De schoolbesturen worden nu bijna niet betrokken. Tot nu toe zijn er scholen die volgens een pedagogisch project – waar ik blijf achterstaan – bepaalde inschrijvingen doen of niet doen. Als men voor een pedagogisch project kiest, dan moet men er bewust voor kiezen en naar die school kunnen gaan. Dat dan een voorrangsregeling geldt voor kinderen die in feite niet achter dat pedagogisch project staan, kan er bij mij niet in. Ik begrijp dat niet goed.

De schoolpoortkeuze is dus heel belangrijk. Ouders willen dat dit blijft kunnen. We zien regelmatig dat ouders in Antwerpen echt boos zijn vanwege de bestaande regeling. Trouwens, Antwerpen heeft nu al zijn vierde regeling van aanmelding. Ook zijn ze niet goed

gezind met het voorstel van decreet, want het gaat om weer een ander systeem dat wordt opgelegd. Wat duidelijkheid en transparantie betreft, kan dat tellen.

Door de inschrijvings- of aanmeldingsprocedure in Antwerpen is er een stadsvlucht ontstaan. Ouders wensen die sociale mix helemaal niet. Ze sturen hun kinderen nu naar een randgemeente omdat daar een school is die beter aanleunt bij de keuze die ze wensen.

Wat zal het resultaat zijn? Ik geef een voorbeeld. Eliasje wordt volgend jaar drie jaar en mag naar school. Hij is een nakomer, zijn broers en zussen zijn ouder en gaan niet meer naar die school. Hij woont in een centrumstad. Zijn ouders willen hem inschrijven in een school van hun keuze. Zijn ouders werken niet in die school. Hij is ook geen GOK-leerling want zijn moeder heeft een diploma secundair onderwijs. Volgens al die criteria zal Elias achteraan staan voor een inschrijving en eventueel met wat geluk in de school van zijn keuze terecht kunnen. Dat wensen wij niet. Wij vrezen daarvoor met dit Inschrijvingsdecreet.

Mevrouw Irina De Knop: Mevrouw Van Steenberge, bij wat u wilt realiseren, zal geen enkel voorstel van decreet kunnen helpen. U maakt heel wat omwegen, maar dit is wat u wilt: de ouders die een exclusief witte school willen, moeten die absoluut kunnen krijgen. U zegt: “Als ik voor mijn kind een school wil zonder enige allochtoon, dan moet dat kunnen.” Daarvoor pas ik. Dat wil niet zeggen dat ik het helemaal eens ben met het voorstel van decreet. Maar uw maatschappijmodel is totaal niet het mijne. U wilt de zwarte opsluiten in de steden en de rand aan de witte geven. Of u wilt een wit getto creëren in de stad. Dat is wat u wilt. Zeg dat dan ook.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw De Knop, ik zeg net dat dit het effect is van het huidige inschrijvings- en aanmeldingssysteem in Antwerpen. Het is het effect! Ik woon niet in Antwerpen, hoor. Ik stuur mijn kind niet naar Antwerpen. Dat is niet op mij van toepassing. Het ligt aan al die ouders ...

Mevrouw Irina De Knop: U zegt wel: om plaats te hebben in die stad of die school, moeten de allochtonen maar wijken zodat wij Nederlandstaligen meer kans maken om binnen te geraken. Dat zegt u toch wel!

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Als die allochtonen Nederlandstalig zijn, mevrouw De Knop, dan heb ik daar geen probleem mee. Het gaat over het Nederlandstalige karakter. U maakt een onderscheid op basis van kleur, ik niet hoor. Ik spreek over Vlamingen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Bovendien vind ik dit voorstel van decreet zeer hypocriet. Ik zou van alle Open Vld-mandatarissen van heel het land eens willen weten waar hun kinderen ingeschreven zijn, in welke scholen of topscholen, in welke internaten, internaten blijven buiten schot want dat is in overtal. Ik vind het voorstel van decreet vrij hypocriet.

Mevrouw Irina De Knop: Spreek voor uw eigen partij en laat anderen voor hun partij spreken.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Maar ik spreek voor mijn partij. Ik wil die keuzevrijheid behouden. Ik ben eerlijk, ik zeg dat ik de keuzevrijheid wil behouden voor de ouders.

Mevrouw De Knop, ik heb uw reflectienota gelezen. Ik was er blij mee. Dat was nogal een wending. Wat u in de commissie zei, staat helemaal niet in de nota. In de commissie hebt u doen uitschijnen dat u het voorstel van decreet niet ver genoeg gaand vond, dat het overal moest worden ingevoerd. Nu zegt u enkel dat de criteria van broers en zussen behouden moeten blijven en dat we de rest moeten overlaten aan de lokale overlegplatformen (LOP's). Dat is toch een kering in uw redenering. Het is wellicht een voortschrijdend inzicht. Ik kan dat alleen maar toejuichen.

De heer De Wever zegt dat er in Antwerpen een probleem is. Er is een stadsvlucht, iedereen schrijft zijn kinderen in in de rand. De N-VA wil het omgekeerde zien, de ouders in Antwerpen moeten de keuzevrijheid van school hebben.

Mijn partij stemt zoals we het zeggen. We zullen tegen dit voorstel van decreet stemmen. Andere partijen zeggen: luister naar mijn woorden maar kijk niet naar mijn daden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Collega's, ik kon het niet laten om al vanop mijn bank te reageren.

Zoals mevrouw Van Steenberge zei, heeft de Open Vld-fractie een reflectienota ingediend op dit voorstel van decreet. We zijn het er inderdaad absoluut niet mee eens. We zijn het voor een groot gedeelte inhoudelijk niet eens met de tekst, maar we zijn het vooral niet eens met de manier waarop de meerderheid in de commissie te werk ging. Er zijn bijvoorbeeld dertien stukken in dit dossier. Dat doet vermoeden dat deze nieuwe inschrijvingsmethode voor de scholen niet echt zonder slag of stoot vandaag in de plenaire vergadering is beland.

Dit is een kroniek van een heel lange lijdensweg, en bij momenten was die hallucinant te noemen. Eerst ontweek met name de Vlaamse Regering enkele overleg- en adviesverplichtingen door het decreet door parlementsleden te laten indienen. De Raad van State tikte de meerderheid daarvoor hard op de vingers. Het is onder druk van een aantal oppositiepartijen en van het onderwijsveld dat een aantal belangrijke aanpassingen dienden te worden gedaan. Vervolgens werd een amendement gewoon door een compleet nieuw voorstel vervangen. Daarna kwam er zelfs op de dag van de stemmingen in de commissie, nochtans na het zomerreces en dus na heel wat tijd om daarover te reflecteren, te elfder ure nog een volledige reeks amendementen van de meerderheidspartijen.

Ik ben hier nog niet zo heel lang, maar ik dacht toch: dit is 'du jamais vu'. De slinkse manier waarop meerderheidspartijen deze nieuwe inschrijvingsregeling voor scholen willen goedkeuren, is voor Open Vld onaanvaardbaar.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw De Knop, mag ik u even iets vragen? U hebt samen met Groen! een reeks amendementen ingediend, dan ingetrokken en daarna weer ingediend onder een andere vorm, ik meen op dezelfde dag dat de amendementen van de meerderheid werden ingediend. Wat is dan het verschil in werkwijze? U hebt toch ook een heel reces de tijd gehad?

Mevrouw Irina De Knop: Uiteraard. Het klopt dat ook wij na het reces een aantal aanpassingen hebben gedaan, maar wij zijn in dezen niet de initiatiefnemers, wij hebben getracht om via een aantal amendementen de zaak recht te trekken. Ik vind trouwens dat uw vergelijking helemaal niet opgaat.

In ieder geval is de manier waarop de meerderheidspartijen deze nieuwe inschrijvingsregeling voor scholen willen goedkeuren, voor ons onaanvaardbaar en absoluut niet goed te keuren. Zoals u daarnet zelf zei, mevrouw Van Steenberge, getuigt het wat mij betreft van bedenkelijk kunst- en vliegwerk met als enig resultaat dat het systeem van het inschrijvingsrecht in het voorstel van decreet vandaag nog altijd niet voldoet.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw De Knop, ik kreeg graag wat meer uitleg van u. U zegt dat de parlementsleden dit op een slinkse manier binnengebracht en behandeld hebben.

Mevrouw Irina De Knop: Ik heb dit misschien inderdaad niet goed uitgelegd. Wat ik daarmee bedoel, betreft de manier waarop het decreet werd binnengebracht, met name via een voorstel van decreet en niet via een ontwerp van decreet. Dat noem ik slinks.

Mevrouw Kathleen Helsen: U hebt dus moeite met parlementaire initiatieven?

Mevrouw Irina De Knop: Ik heb er moeite mee, mevrouw, dat u op deze manier met een decreet dat u – zoals u zelf hebt gezegd – met de hulp van het kabinet hebt geschreven, een aantal adviezen trachtte te ontlopen. Die adviezen zijn er achteraf dan wel gekomen op vraag van de commissieleden.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw De Knop, wij hebben van in het begin het advies van de Raad van State en van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) gevraagd. We hebben dat van in het begin gezegd en we hebben dat ook gedaan. Ik heb geen enkel probleem met parlementaire initiatieven. Het verbaast me dat u daar als parlements lid problemen mee hebt. Ik vind het ook niet onlogisch dat parlementsleden dat in overleg doen met een minister die, als wij dit goedkeuren, verantwoordelijk is voor de uitvoering van dit decreet. Ik vind het niet onlogisch dat parlementsleden de minister daarbij betrekken.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik zou me willen aansluiten bij mevrouw Helsen. Het lijkt me toch wel heel eigenaardig dat parlementsleden andere parlementsleden het recht ontzeggen om een voorstel van decreet in te dienen, een voorstel van decreet dat door de parlementsleden op politiek vlak heel grondig overlegd werd en waarbij inderdaad technische ondersteuning werd geboden door een kabinet of door medewerkers. Ik meen dat dit een logische zaak is.

U beweert dat we daarmee de Raad van State en de Vlor wilden omzeilen, dat is helemaal niet waar. Daarbij komt dat we door het feit dat ze adviezen hebben geleverd die wij heel grondig hebben bekeken, het aanvankelijk ingediende decreet heel grondig hebben bijgestuurd. Ik meen dat ons toch absoluut niet kwalijk kan worden genomen dat we rekening houden met wat de Raad van State zegt en dat we rekening houden met wat de Vlor zegt. Het zou ons vandaag toch wel heel kwalijk worden genomen als we dat niet hadden gedaan. Ik begrijp uw werkwijze eerlijk gezegd ook niet.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mevrouw Deckx, u mag de oppositie ook wat krediet geven. Het was de bedoeling het voorstel van decreet er zo snel mogelijk door te jagen. Dan zijn wij gelukkig alert geweest. We hebben ervoor gezorgd dat we iets grondiger konden werken. Eigenlijk was het de bedoeling om dat voorstel van decreet te laten goedkeuren en te laten ingaan op september 2011. Dat is twee maanden geleden, niet te vergeten. Dat was de bedoeling, maar gelukkig hebben wij daar een stokje voor gestoken. Ik steek daarvoor een pluim op onze hoed.

Mevrouw Vera Celis: Ik wil het ook graag hebben over het kunst- en vliegwerk. Als ik zie hoeveel dagen en uren er denkwerk en overleg is geweest om tot dit voorstel van decreet te komen, dan geloof ik niet dat je van kunst- en vliegwerk kunt spreken.

Mevrouw De Knop, ik zit hier nog niet zo lang. Een van de eerste zaken die ik heb gedaan, is het bestuderen van de begrippenlijst en hoe je initiatieven kunt nemen in het parlement. Een voorstel van decreet is perfect legaal. Ik zie dus niet wat er mis is.

Mevrouw Meuleman, u zegt dat de oppositie er verdienste aan had door er een stokje voor te steken. Ik ben blij dat u dat zegt, want dat is toch een teken dat er goed wordt geluisterd naar de oppositie.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik was niet van plan om al te spreken, maar als ik mevrouw Meuleman hoor, dan ben ik daartoe wel verplicht omwille van de intellectuele eerlijkheid van het verslag. Mevrouw Meuleman, ik betreur dat u geen verslag hebt gegeven van een zo belangrijk voorstel van decreet. Mocht u dat wel hebben gedaan, dan zou u weten dat het ingaat op 1 september 2012, en niet op 1 september 2011, en dan zou u die pluim niet op uw hoed steken. Ik vraag u uitdrukkelijk om pagina 14 van het verslag eens te lezen. Daar staat wie daarover het eerst en het sterkst heeft gesproken.

Het heeft me moeite gekost om de minister er op dat ogenblik van te overtuigen dat het decreet niet kon ingaan op 1 september 2011, maar ten vroegste op 1 september 2012. Het siert de minister dat hij mij is gevolgd. Voor de eerlijkheid van het verslag heb ik graag dat de zaken juist worden geciteerd.

Een zaak is overduidelijk, er zal niet meer worden gekampeerd aan schoolpoorten. Daar staan alle partijen achter. Dit is een technisch heel moeilijk voorstel van decreet. Het is inhoudelijk bijzonder belangrijk en emotioneel gevoelig. Dat heeft de discussie al duidelijk gemaakt. Er zijn hoorzittingen geweest, er was een advies van de Raad van State, er was een advies van de Vlor. Mevrouw Deckx heeft gelijk: mocht daar geen rekening mee gehouden zijn, dan was er schande en harde taal gesproken, en zeer terecht.

Er is nu wel rekening mee gehouden, maar hebben we nu een ideaal decreet? Eerlijk gezegd, ik vrees van niet. Maar als de oppositie een voorstel van decreet had moeten maken, dan waren we niet dagen, maar nog jaren bezig. (*Applaus bij CD&V en de N-VA*)

Ik ben niet beschaamd te zeggen dat er misschien nog verbeteringen mogelijk zijn. Misschien is dat zo. Ik heb nog vragen bij dit voorstel van decreet. Is de telefooncentrale de ideale oplossing om daarmee te werken? Ik heb daar vragen bij. Moeten we dat nog aanpassen? Het duurt nog een jaar voor het voorstel van decreet ingaat. Nu kunnen we ernstig werken aan de voorbereiding. We kunnen nu zorgen voor een goede communicatie met de scholen. Moet er nog worden bijgestuurd? Zou dat zo'n schande zijn voor zo'n technisch moeilijk voorstel van decreet? Voor mij persoonlijk niet.

Ik geef een ander voorbeeld. Tot de laatste dag van oktober van het schooljaar waarop de inschrijving betrekking heeft, kunnen leerlingen nog steeds worden verplicht van school te veranderen. Welnu, dat vind ik persoonlijk minder gelukkig. Die eventueel vrijgekomen plaatsen als gevolg van de volgorde die moet worden gerespecteerd, dat mag geen twee maanden duren.

Aanpassingen moeten nog mogelijk zijn. Indien wij samen vaststellen dat er problemen opduiken en dat er aanpassingen nodig zijn, dan zullen wij daar de juridische ruimte voor hebben. Is dat een schande? Ik denk het niet. Ik had op dat punt ook graag de mening van u gekend, minister.

De bezorgdheid van mevrouw Van Steenberge over de plattelandsscholen is ook de mijne. De commissievoorzitter heeft terecht gewezen op de grote nuanceringen die in de tekst zijn aangebracht. Als we na een jaar of twee zouden merken dat in de tekst een aantal vergissingen zitten, dan moeten wij het decreet aanpassen. Graag vernam ik uw mening over mij suggesties.

Mevrouw Irina De Knop: Ik hoor hier zeggen dat er hoorzittingen zijn georganiseerd en dat naar de oppositie is geluisterd. Mag ik erop wijzen dat het amendement dat het eerste voorstel verving, er is gekomen vooraleer de hoorzitting begon? Ik herinner mij dat de mensen die aanwezig waren, de tekst maar heel kort vooraf hebben kunnen inkijken. Het is er dus compleet over om te ontkennen dat men kunst- en vliegwerk heeft afgeleverd.

Mijnheer De Meyer, u zegt dat fouten of manco's in het decreet achteraf nog kunnen worden aangepast. Zou het dan niet beter zijn geweest om wat meer tijd te nemen om de zaak grondiger te bekijken? En zou het ook niet beter zijn geweest om met een ontwerp van decreet te werken, zodat de minister met alle onderwijsactoren vooraf – en niet nadien – had kunnen overleggen? Als wij met voorstellen van decreet willen werken, dan moeten wij dat in alle commissies voor alle belangrijke onderwerpen doen. Dan zullen wij de werking van het parlement herwaarderen. Onze voorzitter zal daar bijzonder gelukkig mee zijn. Maar u moet toch toegeven dat dit voor dergelijk belangrijke onderwerpen erg ongebruikelijk is.

Dat was het punt dat ik wou maken toen ik het over kunst- en vliegwerk had. Als het resultaat misschien niet perfect is – u zei het zelf –, dan vrees ik dat dit komt omdat u te snel hebt willen handelen. Dat is wat wij de hele tijd in de commissie hebben aangeklaagd. Het is juist dat er een decretale regeling moest komen. Maar wij hadden echt nog wel een aantal maanden om dat van de eerste keer goed te doen.

Het onderwijsveld stuurt signalen uit dat schooldirecties met de daver op het lijf zitten om een fout te begaan wegens de complexiteit van het voorliggende systeem. Het decreet zou de basis moeten vormen van een zeer duidelijke regelgeving inzake inschrijvingsprocedures, maar het heeft het tegenovergestelde effect. Wij hebben dat ook de afgelopen dagen en weken kunnen vernemen. Het zorgt voor heel wat onzekerheid in scholen, maar vooral ook bij ouders. Ik vrees daarom dat vooral kansarme ouders en ouders van kinderen met zorgnoden de dupe zullen worden. Kansrijke ouders zullen immers wel naar het journaal kijken of een kwaliteitskrant lezen, en weten wat hen te doen staat.

Onze fractie pleit dus voor een eenvoudigere en eenvormige inschrijvingsprocedure voor alle scholen, met een onderscheid tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs. De inschrijvingsprocedure moet een middel zijn om inschrijvingen te regelen, niet om een algemeen capaciteitsprobleem in de regio op te lossen. U zegt dat ook niet, maar u zegt wel dat u wachtrijen wilt wegwerken. Zo creëert u de indruk dat u aan de capaciteit wilt sleutelen, of toch de capaciteitsproblemen onzichtbaar wilt maken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw De Knop, wanneer mensen van de meerderheid of ikzelf iets zeggen, is het misschien wel aangewezen om te luisteren. We hebben het over fysieke wachtrijen. Mag ik u erop wijzen dat een belangrijke persoon van uw partij – ik neem aan dat hij nog belangrijk is in uw partij – in het verleden herhaaldelijk zelf heeft gepleit om dat te doen? U weet wie ik bedoel, want u hebt nog voor hem gewerkt.

Mevrouw Irina De Knop: U laat echt geen kans onbenut om mij daaraan te herinneren. Ik denk dat dit irrelevant is.

Natuurlijk willen wij die wachtrijen wegwerken. U hebt echter op verschillende momenten de indruk gegeven dat u daardoor ook iets doet aan de capaciteit, en dat is helemaal niet het geval. Wij vragen dan ook dat die scholenbouw uw eerste prioriteit en zorg zou zijn. Het is nog niet zo lang geleden, minister, dat ik heb geprobeerd u ervan te overtuigen dat indien u het capaciteitsprobleem, onder andere in Brussel, niet aanpakt, u dat morgen zult moeten doen in de randgemeenten. U hebt daarop geantwoord dat dit een gedeelde verantwoordelijkheid was. Eigenlijk wilt u iets doen aan de scholenbouw maar dan in elk geval voor Brussel met de handrem op. Wij herhalen dan ook in onze reflectienota dat als u iets wilt doen aan de wachtrijen voor de scholen, u de scholenbouw moet aanpakken.

Minister Pascal Smet: Mevrouw De Knop, ik weet niet welke definitie u hebt van een handrem. Wanneer wij dit jaar 22 miljoen euro investeren vanuit de Vlaamse Gemeenschap in bijkomende scholenbouw in Brussel, dan kunt u moeilijk zeggen dat we dat doen met de handrem op. Tenzij u een heel eigenaardige definitie van handrem hebt.

Mevrouw Irina De Knop: Ik vrees dat dit onvoldoende zal zijn. Ik vind het goed dat dit gebeurt maar wanneer we zien welke demografische evolutie op ons afkomt, vrees ik dat dit niet zal volstaan. U zult verwijzen naar de verantwoordelijkheden van het Franstalige onderwijs in Brussel. U zult echter de impact daarvan op de Rand zien, en daar is het wel uw volledige bevoegdheid.

Het is de bedoeling van dit voorstel van decreet om via de inschrijvingsprocedure de sociale mix en de sociale cohesie te bevorderen. Het zou een afspiegeling moeten zijn van de populatie van de buurt.

De Vlaamse meerderheid mist in dit voorstel van decreet de kans om een betere sociale mix in de scholen in heel Vlaanderen te bewerkstelligen. Het systeem van dubbele contingentering die evenredigheid moet brengen tussen leerlingen uit een sterk milieu en leerlingen uit een zogenaamde zwak milieu, geldt vandaag enkel voor scholen in LOP-gebieden. De Vlor is van mening dat het beter was geweest om die evenredigheid in elke school verplicht te maken. Wij willen ons daarbij aansluiten. Daarmee pleiten wij niet voor

een ingewikkelde inschrijvingsprocedure in elke school. Wanneer u echter het systeem van de dubbele contingentering hanteert waarbij duidelijk vooraf wordt bepaald dat een school moet plaatsmaken voor sociaal sterke en sociaal zwakke leerlingen, dan zou u kunnen bewerkstelligen dat elke school daar aandacht voor heeft en niet enkel scholen die een capaciteitsprobleem hebben. Dan zou u voor een deel kunnen ondervangen wat er nu gebeurt, met name dat er mensen naar de Rand gaan om aan het probleem te ontsnappen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw De Knop, ik begrijp u niet als ik uw houding in dit dossier vergelijk met een andere houding die u vaak aanneemt waarbij u het heel belangrijk vindt dat de overheid niet te veel oplegt. Hier vraagt u dat wij voor heel Vlaanderen een aantal zaken opleggen, zelfs waar dat niet nodig is en er geen problemen zijn. Wij maken het in dit voorstel van decreet mogelijk dat daar waar men voor dit systeem wil kiezen, men dat ook kan doen. Daar waar er geen problemen zijn, willen wij niets opleggen. Ik vind het heel gek dat u vanuit Open Vld de vraag stelt om de vrijheid te beperken.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Mevrouw De Knop, ik vind de redenering die u nu ontwikkelt, wat eigenaardig. U pleit ervoor zo'n regeling en zo'n mix door te voeren in heel Vlaanderen, terwijl uw partijgenote, mevrouw Coolsaet, in de Antwerpse gemeenteraad eigenlijk het tegenovergestelde bepleit. Zij pleit er zelfs voor om de voorrangsregelingen die nu in de steden bestaan, terug te schroeven en af te schaffen.

Mevrouw Irina De Knop: U moet het ene los van het andere zien. Het systeem dat de Vlor uitdenkt, is nieuw. Dat is het systeem van die dubbele contingentering, dat deels wordt overgenomen. Daarbij gaat men eigenlijk afbakenen hoeveel plaats er is voor GOK-leerlingen en voor niet-GOK-leerlingen, voor sociaal sterkeren en voor sociaal zwakkeren. Wat mensen echter verkeerd zien, is dat dit een absolute muur zou zijn tussen het ene en het andere. Ik geef het voorbeeld van een gemeente in de rand rond Gent, waar alleen maar 'Vlamingen' wonen, om het zo maar even te zeggen. Ook als een school daar het systeem van die dubbele contingentering toepast en het potje van die 'Vlamingen' vol zit, en er onvoldoende mensen uit een GOK-milieu zijn, dan kan die school dat gewoon aanvullen. Op zich is dat dus niet zo moeilijk. Het gaat er gewoon om dat de meerderheid kiest voor een systeem om de sociale mix te bevorderen, maar dat wel enkel wil doen waar er een capaciteitsprobleem is. Waarom? Als u de sociale mix dan toch zo belangrijk vindt, waarom maakt u daar dan geen basisprincipe van, zodat elke school daarvan doordrongen is? In elke school moet er plaats zijn voor zowel de ene als de andere groep.

Ik wijs u erop dat dit niet alleen mijn pleidooi is, maar ook het pleidooi van de Vlor en van het LOP in Gent. Dit is niet zomaar mijn individueel standpunt, en dit hoeft niets haaks te staan op het feit dat we voor de rest pleiten voor zo veel mogelijk autonomie voor scholen. Voor mij is dit een basisprincipe, zoals het basisprincipe van de vrije schoolkeuze.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw De Knop, u geeft hier een zeer verwarrend voorbeeld. Nu wordt voorgesteld dit enkel op te leggen waar er een capaciteitsprobleem is. U geeft het voorbeeld van een gemeente waar er geen capaciteitsprobleem is, maar u pleit ervoor het ook daar op diezelfde manier te regelen. U geeft dan een voorbeeld waarbij u meteen ook stelt dat er een capaciteitsprobleem is. Het is echter niet nodig om het daar toe te passen, want iedereen die zich wil inschrijven in die school, kan dat doen. Er is immers plaats genoeg.

Mevrouw Irina De Knop: Waarom dan niet het systeem van de dubbele contingentering doortrekken? Wat is dan het probleem daarmee?

Mevrouw Kathleen Helsen: Het is niet nodig: mensen die daar niet naar school willen gaan, omdat ze gewoon niet in die omgeving wonen, melden zich daar niet aan. Die mensen zijn er niet. Wie er wél naar school wil gaan, kan zich laten inschrijven. Er is geen enkel probleem. Wij zeggen ook: daar waar een bepaalde sociale mix niet op dezelfde manier kan worden gerealiseerd als in een stedelijk gebied, hoeft dat ook niet.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mevrouw Helsen, u stelt dat het niet nodig is. Het is wél nodig. Doet u dat niet, dan zijn de effecten immers pervers. U ondermijnt dan uw eigen principe van de sociale mix, omdat kansrijke ouders uit het stadscentrum vluchten naar die rand en er in de stad een nog grotere concentratie van echt heel kansarme kinderen zal zijn dan die er nu al is. Dat is het probleem dat diverse experts al meermaals hebben aangekaart in de commissie; Ik begrijp dus echt niet waarom daar niets aan wordt gedaan. Dat is immers echt in eigen vlees snijden. We kunnen achter dat principe staan, maar u ondermijnt dat eigen principe op die manier volledig.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Meuleman, Vlaanderen is veel diverser dan een grootstad met een rand.

Mevrouw Irina De Knop: Mevrouw Meuleman, ik had hetzelfde hier staan. Het onderscheid tussen scholen in en buiten een LOP-gebied is vandaag toch wel kunstmatig. Dat zal problemen scheppen. Scholen die naast de stad liggen, in de rand, liggen niet noodzakelijk in een LOP-gebied. Ze zijn niet onderhevig aan het nastreven van die evenredigheid, en dat zal inderdaad vooral de selectieve stadsvlucht van sterke kinderen in de hand werken. Mevrouw Van Steenberge, dat is precies wat ik daarnet zei in mijn reплиek op u: u wenst dat. Volgens mij zal dit daadwerkelijk het effect zijn van dit voorstel van decreet. Ik ben bijzonder bezorgd over dat effect. Volgens mij zal dat de effectiviteit van de maatregel van de dubbele contingentering, waar ik achter sta, in het gedrang brengen, omdat het probleem gewoon wordt verschoven. In tegenstelling tot de partij die hier net aan bod kwam, vinden wij een sociale mix wél belangrijk. Vindt men dat ook belangrijk, dan moet men dat belangrijk vinden in heel Vlaanderen. Er is het probleem van de grote steden die overlopen. De instroom van de stadsscholen naar die van de randgemeenten neemt sowieso toe.

De Brusselse Rand vormt het perfect voorbeeld. Ten gevolge van de capaciteitsproblemen in Brussel worden ook die scholen met steeds meer capaciteitsproblemen geconfronteerd. Daarbij wordt het ook moeilijk het Nederlandstalige karakter te behouden.

Dat brengt me bij mijn volgende punt van kritiek: de schrapping van de indicator ‘thuis taal niet Nederlands’. Dat zal in de Rand rond Brussel ongewenste effecten hebben. De hoorzittingen en het debat dat we in de commissie hebben gevoerd, hebben me geen garanties op een oplossing geboden. Volgens mij is de N-VA hier ook niet gerust in. Zo heeft onder meer de heer Segers al meermaals vragen gesteld over de effecten van de schrapping van deze indicator.

Het eenvoudige engagement dit op te volgen, zoals het daarnet is verwoord, staat niet in verhouding tot de krachtige waarschuwingen en de aanbevelingen van onder meer de Vlor. Het lijkt ons dan ook nuttig de aanbevelingen van de Vlor ondubbelzinnig te volgen. We moeten een oplossing voor de dubbele contingentering zoeken en we moeten de indicator ‘thuis taal niet Nederlands’ behouden.

Op die manier kunnen we de Nederlandstaligheid van de scholen in de Vlaamse Rand waarborgen. Momenteel ondervinden die scholen de gevolgen van het systeem, maar blijven ze ook aan de zijlijn staan. Ze kunnen niet profiteren van de oplossingen die hier worden uitgewerkt.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Hoewel ik daar al een paar keer over heb nagedacht, begrijp ik het nog altijd niet. In het voorstel van decreet wordt de voorwaarde ‘thuis taal niet Nederlands’ geschrapt. Open Vld wil die voorrangsregel voor kinderen met een andere thuis taal echter behouden. Het effect zou zijn dat een Franstalig kind in een school in Halle voorrang zou krijgen op een Nederlandstalig kind. Kan mevrouw De Knop dat misschien nog eens uitleggen?

Mevrouw Irina De Knop: Vroeger was ‘thuis taal niet Nederlands’ een indicator voor de GOK-criteria. Zodra het aantal GOK-leerlingen was bereikt, kwamen de Nederlandstalige kinderen aan bod. Een school kon het aantal GOK-leerlingen tot, bijvoorbeeld, 20 of 30

procent beperken. Dit bood de Nederlandstalige kinderen mogelijkheden. Die overige 70 procent werd daar immers mee opgevuld.

Zodra een dubbele contingentering wordt ingevoerd, zullen heel wat Franstaligen in de Vlaamse Rand toestromen. Daarbij komen nog de Franstaligen die in de Vlaamse Rand zelf uit de boot vallen. Het gevolg is dat er geen plaats meer zal zijn voor de Nederlandstaligen. In feite vormt de indicator ‘thuis taal niet Nederlands’ een garantie voor de Nederlandstaligen. De Franstaligen worden dan immers bij de GOK-leerlingen gerekend.

Dit is een heel technische discussie. We moeten ons echter absoluut bewust zijn van de perverse effecten die dit voorstel van decreet in de Vlaamse Rand zal hebben. Volgens mij is dat ook bij de N-VA gaan dagen. De heer Segers zou daar anders geen vragen over stellen.

Ik vrees dat we het probleem dat we enkele jaren geleden in Brussel hadden en waarvoor we ondertussen met de 55-procent regeling enigszins een oplossing hebben gezocht gewoon naar de Rand rond Brussel zullen verplaatsen. Daar zullen we immers niet met de dubbele contingentering en met de indicator ‘thuis taal niet Nederlands’ werken. In feite verkleinen we op die manier de kansen van de Nederlandstaligen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, mevrouw De Knop heeft me hier al een paar keer geciteerd. Mijn vragen hadden evenwel betrekking op het Turks in Lommel en hadden niets met de Vlaamse Rand te maken. (*Gelach*)

Mevrouw Irina De Knop: In dat geval was het iemand anders. Volgens mij heeft een lid van de N-VA meermaals vragen over het effect van de schrapping van die indicator gesteld.

Volgens ons moet het systeem van de dubbele contingentering in alle scholen kunnen worden ingevoerd. Dit zou, los van de vrije schoolkeuze, wat ik ook een belangrijk criterium vind, een algemeen basisprincipe moeten worden. Hierdoor zouden alle scholen beide categorieën opvangen. De scholen zouden dan in heel Vlaanderen en niet enkel in de LOP-gebieden naar een gezonde weerspiegeling van de buurt en van de maatschappij streven. Volgens ons zou het voorstel van decreet ook enkel mogen regelen wat lokaal niet kan worden geregeld.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik heb daar nog een vraag over. Zoals mevrouw Helsens daarjuist zei: Vlaanderen is meer dan een stad en de rand. Je hebt plattelandsgemeenten waar er weinig of geen GOK-leerlingen zijn. Financieel hebben die scholen enorm veel moeite, want ze krijgen geen extra middelen. Hoe wilt u een sociale mix bereiken in plattelandsgemeenten waar er geen GOK-leerlingen zijn? U zegt dat er in elke gemeente waar er minimum twee scholen zijn, er een LOP moet zijn.

Mevrouw Irina De Knop: Ik wil niet noodzakelijk dat die sociale mix er overal komt, ik wil gewoon dat het een principe wordt. Eigenlijk is het een systeem van een dubbele contingentering. Als je dat invoert in heel Vlaanderen, zal dat in plattelandsgebieden inderdaad geen toepassing krijgen of zal dat heel eenvoudig in te vullen zijn. Wat is het probleem dan om het te doen?

Bepaalde scholen die heel selectief zijn, hebben geen reden meer om bepaalde kinderen met een bepaalde sociaal-economische achtergrond of een bepaalde taalachterstand, te weigeren.

Het voorstel van decreet zou volgens ons enkel maar mogen regelen wat niet lokaal kan worden geregeld. Aan dit uitgangspunt beantwoordt het voorstel van decreet niet op alle vlakken. Zo kan de Vlaamse Regering vandaag zonder meer beslissen om op een bepaalde plaats een aanmeldingsprocedure op te leggen. Volgens Open Vld kan de Vlaamse Regering alleen maar een aanmeldingsprocedure verplichten na overleg met het LOP en enkel daar waar er een capaciteitsprobleem is.

Wanneer het voorstel van decreet wel effectief het subsidiariteitsbeginsel volgt en de verantwoordelijkheid legt op het lokale niveau, geeft het onvoldoende invulling aan de

ondersteuning van dit niveau. Ik verklaar me nader. Het LOP is thans een overlegorgaan en geen operationeel instrumentarium, maar oefent wel een aantal tijdrovende en kostelijke taken uit op het gebied van inschrijvingen en aanmeldingen. Hier staan momenteel onvoldoende middelen tegenover. Volgens Open Vld moet de regering in een adequate ondersteuning voorzien van de LOP's, die in overeenstemming is met hun takenpakket en bevoegdheden.

Wij stellen voor dat het LOP meer aanwezig zou zijn in het lokale onderwijslandschap in heel Vlaanderen. Dat betekent misschien dat het LOP, zoals het vandaag is, deels kan worden gewijzigd in haar samenstelling. Wij willen inderdaad de functie van het LOP uitbreiden en versterken. Wij stellen voor dat in elke gemeente waar er minstens twee scholen op het grondgebied gevestigd zijn, een LOP wordt opgericht, dat zich kan bezighouden met het inschrijvingsbeleid, maar daarnaast ook met andere onderwijsmateries, zoals het flankerend onderwijsbeleid. Wat ons betreft, is het heel duidelijk dat de lokale overheid de regierol daarvan ter harte neemt, waarbij het lokale bestuur aan het roer zit van het LOP.

Een van de hoofddoelstellingen van dit voorstel van decreet is om de kampeertoestanden voor scholen in de toekomst te vermijden. Wel, volgens mij sluit dit voorstel van decreet de kampeertoestanden niet uit. Het decreet bevat wel een aantal keuzes waarbij het LOP de mogelijkheid heeft om zijn aanmeldingen en inschrijvingen vroeger en afzonderlijk te organiseren, zodat je een zicht hebt op vrije plaatsen na de inschrijving van voorrangsgroepen, broers en zussen en kinderen van personeel. De school kan dan controleren en heeft de tijd en de ruimte om acties zoals School in Zicht op poten te kunnen zetten.

Maar dit blijkt niet de basisoptie te zijn van het voorstel van decreet. De basisgedachte gaat uit van een gezamenlijke aanmelding, een aanmelding voor broers en zussen samen met een reguliere aanmelding. Onder andere het LOP uit Gent waarschuwt dat daarmee in het verleden heel wat fouten zijn gebeurd.

Het welslagen van de nieuwe inschrijvingsprocedure zal dus in grote mate afhangen van de manier waarop het LOP de aanmeldingen organiseert en hoe het door de Vlaamse overheid hierbij technisch, met efficiënte en gebruiksvriendelijke tools ondersteund zal worden. Een generiek aanmeldingssysteem waarop elk LOP dat het wil, zijn eigen voorkeuren of opties kan aanduiden, is wat mij betreft echt wel cruciaal in het welslagen. Elk LOP is nu zelf wat beginnen te experimenteren om een systeem uit te werken. We hopen echt dat er een slim en centraal aanmeldingssysteem wordt ontworpen waar de LOP's eigen klemtonen in kunnen leggen.

Het lijkt ons heel cruciaal dat het aanmeldingssysteem wordt gekoppeld aan een centraal inschrijvingsregister. We vrezen dat er voor een aanmeldingssysteem en een inschrijvingssysteem dat veel extra administratief werk oplevert, geen groot draagvlak te vinden zal zijn bij de onderwijspartners.

Ik geef het maar mee als suggestie. Ik denk dat het een kritische succesfactor is om ervoor te zorgen dat uw voorstel van decreet ook op de vloer zou worden gedragen. Het is heel duidelijk dat daarvoor ook de nodige middelen zullen moeten worden uitgetrokken.

Het nieuwe inschrijvingsbeleid kan ook maar succes hebben als het complexe voorstel van decreet vertaald wordt naar leesbare teksten en handleidingen, niet alleen voor de LOP's en de scholen, maar vooral ook voor de ouders, die na de onduidelijkheid en de mist die zij hebben gelezen over dit voorstel van decreet, duidelijkheid moeten krijgen. Vlotte en duidelijke informatie voor de ouders zal van essentieel belang zijn, als we willen vermijden dat er processen komen tegen scholen wegens bepaalde keuzes of inschrijvingen.

Ik kom tot de conclusie dat het voorstel van decreet veel te complex is, de onduidelijkheid vergroot, te centralistisch is opgevat, de werkdruk op het onderwijzend personeel vergroot en na ellendig knoeiwerk tot stand is gekomen. We betreuren dat er niet meer tijd werd genomen

om daar eens grondig over te gaan. Wij kunnen dus niet akkoord gaan met dit voorstel van decreet. We verzoeken de indieners om hun voorstel van decreet in te trekken en op basis van de hoorzittingen nog eens heel goed na te denken en op een transparante en eenvoudige manier een nieuw voorstel uit te werken. (*Applaus bij Open Vld, LDD en Groen!*)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik wil me aansluiten bij de inleiding die mevrouw Helsen heeft gegeven. De indieners beogen met dit voorstel van decreet een verdere uitbouw van het inschrijvingsrecht. We hebben bijkomende uitgangspunten van het gelijkheidsbeleid geformuleerd. We hopen toch dat, hoewel de oppositiepartijen er niet of niet allemaal van overtuigd zijn, de transparantie over het aantal beschikbare plaatsen in de scholen en de inschrijvingen verhoogd wordt.

De ultieme doelstelling is het vermijden van kampertoestanden en fysieke wachtrijen aan de schoolpoorten.

Het voorstel van decreet dat vandaag voorligt, is technisch. Het is erg belangrijk. Er is rekening gehouden met de adviezen van de Vlor, met de opmerkingen tijdens de hoorzittingen, en hier en daar ook met wat de oppositie heeft ingebracht. De vrije keuze van de ouders blijft vooropstaan. We hopen dat de scholen met dit voorstel van decreet tot een afspiegeling van hun omgeving kunnen komen.

Is dat centralistisch, zoals mevrouw De Knop stelt? Ik denk het niet. Er zijn nog heel veel vrijheden overgelaten aan de diverse LOP's en scholen. Er zit een contradictie in het pleidooi van mevrouw De Knop. Enerzijds zegt ze dat we het overal met dubbele contingentering moeten regelen, zelfs waar er geen problemen zijn. Anderzijds zegt ze dat we veel te centralistisch zijn.

Ik zal het hierbij laten, voorzitter, maar zal wel ingaan op de punten die de oppositieleden nog aanhalen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik sluit me als mede-indiener van het voorstel van decreet aan bij mevrouw Helsen en mevrouw Deckx. Wij beseffen zeer goed dat dit een bijzonder moeilijk voorstel van decreet is en dat we uiteindelijk absoluut aandacht moeten hebben voor capaciteitsuitbreiding en investering in scholenbouw, maar dit voorstel van decreet is een middel om de inschrijvingen vandaag al te regelen, om de vraag en het aanbod beter op elkaar te kunnen afstemmen.

Als men wil dat dit voorstel van decreet slaagt, dan zal er volgens onze fractie wel moeten worden voldaan aan de volgende voorwaarden. Ten eerste moet er een zeer duidelijke communicatie zijn met de scholen, de onderwijspartners, de ouders en de lokale overheden. We vragen aan u, minister, dat u voldoende zorg besteedt aan de communicatie over de aanmeldings- en inschrijvingsprocedure en de nodige ondersteuning geeft aan de scholen en al diegenen die ermee te maken hebben.

Ten tweede denken we dat verdere professionalisering van de LOP's zeer belangrijk is. Zij krijgen via dat voorstel van decreet immers belangrijke taken toebedeeld. Ten slotte denk ik dat een zeer goede opvolging van het voorstel van decreet absoluut noodzakelijk is. Te gepasten tijde zal het een en ander moeten worden geëvalueerd. Zijn de doelstellingen bereikt? Zijn er geen ongewenste neveneffecten? Indien er knelpunten worden gesignaleerd, moeten we bekijken hoe we die snel en efficiënt kunnen aanpakken, zoals de heer De Meyer heeft aangegeven.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Celis, ik vraag me af hoe u de evaluatie van het voorstel van decreet ziet. Staat daar een tijdspad op? Is dat hetzelfde tijdspad als de evaluatie van het GOK-decreet, van aanmeldings- en inschrijvingsdecreten? In het voorstel van decreet werd ook steeds gezegd dat er een evaluatie moest komen. Als de evaluatie van

dat voorstel van decreet op dezelfde manier zal gebeuren als de evaluatie van het GOK-decreet, de evaluatie van de lerarenopleiding of welke evaluatie dan ook, dan heb ik daar mijn bedenkingen bij.

Mevrouw Vera Celis: Mevrouw Van Steenberge, ik denk dat we wel wat sneller te werk kunnen gaan. Bij mijn weten zijn er op dit moment drie steden waar we een probleem moeten oplossen. Voor de rest zijn er in Vlaanderen eigenlijk bijzonder weinig problemen met de inschrijvingen of de capaciteit. Zodra er melding van problemen wordt gemaakt, kunnen we daar op inspelen en moeten we daar geen jaren mee wachten.

De heer Boudewijn Bouckaert: Waarde collega's, voorzitter, ik ben het slachtoffer van de voorrangregel. Ik kom achteraan in het debat om het woord te voeren. Heel wat zaken zijn al gezegd, heel veel punten zijn al aangehaald.

Ik wil eerst iets zeggen over de werkwijze. Als voorzitter van de commissie heb ik een helikopterzicht. De oppositie moet toegeven dat het verdienstelijk is dat zo'n belangrijke regeling vanuit het parlement komt, dat het een bottom-up regeling is en geen oekaze van het ministerie. Dat mag worden gezegd.

De advisering is op een behoorlijke wijze gebeurd. Er was een advies van de Vlor waar – hoewel ik daar het daar inhoudelijk niet mee eens ben – gevolg aan werd gegeven. De Vlor is een van de strategische adviesraden (SAR's) die toch wel heel veel impact hebben op het wetgevend proces. Dat kunnen we alleen maar toejuichen. Wat minder was, is dat – zoals mevrouw De Knop heeft aangehaald – er steeds nieuwe amenderingen kwamen die de commissie overvielen. Door de techniciteit zagen we op de duur door de bomen het bos niet meer.

Ook moet ik zeggen dat men oorspronkelijk van plan was dat in september 2011 door te duwen, wat een totaal onwerkbaar regeling was. Waarom is dat gewijzigd? De heer De Meyer is een goed man, maar hij is geen heilige. Het is gewijzigd omdat we een hoorzitting hebben georganiseerd. Op die hoorzitting heeft de basis gezegd dat het onmogelijk was dat in september 2011 door te voeren. Daar hebben we dan conclusies uit getrokken en heeft de heer De Meyer dat via een amendement een jaar uitgesteld. Dat is volgens mij een wijs resultaat.

Het feit dat het een voorstel – en geen ontwerp – van decreet is, heeft natuurlijk een aantal nadelen. Ten eerste kan de minister Pontius Pilatus spelen en als men hem erover aanspreekt, zeggen dat het van de meerderheid is. Een ander punt is dat er aan zo'n voorstel geen reguleringssimpactanalyse (RIA) gekoppeld is. We zien vaak dat zo'n RIA wel bij zulke zeer mineure ontwerpen van decreet zit, maar aan dit voorstel, dat een zwaar regulerende impact heeft, is geen RIA gekoppeld.

Dit is een belangrijk decreet. Er wordt een stap gezet in het Vlaamse onderwijslandschap. Is het een goede stap? Ik vind van niet. Maar er wordt toch een zeer ingrijpende wijziging aangebracht in de vrije schoolkeuze en in de actieve onderwijsvrijheid. Daar kunnen goede redenen voor zijn, maar het had toch eens in een RIA uitgevlooid moeten worden. Maar omdat het een voorstel van decreet is, gaat dat niet.

Mevrouw Celis had het over evaluatie ex post. Dat zal echt moeten. Ik hoop dat dat eerlijk zal gebeuren. Voorzitter, dit kan via het instrument van de reguleringssimpactevaluatie (RIE). Daarbij worden de effecten van een toegepast decreet gemeten en beoordeeld zodat er een evaluatie kan zijn van de toepassing van het decreet.

Ik sla een aantal zaken over want, dames en heren, het is al laat.

Dit voorstel van decreet is qua doelstellingen nogal onduidelijk. In de eerste plaats wordt er gesproken van de bevordering van de sociale cohesie in Vlaanderen. Cohesie is een sociologisch begrip. Maar wat wil men daarmee zeggen? Samenhang wordt niet per se bevorderd door mensen bestendig te mixen. Men moet van Vlaanderen geen 'Gemeinschaft'

maken. Ik gebruik de woorden van de socioloog Tönnies, die het heeft over een nauw betrokken gemeenschap die een zelfde doel heeft, met warme persoonlijke relaties. Dat is onmogelijk en dat is ook niet de bedoeling, anders belanden we in een totalitaire maatschappij. Vlaanderen is, in sociologische termen, een ‘Gesellschaft’, dat is een zeer brede samenleving met veel anonieme relaties waar mensen, ook zij die niet van elkaar houden, toch in respect en verdraagzaamheid met elkaar kunnen samenleven. Dat vormt de cohesie van een brede samenleving, van een ‘great society’, zoals de liberaal Friedrich von Hayek heeft gesteld. Belangrijk voor de cohesie in een samenleving is dan dat iedereen doordrongen is van een aantal gemeenschappelijke regels, normen en waarden. Een van die waarden is: ‘voor wat hoort wat’. Mijn oog valt hier op de naam van een auteur die een boek heeft geschreven met een dergelijke titel. Het is belangrijk voor de cohesie dat die waarden doordringen. In een multiculturele samenleving is het van belang dat voor groepen die uit contexten komen waar die waarden niet zo belangrijk zijn of waar men andere waarden heeft, die waarden op een assertieve manier worden aangebracht, ook in het onderwijs. Dat is veel belangrijker voor de cohesie dan op een artificiële manier te werken met een sociale mix.

Waarde collega’s, opdat het onderwijs een instrument van integratie en dus sociale cohesie zou zijn, moet men het niet op een artificiële wijze willen omtoveren in een multicultureel ontmoetingscentrum – ik overdrijf hier een beetje – maar moet men het laten werken als een krachtige springplank voor alle kinderen: GOK-leerlingen en niet-GOK-leerlingen, allochtonen en autochtone Vlaamse kinderen. Het onderwijs moet een ladder van sociale mobiliteit zijn, die aan de meest kansarme groepen een perspectief biedt om vooruit te komen en een plaats te vinden in onze welzijnssamenleving. Dat is van belang voor het onderwijs. Sociale mobiliteit bewerkstellig je door goede kwaliteit te leveren. Voor kansarmen is onderwijs een veel krachtiger instrument om erop vooruit te gaan dan voor kansrijken. Een daling van de kwaliteit zal daarom proportioneel de kansarmen veel harder treffen dan de kansrijken, die allerlei methodes hebben om dat te repareren.

Een sociale mix is niet per se het instrument voor meer kwaliteit. Minister, ik heb u daarover in de commissie een vraag gesteld. Ik heb het onderzoek van de Nederlandse onderwijssocioloog Dronkers aangehaald, die na veel tellen en meten tot de conclusie kwam dat etnische diversiteit in een school niet per se de onderwijsprestaties in de gunstige zin beïnvloedt. Veeleer het omgekeerde is het geval.

Hij zegt dat zwarte scholen – om de term witte en zwarte scholen te gebruiken, alhoewel ik het een akelige term vind – vaak veel beter presteren doordat er een zekere homogeniteit van de schoolbevolking is. Het is een dogma dat de sociale mix per se kwaliteitsverbetering teweeg zou brengen.

We hebben met de commissie de Lucernaschool bezocht. Dat is een tamelijk homogene school voor voornamelijk Vlaamse kinderen van Turkse afkomst. Het is een prima school van hoge kwaliteit. Het hoeft niet per se een probleemschool te zijn.

Het is een beetje een mythe dat men met een sociale mix moet werken. Natuurlijk ben ik ervoor dat onze samenleving uiteindelijk op een sociale mix zou uitdraaien, maar in tegenstelling tot Open Vld die de sociale mix op een artificiële overheidsgestuurde manier tot stand wil zien komen – wat me toch een beetje verwondert –, geloof ik als liberaal dat dit vooral het gevolg zal zijn van marktwerking, open kansen en dat over tien tot twintig jaar het onderscheid allochtoon-autochtoon volledig verdwenen zal zijn. Dat kun je niet aansturen, daarvoor moet je spontane processen laten werken.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer Bouckaert, u zegt dat verwonderd bent door de positie die wij innemen. Ik wil het toch nog even verduidelijken.

Op het ogenblik dat je in een school zit in Erpe-Mere waar geen enkele anderstalige woont of geen enkel sociaal-economisch zwak kind, zal ook in ons voorstel die school vol met witte kinderen zijn. Pas op het moment dat er in Erpe-Mere ineens heel wat anderstaligen en

sociaal-economisch zwakke kinderen zouden komen wonen, zegt ons voorstel dat een school zijn verantwoordelijkheid moet nemen en ook die kinderen een plaats moet geven omdat het een reflectie van de buurt is.

Ik pleit er niet voor om witte scholen zwart te maken of om zwarte scholen wit te maken, maar wel dat er in elke school een soort alarmsysteem zou zijn waardoor men bewust of onbewust bepaalde kinderen de toegang tot de school ontzegt. Het systeem treedt alleen maar in werking op het ogenblik dat er een capaciteitsprobleem is.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het klopt dus wat u zegt, vandaar mijn verwondering. Het spijt me dat ik de meerderheid moet bijtreden dat men geen instrumenten moet ontwikkelen om problemen op te lossen die er niet zijn. Ik vind dat een goed devies van het beleid. Als Erpe-Mere geen problemen heeft, moet er ook geen dubbele contingentering worden ingevoerd. Men schrijft gewoon in en ongeveer iedereen kan binnen in de school. Op dat vlak vind ik het voorstel eigenlijk niet slecht.

Mevrouw Irina De Knop: Maar het systeem dat wij voorstellen, is geen probleem voor scholen waar er geen probleem is, want uiteindelijk kan iedereen worden ingeschreven. Op die manier is er wel een systeem waarmee in alle randgemeenten het probleem van een mogelijke stadsvlucht kan worden ondervangen, tenzij u zegt dat u een ander voorstel hebt.

De heer Boudewijn Bouckaert: We moeten opletten dat we geen discussie onder de oppositie voeren, dat hadden we eerder moeten doen.

U wilt eigenlijk dat het systeem van de dubbele contingentering – want daar gaat het toch over – als het ware incrementeel wordt uitgebreid. Eerst de agglomeratie Antwerpen want de witten trekken uit Antwerpen. Het wordt verder uitgebreid als een olievlek over heel Vlaanderen. Ik denk niet dat dat een goede oplossing is.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mijnheer Bouckaert, u spreekt van een spontaan proces. Dat spontaan proces is al dertig jaar bezig. U zegt dat we er over tien jaar wel zullen komen als we het spontaan laten ontwikkelen. Ik herinner me dat men zich van het probleem dat we nu bespreken en waarvoor we een oplossing proberen te vinden, pas de laatste tien jaar politiek is bewust geworden. Als parlementsleden kunnen we dit niet zomaar aan ons voorbij laten gaan of zich spontaan laten ontwikkelen. Als we vanuit dit parlement niet een aantal regels gaan opleggen, dan geloof ik niet dat we er binnen tien jaar uit zijn. Zelfs met de regels die we nu opleggen in het kader van het Inschrijvingsdecreet en het Gelijkekansenondewijs, ben ik ook niet optimistisch dat we er over tien jaar zullen zijn.

In die zin kan het een bijdrage leveren om alle kinderen – allochtoon en autochtoon, kansarm en arbeiderskind – gelijke kansen te bieden. Voor mij maakt het niet uit waar een kind vandaan komt. Als die mogelijkheid in onze onderwijsstructuren niet bestaat, als er grote groepen kinderen uitgesloten worden van hoger onderwijs, dan is het onze plicht om de regelgeving aan te passen. Iedereen, elk kind, moet in het hoger onderwijs kunnen instromen, doorstromen en uitstromen volgens zijn eigen ervaring en talenten.

Het voorstel van Inschrijvingsdecreet kan daaraan bijdragen. Ik hoop dat we het binnen tien jaar kunnen evalueren. Op een bepaald moment moet er een evaluatie volgen. We kunnen regels opleggen, maar er moet een resultaatsverbintenis aan gekoppeld zijn. Dat is mijn bezorgdheid. Het GOK-decreet heeft dat niet opgelegd. Er is regelgeving, er zijn middelen, maar geen resultaatsverbintenis. We zullen dat moeten bijschaven. We moeten evalueren wat het opgeleverd heeft voor die groepen.

Minister Pascal Smet: Mevrouw De Knop had het weer over de rand rond Antwerpen en Brussel. Het is bijna een obsessie.

Het voorstel van Inschrijvingsdecreet bevat daar een heel handige regel voor. In de ordeningscriteria kan de afstand woonplaats-school worden opgenomen. Als ouders hun

kinderen in de rand willen inschrijven maar er ver vandaan wonen, kunnen we dat uitsluiten. We kunnen voorrang geven aan de kinderen die in de eigen lokale gemeenschap wonen.

Ik begrijp de vrees. Ik wil niet ontkennen dat er in Brussel een lichte stijging is van het aantal kinderen dat in de stad woont en in de Rand naar school gaat. Dat is nog altijd een heel klein percentage. Het voorstel van decreet geeft de scholen en de lokale gemeenschap dus een middel om daar tegenin te gaan: de woonplaats-schoolafstand. Dat is een handig middel. Het is niet voor 100 procent sluitend, ik weet het. Als we een cirkel trekken rond de school, hebben we slechts een deel van de kinderen. Dat heeft altijd meegespeeld, ook in het verleden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Pehlivan, ik pleit niet voor uitsluiting. Ons onderwijs moet natuurlijk inclusief zijn. Het moet kansen bieden aan iedereen. Daar zijn we het over eens.

De integratie is de doelstelling. De grote vraag is de keuze van het instrument. Ik heb echt wel mijn twijfels over het artificiële mixen via de contingentering als middel. Mijn voorstel zou eerder zijn om te mikken op buurtscholen, zeker in het basisonderwijs. In de verantwoording wordt dat een beetje naar voren geschoven. Het wordt dan eigenlijk weer losgelaten. Dat is voor mij onduidelijk.

De buurtschool heeft enorm veel praktische voordelen. Ouders moeten niet meer rondrijden met hun kinderen in de auto, fiets of bakfiets – dat laatste is nogal in de mode in Antwerpen. Men kan de buurtschool koppelen aan het kostbare weefsel van de buurt, de brede school, de kinderbibliotheek en dergelijke. Ik vind dat een veel betere doelstelling, mikken op de buurtschool, en vooral voor het lager onderwijs. Het programma voor het lager onderwijs is immers grotendeels hetzelfde in alle scholen. Het probleem van specifieke keuzes vervalt dan.

En dan zult u waarschijnlijk zeggen, mevrouw Pehlivan, dat we dan, als het een zwarte buurt is, met zwarte scholen zullen zitten. Dat is inderdaad zo, maar ‘so what?’. Laten we dan, als die scholen problemen hebben op het vlak van omkadering en dergelijke, een tandje bij steken. Er wordt trouwens al een tandje bij gestoken via de GOK-financiering.

Laten we niet stellen dat er overall hetzelfde percentage moet zijn, 70/30 of 80/20, want dan gaan we met kinderen rondzeulen in de stad om dat percentage te bereiken. Dit is de ‘busing’ waarop mevrouw Van Steenberge doelde en die perverse effecten heeft gehad in de VS. Men heeft de racistische wetten (de ‘Jim Crow-laws’) afgeschaft in het Zuiden – terecht –, maar men heeft met de ‘busing’ het racisme in het noorden in de hand gewerkt. Het is geen goede methode om het probleem op te lossen.

Ik pleit er dus voor dat de buurtschool echt wordt gepromoot. Dat doen we ten eerste door een afstandsregel. Zo zouden we kunnen zeggen dat 60 procent van de kinderen in de school binnenkomen via de afstandsregel, want dan is er een kritische massa van de buurt. Ten tweede moet dit gebeuren door subsidiëring van een aantal projecten die de buurtscholen promoten en die de negatieve perceptie die soms bestaat, wegnemen. We hebben op dat vlak een heel mooi project bezocht – ik dacht dat u daarbij was, mevrouw Pehlivan. Het betrof School in zicht. Het is een geslaagd project, die mensen zijn erin geslaagd om de perceptie weg te nemen en om de mix in de buurt van kansarmen en van kansrijken, door te trekken naar de school. Ten derde moet er ook worden gewerkt aan meer gelijkheid inzake de kwaliteit van de scholen zodat mensen minder verre scholen kiezen omdat er grote gepercipieerde of reële kwaliteitsverschillen zijn.

Daar zou ik de nadruk op leggen en niet op al die voorrangregels, want die zullen veel oprispingen teweegbrengen bij de bevolking. Bijvoorbeeld de regel dat kinderen van personeel voorrang hebben, vind ik niet verstandig. De heer Voorhamme heeft gezegd dat het een beetje lijkt op ‘eigen volk eerst’. Het is een vorm van zelfbediening, ik vind het geen goede regel. Ook de campusregel heeft perverse effecten, dat is al heel duidelijk gezegd. Ik

zou met zo weinig mogelijk voorrangregels werken. Met de afstandsregel kunnen we het volgens mij doen, dat lijkt me het beste.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mijnheer Bouckaert, ik hoop dat dit decreet er niet toe bijdraagt dat bepaalde GOK-kinderen zich in bepaalde scholen inschrijven en dan gewoon op de achterste banken moeten plaatsnemen. Ik hoop dat het daar niet toe kan leiden.

Als we dat doen, is de volgende stap het bekijken van het resultaat en we moeten dat resultaat ook meten. Als we dat niet doen, dan kan ik u gewoon bijtreden, daar hebt u gelijk in. We kunnen kinderen inderdaad niet zomaar mixen zonder na te gaan of er ook een bepaald pedagogisch project aan moet worden verbonden.

U hebt het over het promoten van de buurtschool. Ik ken wijken en buurten in Gent waar buurtscholen waren. Op een bepaald moment waren dat allemaal zwarte scholen. U kent die scholen ook en hun niveau. Het gaat er niet om dat het allemaal kinderen van allochtonen waren, het gaat erom hoe we ermee omgaan. In die kwestie moeten we ons nog verdiepen. Het is daarop dat we een antwoord moeten zoeken, of die scholen gemengd zijn of niet.

Ik meen dat een gemengde school het beste is, want uiteindelijk leven we in een gemengde maatschappij. Segregatie is gewoon nadelig, zowel voor allochtone kinderen als voor autochtone kinderen. We moeten proberen om daaraan via het Inschrijvingsdecreet, dat een middel kan zijn, een bijdrage te leveren. In bepaalde wijken en buurten waar het niet kan, waar het onmogelijk is, moeten we bekijken hoe we in die scholen kunnen investeren. Ik hoop dat we uiteindelijk dezelfde doelstelling nastreven.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Pehlivan, ik denk dat dat zo is. De grote vraag is of je de problemen in de zwarte scholen oplost door er kinderen uit een andere buurt in te stoppen. Dat doe je min of meer door het systeem van de dubbele contingentering. Het LOP zal zeggen dat de verhouding tussen GOK-leerlingen en niet-GOK-leerlingen 70-30 is in haar LOP-gebied, en dat dat in alle scholen ongeveer zo moet zijn. Bepaalde scholen zullen een 90/10-verhouding willen. Dan zal het LOP collectief beslissen dat het 70-30 moet worden. Dan ga je met kinderen sollen. Daar kun je niet onderuit. Je kunt er goede argumenten voor vinden, maar je mag niet verhullen dat dit een van de consequenties zal zijn van het gekozen beleidsinstrument.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer Bouckaert, u hebt het voorstel van decreet niet goed gelezen. Het LOP heeft de mogelijkheid om op het niveau van een wijk, van het hele gebied van een school, van een vestigingsplaats de contingenten te bepalen, rekening houdend met bijvoorbeeld de buurt, met de eigenheid van de school. Dat is perfect mogelijk binnen het voorstel van decreet. U pleit ervoor rekening te houden met de buurt en buurtscholen te creëren. Dit voorstel van decreet maakt dat mogelijk.

De heer Boudewijn Bouckaert: Maar het garandeert dat niet.

Mevrouw Kathleen Helsen: Omdat we de ruimte geven aan het LOP om rekening te houden met de lokale situatie en om lokaal na te gaan of we met z'n allen ervoor kiezen om buurtscholen te creëren. Dat is mogelijk. Initiatieven als 'School in zicht' zijn perfect mogelijk en passen in dit voorstel van decreet. Maar we laten de ruimte aan de LOP's om die keuze te maken. De Vlaamse overheid bepaalt dat niet.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Helsen, dat is interessant. Heeft de LOP dan de mogelijkheid om bijvoorbeeld te zeggen dat er in Noord-Antwerpen geen dubbele contingentering geldt? Mag dat? Mogen ze zeggen dat de verhouding 100-0 is?

Mevrouw Kathleen Helsen: Als het LOP daarmee akkoord gaat, dan kan het LOP op het niveau van een school of vestigingsplaats een ander contingent vastleggen. Wat het contingent is, bepaalt het LOP zelf.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik hoop dat de LOP's dan de wijsheid hebben om het buurtmodel te propageren, want dat is het beste. Maar er is geen garantie. De LOP's kunnen eventueel andere beslissingen nemen.

Voor de lagere scholen zou ik het buurtmodel propageren. Voor het secundair onderwijs zou ik de zaak voorlopig laten zoals ze is. Daar zit een kost aan vast. Het fysisch kamperen zal nog een tijdje duren. We hebben nu de hervorming van het secundair onderwijs. Het inschrijvingsbeleid kan niet worden losgekoppeld van de hervorming van het hoger onderwijs.

In de hoorzitting van deze ochtend en van de voorbije weken hadden we interessante sprekers. Die hadden het over de schoolpoortkeuze. Ouders kiezen voor een school. De bedoeling van de eerste graad is de keuzes open te houden tot 14 jaar, zodat men nog alle richtingen uit kan. Dat is voorwerp van discussie, maar het is toch een loffelijke bedoeling. Als de tweede en derde graad van die school heel beperkt is, dan is de keuze van de school ook de keuze van de richting die men gaat volgen in de tweede en derde graad. Dat is het probleem van de schoolpoortkeuze dat werd opgeworpen door sommige experts.

In het inschrijvingsbeleid stelt men de inschrijving in de eerste graad gelijk met de inschrijving in de tweede graad. Wie inschrijft in een school voor de eerste graad, behoudt zijn inschrijving voor de tweede graad. Dat is de facto een voorrangsregel, maar juridisch is het anders verpakt. De schoolpoortkeuze versterkt je natuurlijk nog met dit inschrijvingsrecht.

Ik zeg niet dat het anders moet, maar dit is een voorbeeld dat aantoonst dat beide elementen niet volledig los van elkaar kunnen worden gezien. Daarom pleit ik ervoor om voor het secundair onderwijs de zaken voorlopig zo te laten.

Ik heb het grootste respect voor de collega's die veel werk hebben gestoken in dit voorstel. Ik vraag toch ook wat respect voor de oppositie. Ik denk dat de oppositie constructief heeft meegewerkt. Zij heeft een aantal kritieken ingebracht en ook met het advies van de Vlor gewerkt. Ik denk dat onze werkzaamheden getuigen van een goede werking van het parlement.

Ik hoop dat ik mij vergis, maar ik vrees dat dit decreet de polarisering in Vlaanderen eerder zal doen toenemen dan dat het de cohesie zal versterken. Daarom zal ik bij de stemming met veel spijt op het rode knopje drukken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, minister, collega's, stel u voor dat ik ook het 99 bladzijden tellende verslag had verwoord! Ik was ervan overtuigd dat er voldoende discussie zou zijn en dat het niet nodig zou zijn de plenaire vergadering te bezwaren met een lang, uitgebreid verslag. (*Opmerkingen van mevrouw Van Steenberge*)

Ik zal de belangrijkste elementen in het verslag hier bespreken. De meeste elementen zijn trouwens al aan bod gekomen. Ik wil vooreerst de uitgangspunten van het decreet verdedigen. Het decreet wil een aantal problemen wegwerken, zoals het kamperen voor schoolpoorten wegwerken, de sociale mix stimuleren en het schoollopen in de buurt bevorderen. Het decreet heeft volgens mij niet de bedoeling om de capaciteitsproblemen op te lossen. Dat laatste moet wel gebeuren, maar dat doet hier niet echt ter zake.

Sommigen noemen dit voorstel van decreet stalinistisch en centralistisch. Dat is niet het geval. Het decreet vertrekt van het principe van het inschrijvingsrecht. Het staat ouders vrij om hun kinderen in te schrijven in een school naar keuze. Alleen bij een capaciteitstekort wil de overheid op een zeer gematigde manier bijsturen en proberen op een zeer zachte wijze gelijke kansen, sociale mix en schoolgaan in de buurt te stimuleren. Een van onze opmerkingen is wel dat het toepassingsgebied erg beperkt blijft. Wij hadden dat decreet graag in geheel Vlaanderen willen toepassen, want wij vrezen dat de witte vlucht uit de steden op komst is. Ik zal daar nog op terugkomen.

Als er een capaciteitstekort is en er dan toch kindjes moeten worden geweigerd, zo is het uitgangspunt van het voorstel van decreet, dan kan het niet dat overwegend gekleurde en kansarme kindjes in witte scholen worden geweigerd. Want de ouders van kansarme kindjes zijn nu eenmaal niet zo snel en vooruitziend en begrijpen niet altijd hoe systemen in elkaar zitten. In het ergste geval kunnen witte scholen ze bewust weigeren omdat zij hun publiek willen selecteren. Het uitgangspunt van het decreet is dus nobel en de logica zelf: daar kan niemand iets tegen hebben.

Het uitgangspunt is dus de vrije keuze van de ouders, en enkel bij een capaciteitstekort wil men uniforme regels invoeren om segregatie tegen te gaan en de sociale mix en het schoollopen in de buurt te stimuleren. De LOP's krijgen veel vrijheid, zonder dat ooit kindjes moeten worden geïmporteerd of geëxporteerd uit of naar andere wijken of gebieden. Waar die informatie vandaan komt, weet ik niet. Ik vond de berichtgeving in de pers, die door sommigen is herhaald, dan ook echt ongelukkig. Dat was intellectueel oneerlijk.

Ik schaar mij dus achter de uitgangspunten. Maar wij hebben ook kritiek. Wij hebben daarom amendementen ingediend. Het voorstel van decreet slaagt er immers zelf in om de goede uitgangspunten te ondermijnen of niet consequent toe te passen.

Ik weet niet wat daar is gebeurd. Het zijn wellicht politieke evenwichten tussen de meerderheid die hebben gespeeld, een soort koehandel of gelobby vanuit bepaalde hoeken. Daar staan zaken in die heel spijtig zijn en die volgens ons hadden moeten worden aangepast om tot een goed en werkbaar voorstel van decreet te komen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Kunt u daar voorbeelden van geven?

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Sommige zaken zijn erin gekomen als gevolg van gelobby vanuit een bepaalde hoek. Vanuit andere hoek komen er dan tegenkantingen. De campusregeling is daarnet al uitgebreid aan bod gekomen. Daarbij krijgen kinderen uit een lagere school die verbonden is aan een middelbare school voorrang. Dat zal nadelig zijn voor landelijke schooltjes. We hebben daar cijfers over gekregen. Daaruit blijkt dat in de regio Leuven nu al 15 procent van de kinderen in het vijfde of zesde leerjaar verandert van een landelijke school naar een school die verbonden is aan middelbare school in de stad. Daarbij zijn nog niet de ouders gerekend die strategisch kiezen. We hebben vastgesteld dat dit een reëel probleem zal zijn maar toch is men daar niet op willen ingaan.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw Meuleman, beeld u in dat we dat niet hadden gedaan. Ik begrijp dat er risico's zijn. Wanneer men dat niet doet, dan kan het gebeuren dat kinderen die heel hun lagereschoolperiode naar een bepaalde lagere school zijn geweest vervolgens niet naar de bovenbouw in diezelfde school kunnen doorstromen. Vindt u dat dan logisch?

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Dat zal veel minder voorvallen, want er zijn genoeg andere regelingen die ervoor kunnen zorgen dat die kinderen kansen krijgen. Denk eens aan al die andere kinderen die in landelijke scholen zitten waaraan geen secundaire school verbonden is. Die kunnen sowieso niet bij hun vriendjes naar school. Ik vind dit een nepargument. De groep die daardoor wel benadeeld wordt, is veel groter.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Die campusvoorrang is verbonden aan een goedkeuring door het LOP basisonderwijs. De basisscholen moeten zich akkoord verklaren met die bepaalde voorrang. Laten uitschijnen alsof dat een automatisme is, klopt niet. De cijfers die we tijdens de hoorzitting hebben gehoord, hebben ons allemaal getroffen. Die wijziging aan het initiële voorstel van decreet ligt daaraan ten grondslag. Er zal dus inderdaad een campusvoorrang zijn maar uitsluitend in die gebieden waar de basisscholen zich daarmee akkoord verklaren. Dat is een belangrijke nuancering van de uitleg die u geeft.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: U bent niet altijd dapper genoeg geweest om dat niet toe te laten. Er is dus wel toegegeven aan bepaald gelobby.

De heer Paul Delva: U zegt dat het inderdaad niet heel centralistisch is en u geeft daar argumenten voor. Dat is een van de beste voorbeelden. We leggen de bal in het kamp van de LOP's, niet alleen de LOP's van het secundair onderwijs maar in eerste instantie die van het basisonderwijs. Ik vind dat een enorme vooruitgang ten opzichte van het initiële voorstel van decreet. Ook in de pers is dat idee niet opgenomen. Ik vind dat een heel belangrijke nuancering die is aangebracht.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer Delva, voor zover ik me herinner, is tijdens de hoorzitting nergens een voorbeeld gegeven waarbij de kinderen van een basisschool die verbonden is aan een secundaire school, niet kunnen worden ingeschreven in die secundaire school.

Er moet goedkeuring komen van het LOP basisonderwijs. Niet alle basisscholen vallen echter onder een LOP. Niet alle basisscholen kunnen dus hun toestemming geven om dat al dan niet in te voeren.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Van Steenberge, dat voorbeeld is wél duidelijk aan bod gekomen. Dat wordt toegepast in Leuven. Daar zijn duidelijke afspraken met de basisscholen, met de scholen die op een campus zijn gelegen, over capaciteitsuitbreiding. Die wordt beperkt, zodat de stroom van de plattelandsgemeenten naar de stad niet mogelijk is. Er bestaat dus wel een voorbeeld. Dat voorbeeld toont aan dat het belangrijk is om goede afspraken te maken binnen zowel het LOP secundair onderwijs als het LOP basisonderwijs. Dat is een goede regeling. Die leidt niet tot de effecten die wij vrezen. Daarom hebben we die aanpassing aangebracht. De heer Bouckaert stelt terecht dat het niet vanzelfsprekend zal zijn dat daar een akkoord over wordt bereikt in de diverse LOP's.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik hoop van niet. Het ware volgens ons beter geweest, had het voorstel van decreet dat uitgesloten en had men ons amendement ter zake aanvaard.

We hadden nog aan aantal andere zaken graag aangepast gezien. Er wordt nog steeds gewerkt met het principe dat wie eerst komt, eerst maalt, waarbij het tijdstip van aanmelden belangrijk is. Men doet dat door een telefonisch aanmeldingssysteem. Na drie jaar experimenteren, zowel in Antwerpen als in Gent, is heel duidelijk gebleken dat men daarvan wil afstappen, dat men niet gelooft in dat principe dat wie eerst komt, eerst maalt, ook vanwege die sociale aspecten. Toch heeft de meerderheid daaraan willen vasthouden en is ze niet bereid geweest dat te wijzigen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Meuleman, stel dat met de toepassing van de voorrangsregeling 80 procent van de capaciteit wordt benut. Hoe zult u dan die andere 20 procent invullen? Dat is de restgroep, zoals men die oneerbiedig betitelt.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer Bouckaert, u was ook aanwezig bij die hoorzitting. Er zijn experimenten geweest. Eerst en vooral worden de telefonische meldingen verwerkt. Er werd gesteld dat dit tot chaos leidt en ervoor zorgt dat dit niet op een eerlijke manier kan verlopen.

De heer Boudewijn Bouckaert: In Gent verloopt dat vrij goed, met het elektronisch aanmelden.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Er waren meer voorbeelden van gevallen waarbij het niet goed verliep. Er werd gepleit om niet te werken met chronologie, maar voor die echte restgroep – het zullen er nooit zoveel zijn, maar er zou toch een overtal kunnen zijn – het criterium van de toeval te gebruiken. Dat is het eerlijkste en zorgt er niet voor dat sterkeren worden bevoordeeld ten opzichte van de zwakkeren. Ik vond dat een zeer goed argument. Er is ook aangetoond hoe de regelgeving in die zin zou kunnen worden aangepast. Dat is niet gebeurd.

Een ander, veeleer praktisch en zelfs technisch, amendement betrof het vervroegd inschrijven of aanmelden van broers en zussen. Dat is niet mogelijk als men niet zeker is dat men niemand zal moeten weigeren. Men was echt wel vragende partij om dat wél te kunnen doen. Mijnheer Bouckaert, u zult dat graag horen. U hebt het amendement gesteund dat ik ter zake heb ingediend. Dat dit niet mogelijk is, bemoeilijkt de toelidingsacties van School in zicht, waarbij witte ouders zich spontaan inschrijven in concentratiescholen en de sociale mix van onderuit komt, wat ook wij een goede zaak vinden. Ook dat heeft men niet willen aanpassen.

Ik heb een aantal inhoudelijke kritieken gegeven. Er zijn nog kleine opmerkingen te maken. Inhoudelijk zijn er nog een paar fouten die volgens mij de sterkte van het voorstel van decreet ondermijnen. Ik wil het ook nog even hebben over de manier waarop het voorstel tot stand is gebracht. Ook dat is al uitgebreid aan bod gekomen, maar toch. Er was de ontwerpversie van het voorstel van decreet. Daarop is er een totaal amendement ingediend. Daarop zijn subamendementen ingediend. Die hebben ons ter zitting bereikt, na lang palaveren. Dat moest ter plaatse worden aangepast. We hebben tijdens die vergadering bijna een uur met de duimen zitten te draaien. Natuurlijk was de sfeer dus niet meer zo goed en van dien aard dat wij als oppositie nog tot veel medewerking bereid waren. We zijn inderdaad boos opgestapt. Dat lijkt me vrij begrijpelijk. We hebben het dan even gehad over de reisplannen van iedereen, om de tijd te doden, maar ook dan was dat uur vrij snel gevuld en was bij mij de grens toch ook bereikt. Dat is geen ernstige manier van werken.

Dan is er de poging tot antidatering. Er is geprobeerd dit voorstel van decreet nog in september 2011 in te voeren. De meerderheid moet niet zeggen dat ze deze belangrijke en ingrijpende beslissing niet op een versnelde en slinkse manier heeft proberen te nemen. Het zou niet eerlijk zijn dat te ontkennen.

Aangezien we als oppositie alles uit de kast hebben gehaald om een fatsoenlijk debat alsnog mogelijk te maken, is uiteindelijk een discussie gevoerd. De meerderheid heeft zich echter star opgesteld en heeft geweigerd zelfs maar de kleinste technische en praktische details aan te passen.

Ik was van goede wil. De uitgangspunten spraken me aan. Ik zag in waarom dit voorstel van decreet nodig was. Ik kon de opzet van het voorstel van decreet grotendeels volgen. De meerderheid weigerde echter halsstarrig elke aanpassing. Bepaalde experts stelden nochtans duidelijk voor bepaalde zaken te wijzigen.

Het gevolg is dat deze werkwijze als een boemerang weer in het gezicht van de meerderheid zal terechtkomen. Er komt op dit ogenblik nog fel protest uit allerhande hoeken. In Antwerpen zijn het middenveld, de schepen en het katholiek onderwijs in alle staten. Er blijkt daar een grote verwarring te bestaan. Ik vind dat niet altijd terecht. Zoals ik al heb gesteld, vind ik bepaalde beweringen niet correct.

Dat die verwarring momenteel nog heerst, toont aan dat er een probleem met dit voorstel van decreet is. Er is te weinig overleg gepleegd. Op het laatste moment heeft de meerderheid nog getracht alles recht te trekken. Er is allerijl een bezoek aan Antwerpen gebracht om de zaak nog eens uit te leggen. We merken echter dat de experts er zelf niet wijs uit geraken. Ik vraag me af hoe dit moet worden uitgelegd aan ouders die hun kinderen willen inschrijven. Ik wens de betrokkenen veel geluk.

Wat de heer De Meyer hierover heeft verklaard, is trouwens een schoolvoorbeeld van stuntelig decreetgevend werk. Er moet over een belangrijk voorstel van decreet worden gestemd. Sommigen zijn van mening dat ze beter kunnen instemmen. Dit biedt immers de mogelijkheid aan het werk te gaan en tegen 2012 een goed systeem op te zetten. De heer De Meyer heeft echter verklaard dat we een en ander later nog wel zullen oplappen. Als er nog foutjes in zouden staan, zullen we nog wel tot wijzigingen overgaan. Zo begint het. We zijn vertrokken voor jarenlang gebakkelei, oplapdecreetjes en allerhande bijsturingen. Ik ben ervan overtuigd dat het onderwijs hier heel blij mee zal zijn. Het onderwijs krijgt een decreet.

Volgend jaar komt er een bijsturing en het jaar nadien volgt er nog eentje. Zo gaat het dan verder om alles te wijzigen wat nog niet helemaal juist blijkt te zijn. Het was misschien beter geweest alles de eerste keer goed te doen.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw Meuleman, bedoelt u nu dat er van u niets meer mag wijzigen?

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik had liever van de eerste keer een goed voorstel van decreet gezien. Dat is de teneur van mijn betoog. Indien de meerderheid niet zo halsstarrig had geweigerd een aantal praktische wijzigingen aan te brengen en op een aantal zaken, waaronder amendementen, in te gaan, zouden we van in het begin al een beter resultaat kunnen bereiken. Ik klaag de gevolgde methode en die halsstarrigheid aan.

De voorzitter: Mijnheer De Meyer, ik veronderstel dat u uw toespraak daarstraks al hebt gehouden?

De heer Jos De Meyer: Ik heb mijn punt bijna gemaakt. Ik wil gewoon nog een paar kleine aanvullingen naar voren brengen.

Ik vind de talrijke interventies van de oppositie verwarrend. Volgens de enen zijn er te veel amendementen en volgens de anderen zijn er te weinig amendementen. Ik vind dit moeilijk te begrijpen.

Minister, zou u me nog een antwoord kunnen geven op mijn vraag over het telefonisch aanmeldingssysteem en over de mogelijkheid om de vrijgekomen plaatsen eventueel tot de laatste schooldag van oktober te behouden? Staat u daar zelf achter of kunnen we dat nog eens samen bespreken?

Daarnaast is er al meermaals op gewezen dat er inzake communicatie nog veel werk is. Ik geef even een voorbeeld. De verstandige voorzitter van de commissie Onderwijs interpreteert de artikelen over de buurtscholen anders dan de meerderheid.

Dat wijst er toch wel op dat zelfs mensen die van heel nabij het voorstel van decreet hebben gevolgd, soms een andere interpretatie geven. Des te meer is de uitleg en de communicatie die naar de scholen moet gaan, van uitzonderlijk belang.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Vooreerst wil ik mijn appreciatie uiten aan de collega's van de commissie Onderwijs. Ze hebben zeer technisch werk verricht. Als niet-lid van de commissie heb ik geprobeerd om vandaag het debat een beetje te volgen, uit interesse, en vooral ook omdat er zo dikwijls wordt verwezen naar Antwerpen en de kritiek die de schepen van Onderwijs van Antwerpen heeft geuit.

Ik wil heel de discussie niet opnieuw opstarten. Bovendien ben ik daar niet gewapend voor. Ik ben niet zo technisch onderlegd als u. Ik heb wel een concrete vraag voor de minister. Minister, op dit ogenblik hebt u gehoord dat de schepen van Antwerpen, gelet op de specifieke problematiek in deze stad, praktische problemen voelt aankomen bij de uitvoering van bepaalde elementen uit het voorstel van decreet. Ik verwijs ook naar de bedenkingen die de heer De Meyer daarnet heeft geuit. Minister, bent u bereid om in de toekomst met de stad Antwerpen of met andere grootsteden die dezelfde problemen hebben, in overleg te gaan om de praktische haalbaarheid en uitvoering van dit voorstel van decreet te vergemakkelijken?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik wil heel kort zijn. Er zijn drie vragen gesteld waar ik nog op moet antwoorden.

Ik ben het er absoluut mee eens dat er nog werk inzake communicatie te doen is. Ik wil ook wat relativeren. Heel toevallig was er gisteren de jaarlijkse bijeenkomst van alle LOP-voorzitters uit Vlaanderen en Brussel. U weet dat die één keer per jaar bijeenkomen op het

departement en dat er voor de vijfde keer ook een ontmoeting met de minister was gepland. Ik heb gisterenavond twee uur lang met die mensen gepraat. Ik had niet de indruk dat die mensen in paniek raakten over dit voorstel van decreet. Veel van die mensen vonden dat er een goed werkstuk op tafel lag.

Ik heb hun gisteren gezegd dat we de communicatie goed moeten uitwerken. Zoals mevrouw Helsen en anderen hebben gezegd, is het trouwens de gewoonte dat, wanneer er technische decreten worden goedgekeurd – en dit is een technische materie – die vertaald worden in een taal die iedereen begrijpt, ook de scholen, de ouders en iedere geïnteresseerde. Van zodra het voorstel van decreet is goedgekeurd, zal ik aan de medewerkers van het departement en van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie opdracht geven om dit zeer duidelijk te vertalen zodat iedereen begrijpt waarover het gaat.

U weet ook dat het de gewoonte is bij Onderwijs, dat we, los van een vertaling in een document dat iedereen begrijpt, ook een omzendbrief zullen maken om dit in de praktijk uit te werken.

Als we vaststellen in de vertaling, in de omzendbrief en in de technische uitwerking, dat er op bepaalde punten een wijziging nodig zou zijn, is het ook de gewoonte in Onderwijs dat we die wijzigingen kunnen aanbrengen. Als vandaag het voorstel van decreet wordt goedgekeurd, wordt er een heel belangrijke stabiliteit gegeven en een heel duidelijk kader. We hebben decreten, zoals onderwijsdecreten en verzameldecreten, waardoor we middelen hebben om, als het moet, binnen dit kader een of andere aanpassing te doen. Dat wil ik zeker niet uitsluiten. Dat zou heel dom zijn omdat het tegen alle tradities ingaat.

Ik ben altijd bereid om met iedereen rond de tafel te gaan zitten, en uiteraard ook met de stad Antwerpen. Ik wil heel concreet het engagement aangaan dat we met technici uit de stad Antwerpen, waar de grootste vragen zijn, en met technici uit het onderwijsdepartement samen zullen komen om dingen uit te klaren. Zijn er dan dingen die niet voldoende uitgeklaard worden, dan kunnen we kijken waar we al of niet verder moeten verduidelijken of desgevallend aanpassen. Dat engagement is heel duidelijk.

Laat ons nu gewoon het decreet uitvoeren. Het brengt stabiliteit. De doelstellingen zijn goed. Als er aanpassingen in de concretisering nodig zijn, dan zullen we die met de meerderheid voorstellen. Die wil is er duidelijk bij ons. Ten aanzien van Antwerpen kan ik begrijpen dat er zorgen zijn. Wij zijn ervan overtuigd dat vele zorgpunten die er zijn, worden opgevangen door het voorstel van decreet.

Laat ons dat dus verduidelijken. Laat ons dat punt per punt uitwerken. Dan kunnen we sowieso al veel problemen oplossen. Het engagement ten aanzien van Antwerpen is in elk geval heel duidelijk.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1042/12*)

– *De artikelen I.1 tot en met VI.1 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde betreffende de noodzaak van een gecoördineerd beleid rond (onvervulde) kinderwens en fertiliteitsbehandelingen

– 1031 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Vera Jans, Katrien Schryvers, Helga Stevens, Else De Wachter, Tinne Rombouts en Lies Jans en de heer John Crombez betreffende een preventief en ondersteunend beleid rond fertiliteitsbehandelingen en kinderwens

– 1127 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde betreffende de noodzaak van een gecoördineerd beleid rond (onvervulde) kinderwens en fertiliteitsbehandelingen en van de dames Vera Jans, Katrien Schryvers, Helga Stevens, Else De Wachter, Tinne Rombouts en Lies Jans en de heer John Crombez betreffende een preventief en ondersteunend beleid rond fertiliteitsbehandelingen en kinderwens.

Het voorstel van resolutie van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde werd door de commissie verworpen.

Bij brief van 7 november 2011 heeft mevrouw Marijke Dillen verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen. Is het parlement het ermee eens om het voorstel van resolutie nu te behandelen? (*Instemming*)

Dames en heren, ik stel voor om de besprekingen van de twee voorstellen van resolutie samen te voegen tot één enkele bespreking. Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De bespreking is geopend.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, omdat deze vergadering zo vriendelijk is om ook ons voorstel op de agenda te plaatsen, zullen wij zeer kort zijn. Beide voorstellen, collega's, zijn gebaseerd op een dossier van het Instituut Samenleving en Technologie (IST), 'Fertiliteitsbehandelingen: de realiteit voorbij de technologie' en op een rondetafelconferentie. Het is een feit dat wij in Vlaanderen pioniers zijn op het vlak van het medisch-technologische aspect van de fertiliteitsbehandeling, maar dat het nog steeds een grote uitdaging is om de psychosociale omkadering op datzelfde niveau te krijgen, wat de levenskwaliteit van de wensouders ten goede zou komen.

Er zijn vier domeinen van aanbeveling naar voren gekomen, waarvan u de tekst zeer gedetailleerd in de twee voorstellen van resolutie kunt lezen. Ik zal die nu niet toelichten. Het is wel interessant om er kennis van te nemen.

Het is belangrijk dat deze Vlaamse Regering initiatieven zal nemen om deze aanbevelingen in het beleid te vertalen. Het zijn aanbevelingen die eigenlijk zonder aanzienlijke extra kosten kunnen worden gerealiseerd, maar wel een zeer grote meerwaarde kunnen betekenen voor de levenskwaliteit van de wensouders.

Het voorstel van onze fractie is in de commissie verworpen. Ik betreur dat, omdat ons voorstel eigenlijk het eerste was. Het tweede voorstel, dat van de meerderheid, is eigenlijk bijna identiek, op enkele details na. Maar omdat wij volledig kunnen instemmen met het voorstel van de meerderheid, zal onze fractie het ook goedkeuren. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, ik wil ons voorstel nog kort toelichten. In Vlaanderen heeft een koppel op zes problemen met het krijgen van een kind en moet een beroep doen op medische hulp. Dat zijn intense behandelingen, die jaren in beslag nemen en emotioneel zeer belastend zijn.

Mevrouw Dillen wees er al op dat wij in Vlaanderen een duidelijke pioniersrol spelen wat betreft de medisch-technologische aspecten van de fertiliteitsbehandelingen. Nog te vaak echter wordt voorbijgegaan aan de impact en de beleving van die onvervulde kinderwens en de fertiliteitsbehandelingen op je sociale leven, je relatie, je werk enzovoort.

Die koppels verwachten – en dat blijkt duidelijk – dat hun behandelende arts of hun fertiliteitscentrum hen daarin adviseert en begeleidt. Dat is nog niet overal het geval. Het voorliggende voorstel van resolutie bouwt verder op een vraag om uitleg die ik eerder al stelde over dit thema. Die vraag om uitleg en het antwoord dat er destijds op werd gegeven door de bevoegde minister, hebben het IST geïnspireerd om een rondetafel te organiseren over de impact van deze nieuwe technologieën.

Het voorstel van resolutie neemt de aanbevelingen van de studie van het IST over, maar we gaan ook verder. Zo vragen wij heel concreet om het aanbod aan psychosociale begeleiding in de verschillende fertiliteitscentra te stroomlijnen en te versterken. Voorts vragen we ook om de psychologische begeleiding vanaf het eerste bezoek aan het behandelingscentrum aan te bieden. Tevens moet er een infomoment zijn dat bijzondere aandacht heeft voor de niet-medische aspecten. Door middel van een amendement dat werd ingediend door mevrouw Van der Borgh, wordt nog geëxpliciteerd dat dat infomoment louter informatief is en nooit kan worden gekoppeld aan de toetreding tot of het verdere verloop van de behandeling.

Ook wordt er in het voorstel van resolutie de link gelegd met adoptie. Zo moet erop worden toegezien dat het volgen van een fertiliteitsbehandeling niet automatisch inhoudt dat wensouders geen adoptieprocedure mogen opstarten, maar dat dit geval per geval moet worden bekeken.

Het geamendeerde voorstel van resolutie werd unaniem goedgekeurd in de commissie Welzijn. Ik hoop dat het voorstel van resolutie ook de goedkeuring wegdraagt van heel de plenaire vergadering.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Collega's, ik denk dat, wat dit voorstel van resolutie betreft, het schriftelijke verslag van de commissie de hele discussie duidelijk beschrijft. Mijn fractie kan zich inhoudelijk vinden in het voorstel van resolutie van de meerderheid, zoals zonet werd toegelicht door de voorgaande sprekers.

Het is wel zo dat we bij de bespreking in de commissie voorbehoud hebben gemaakt voor wat het informatiemoment betreft dat de wensouders wordt aangeboden. Wij zijn natuurlijk niet tegen zo'n informatiemoment. Het is goed en vooral noodzakelijk dat de wensouders geïnformeerd worden over de emotionele en psychologische impact van een fertiliteitsbehandeling, zeker wanneer die zou mislukken.

Onze vrees bestond er evenwel in dat zo'n informatiemoment zou worden gezien als voorwaarde tot een verdere behandeling of zelfs aanleiding zou geven tot een screening van de wensouders in een volgend stadium. Zoals mevrouw Jans net stelde, wenste het amendement dat we ter stemming hebben voorgelegd in de commissie hier klaarheid in te brengen en stelde het expliciet dat het informatiemoment louter informatief is en nooit kan worden gekoppeld aan de toetreding tot of het verdere verloop van de fertiliteitsbehandeling.

Ons amendement werd, zoals gezegd, unaniem aanvaard. We kunnen alleen maar hopen dat ook in de toekomst op dergelijke constructieve manier rekening kan worden gehouden met de inbreng van de oppositie op een initiatief van de meerderheid.

De voorzitter: Mijnheer Van Mechelen, elke fractie mag dertig minuten het woord voeren bij een voorstel van resolutie. Dat staat zo in het reglement. U kunt natuurlijk altijd amendementen indienen op het reglement.

Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de voorstellen van resolutie houden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Katrien Schryvers, Danielle Godderis-T'Jonck, Else De Wachter, Vera Jans en Helga Stevens en de heren John Crombez en Tom Dehaene betreffende de opvolging van de aanbevelingen van de bijzondere Kamercommissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk – 1148 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de dames Katrien Schryvers, Danielle Godderis-T'Jonck, Else De Wachter, Vera Jans en Helga Stevens en de heren John Crombez en Tom Dehaene betreffende de opvolging van de aanbevelingen van de bijzondere Kamercommissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Het is van heel groot belang dat er met betrekking tot seksueel misbruik een krachtadig en coherent beleid wordt gevoerd. Dat is hier al meermaals ter sprake gekomen.

Het is heel duidelijk een gedeelde verantwoordelijkheid van verschillende overheden over de verschillende beleidsdomeinen heen. In het voorjaar heeft een bijzondere Kamercommissie zich over die problematiek gebogen en een 70-tal aanbevelingen geformuleerd. Een aantal daarvan hebben betrekking op Vlaamse bevoegdheden. Met dit voorstel van resolutie vragen wij dan ook dat Vlaanderen hiervoor zijn verantwoordelijkheid neemt, over de verschillende beleidsdomeinen heen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, onze fractie zal het voorstel van resolutie van de meerderheid steunen. Dat voorstel van resolutie is, zoals mevrouw Schryvers al heeft gezegd, gebaseerd op de aanbevelingen van de bijzondere Kamercommissie. Gelukkig is het toch wel iets genuanceerder. Het is inderdaad belangrijk dat er voor verschillende beleidsdomeinen waar wij hier in Vlaanderen bevoegd voor zijn, zoals Sport, Welzijn, Jeugd, Cultuur, enzovoort, een aantal maatregelen komen op het vlak van preventie.

Collega's, het is heel belangrijk dat dit voorstel vandaag niet alleen zal worden goedgekeurd in dit parlement, maar ook dat de Vlaamse Regering – en wij dringen daarop aan – zeer snel een stappenplan zal uitwerken over hoe moet worden omgegaan met signalen en gevallen van seksueel misbruik. Wij zijn heel benieuwd naar deze realisaties.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Voorzitter, collega's, mijn fractie schaaft zich achter dit meerderheidsvoorstel van resolutie. De Kamercommissie voor seksueel misbruik heeft gedurende een hele periode waardevol werk geleverd met betrekking tot dit thema. Dat

resulteerde in een resem aanbevelingen waarvan er uiteraard een aantal slaan op de bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten. Het is dus niet meer dan normaal dat dit parlement met dit voorstel van resolutie aandacht vraagt voor deze aanbevelingen. Daarom zal mijn fractie dit voorstel van resolutie goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Collega's, wij sluiten ons uiteraard aan bij dit voorstel van resolutie. Wij vinden het ook belangrijk dat de commissiewerkzaamheden op het federale niveau ook hier worden doorgetrokken en dat er bij de bevoegdheden die we op het Vlaamse niveau hebben met betrekking tot bijvoorbeeld de vrijetijdssector voortdurend aandacht kan zijn, zowel inzake preventie als inzake sensibilisering, voor dit thema. Daardoor wordt het op een zeer laagdrempelige manier bespreekbaar. Wij willen uiteraard de verantwoordelijkheid opnemen om dit mee te ondersteunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

■

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, op verzoek van de voorzitter van de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen, de heer Bouckaert, zal de commissie morgen niet om tien, maar om elf uur aanvangen.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid – 1144 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 6

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

77 leden hebben ja geantwoord;

16 leden hebben neen geantwoord;

9 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 17 december 1997 betreffende de rustpensioenen, toegekend aan de vastbenoemde en tot de stage toegelaten personeelsleden van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, en betreffende de overlevingspensioenen, toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden

– 1184 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, wat betreft de adviesorganen

– 1186 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

86 leden hebben ja geantwoord;

16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de medewerking van de lokale overheden bij de toepassing van sommige bepalingen van dat decreet betreft

– 1236 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 – 1239 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed – 1240 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
40 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
45 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met de heer Van Overmeire.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met de heer De Wever.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Homans.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de beroepsmogelijkheden – 1250 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 5

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement 5 van de dames Van Volcem en De Vroe tot vervanging van artikel 3.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
17 leden hebben ja geantwoord;
61 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 3.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
36 leden hebben zich onthouden.

Artikel 3 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

**VOORSTEL VAN DECREET van de dames Kathleen Helsen, Kathleen Deckx en Vera Celis, de heer Paul Delva en de dames Fatma Pehlivan, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn betreffende het inschrijvingsrecht
– 1042 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 13**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

62 leden hebben ja geantwoord;

39 leden hebben neen geantwoord;

3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge, de heren Erik Tack en Felix Strackx en mevrouw Marleen Van den Eynde betreffende de noodzaak van een gecoördineerd beleid rond (onvervulde) kinderwens en fertiliteitsbehandelingen
– 1031 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

15 leden hebben ja geantwoord;

84 leden hebben neen geantwoord;

6 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Vera Jans, Katrien Schryvers, Helga Stevens, Else De Wachter, Tinne Rombouts en Lies Jans en de heer John Crombez betreffende een preventief en ondersteunend beleid rond fertiliteitsbehandelingen en kinderwens
– 1127 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
104 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Katrien Schryvers, Danielle Godderis-T'Jonck, Else De Wachter, Vera Jans en Helga Stevens en de heren John Crombez en Tom Dehaene betreffende de opvolging van de aanbevelingen van de bijzondere Kamercommissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk – 1148 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
104 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Joris Van Hauthem, Felix Strackx, Erik Tack en Christian Verougstraete tot besluit van de op 18 oktober 2011 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake het deelakkoord rond BHV, in het licht van het Vlaamse regeerakkoord en de Octopusnota – 1301 (2011-2012) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, we hebben de minister-president geïnterpelleerd over zijn interpretatie van het deelakkoord over de zogezegde splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde, en of dat niet in tegenspraak was met een aantal principes van het Vlaamse regeerakkoord, meer bepaald de Octopusnota. Volgens ons is dat wel zo, zeker wat de omzendbrief-Peeters betreft, die nu op de helling staat, de grootstedelijke gemeenschap en het grondwettelijk vastgelegde territorialiteitsbeginsel dat is geschonden, waar in de Octopusnota zo aan gehouden wordt.

We vragen dat het Vlaams Parlement dit vaststelt en dat de Vlaamse Regering alle wettelijke middelen gebruikt om zich te verzetten tegen de uitvoering van die delen van dat akkoord. Dat is een eerste lakmoesproef voor de meerderheid, meer bepaald voor één meerderheidspartij. U zult wel weten welke.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 14

Zie hier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 november 2011 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 21.28 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri.

Afwezig met kennisgeving

Patricia De Waele, Liesbeth Homans, Dirk Peeters, Christian Van Eyken: gezondheidsredenen.

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Peter Reekmans, Hermes Sanctorum, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

■

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de

Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne

Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Frank Creyelman, Annick De Ridder, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Jan Penris, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

■

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Karlos Callens, Patricia Ceysens, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten

■

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Lukas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode

Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Filip Watteeuw, Wim Wienen, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Annick De Ridder, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans,

Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsens, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr. 14:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy

Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Peter Reekmans, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck

■